

LÄHIÖPOLIISITOIMINTA

Case Tuira

Eeva Törmänen

10/2020

Tiivistelmä

Tekijä(t)	Tutkinto
Eeva Törmänen	Poliisi (ylempi AMK)
Julkaisun nimi	Julkisuusaste
Lähiöpoliisi Case Tuira	Julkinen
Ohjaaja	Opinnäytetyön muoto
Timo Korander, yliopettaja	Kehittämistutkimus
Tiivistelmä <p>Tämä opinnäytetyö on kehittämistutkimus, jonka tavoitteena on ollut haastattelujen ja havainnoinnin avulla saada selville, miten Oulun Tuirassa vuonna 2019 toteutettu lähiöpoliisitoiminta onnistui. Opinnäytetyössä on selvitetty, miten lähiöpoliisitoiminta sai alkunsa, mitä odotuksia toiminnalle oli, miten toiminta eteni, miten toiminta vaikutti sekä miten lähiöpoliisitoimintaa kannattaisi tulevaisuudessa kehittää.</p> <p>Tietoa kerättiin kirjallisuuden lisäksi teemahaastatteluilla sekä tekijän suorittamalla havainnoinnilla poliisipartion mukana lähiöpoliisityövuorossa. Haastateltaviksi valittiin joukko ihmisiä, jotka jollain tavalla olivat lähiöpoliisiprojektin kanssa tekemisissä. Opinnäytetyöhön haastateltiin lähiöpoliisipartio sekä heidän päällystoesimiehensä, Oulun kaupungin turvallisuusasiantuntija, Tuiran asukasyhdistyksen puheenjohtaja, Tuiran alueen yrittäjä sekä Tuirassa asuva eläkeläinen.</p> <p>Oulun lähiöpoliisiprojektissa toteutettiin mallia, jossa yksi hälytyspartio käytti 50 % työajastaan lähiöpoliisitoimintaan Tuiran alueella, keskittyen erityisesti näkyvään valvontaan ja sidosryhmäyhteistyöhön. Tällä pyrittiin estämään rikoksia ja häiriöitä sekä vaikuttamaan turvallisuudentunteeseen. Haastateltujen mielestä Tuiran projekti onnistui hyvin, sillä pienikin lisäys poliisin valvonnan määrässä ja näkyvyydessä lisäsi turvallisuudentunnetta. Toiminnan alkuperäisissä tavoitteissa mukana olleet radikalisoitumisen estäminen ja syrjäytymisvaarassa oleviin vaikuttaminen eivät kuitenkaan näkyneet lähiöpoliisin arjessa.</p> <p>Tutkimuksen tärkeimpiä johtopäätöksiä on, että onnistuakseen lähiöpoliisitoiminta vaatii innokkaiden ja aktiivisten tekijöiden lisäksi ajattelun ja asenteiden muutosta koko poliisiorganisaatiossa. Case Tuirasta yksittäisinä kehittämiskohteina esille nousevat tietojohtoisuus, tulosten mittaaminen, sidosryhmäyhteistyö, jalkautuminen, yhteydenpitokanavat, sosiaalisessa mediassa näkyminen sekä lähiöpoliisin ammattitaidon kokonaisvaltainen hyödyntäminen.</p>	
Sivumäärä	Tarkastuskuukausi ja -vuosi
84 + 7	lokakuu 2020
Avainsanat <p>lähiöpoliisi, lähipoliisi, ennalta estävä toiminta, sidosryhmäyhteistyö, tietojohtoinen poliisitoiminta, kriminologia, poliisi, Tuira, Oulun poliisilaitos</p>	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	3
1.1 Lähtökohdat opinnäytetyölle.....	3
1.2 Opinnäytetyön tavoite ja rakenne.....	4
1.3 Aikaisemmat tutkimukset	6
2 TUTKIMUKSEN ESITTELY	7
2.1 Tutkimuksen pätevyys, luotettavuus ja eettisyys	8
3 TUTKIMUSMENETELMÄN KUVAUS.....	9
3.1 Havainnointi.....	9
3.2 Haastattelut.....	10
3.3 Aineiston käsittely ja analysointi	10
4 TUTKIMUKSEN TAUSTATEORIAMENETELMÄT.....	12
4.1 Sosiaalisen kontrollin teoria.....	12
4.2 Alueellinen huono-osaisuus	13
4.3 Nollatoleranssista	14
5 TIETOJOHTOINEN POLIISITOIMINTA	16
5.1 Tietojohtoisuus lähipoliisitoiminnassa	18
6 LÄHIÖPOLIISITOIMINNAN PERUSTAT.....	20
6.1 Lähipoliisitoiminnan keskeiset periaatteet.....	21
6.2 Lähipoliisitoiminnan onnistumiseen liittyviä haasteita	23
6.1 Sidosryhmäyhteistyö ja paikallinen ongelmanratkaisu	25
6.2 Tulosten mittaamisen vaikeus	25
6.3 Esimerkki lähipoliisitoiminnasta – Kaijonharjun lähipoliisi	27
6.4 Sosiaalinen media lähipoliisin työkaluna.....	28
7 LÄHIÖPOLIISITOIMINTAA SÄÄTELEVÄT ASIAKIRJAT	30
7.1 Hallitusohjelmakirjaukset	30
7.2 Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta	31
7.3 Ennalta estävän toiminnan strategia	32
7.4 Oulun poliisilaitoksen toiminnanohjausasiakirjat	34
8 TUURA TUTKIMUSYMPÄRISTÖNÄ	35

9 TUIRAN LÄHIÖPOLIISITOIMINTA.....	38
9.1 Raportti lähiöpoliisitoiminnasta vuonna 2019	39
10 TUTKIMUKSEN TULOKSET	39
10.1 Havainnointitulokset.....	40
10.2 Teema 1. Mitä odotuksia lähiöpoliisitoiminnalle oli?	42
10.3 Teema 2. Millaista toiminta oli käytännössä?.....	46
10.4 Teema 3. Millainen vaikuttavuus toiminnalla oli?	49
10.5 Teema 4. Miten sidosryhmäyhteistyö onnistui?.....	52
10.6 Teema 5. Miten lähiöpoliisitoimintaa on mahdollista kehittää?	55
11 JOHTOPÄÄTÖKSET.....	62
12 KEHITYSEHDOTUKSET	68
12.1 Tietojohdoisuuden ja lähiöpoliisitoiminnan liitto	68
12.2 Tulosten mittaamisen tärkeys.....	69
12.3 Tiivis yhteistyö asukasyhdistyksen kanssa	70
12.4 Kaupungin sitouttaminen toimintaan.....	71
12.5 Jalkautuminen.....	72
12.6 Matalan kynnyksen yhteydenpitokanavat.....	73
12.7 Näkyminen sosiaalisessa mediassa.....	73
12.8 Lähiöpoliisi on moniosaaja?	74
13 POHDINTA	75
13.1 Esityksiä jatkotutkimuksiksi	78
LÄHTEET	80
LIITTEET	

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö käsittelee lähiöpoliisitoimintaa ja keskittyy erityisesti Oulussa, Tuiran kaupunginosassa vuoden 2019 aikana toteutettuun lähiöpoliisitoimintaan ja siitä saatuihin kokemuksiin. Opinnäytetyön tavoitteena on tutkia, miten vuoden kestänyt lähiöpoliisitoiminta Tuirassa onnistui, kuinka se toteutettiin ja kuinka toiminta-ajatusta ja ideoita kannattaisi jatkossa kehittää. Työstä on hyötyä erityisesti Oulun poliisilaitokselle, mutta myös muille poliisiyksiköille lähipoliisitoiminnan suunnittelussa ja kohdentamisessa.

1.1 Lähtökohdat opinnäytetyölle

Mielestäni lähiöpoliisiajatus on kiinnostava, sillä yhteistyöllä on mahdollista saada aikaan hyviä tuloksia ennalta estävässä toiminnassa. Myös poliisin näkyvä, ihmisläheinen partiointi madaltaa kansalaisten kynnystä lähestyä poliisia ja se luo luottamusta. Ollessani töissä poliisin palvelupäivystyksessä, monet asiakkaat valittivat, että poliisia ei enää näe, eikä tavoita mistään. Helposti lähestyttävä lähiöpoliisi voisi olla ratkaisu tähän ongelmaan. Toimintamuodon nimi on alun perin ollut lähipoliisi, mutta nykypäivänä puhutaan sekä lähi- että lähiöpoliisitoiminnasta, joten tässä työssä tulen, asiayhteyden mukaan, käyttämään molempia termejä.

Lähipoliisitoimintaa kehitettiin aktiivisesti 90-luvulla, mutta toiminta hiipui, kunnes se jälleen 2010-luvun lopulla on nostettu esille yhtenä poliisin tärkeänä tulevaisuuden toimintamuotona. Poliisihallituksen vuonna 2010 julkaisema lähipoliisistrategia nostaa esille ongelman, että perinteisellä poliisin näkyvällä valvonnalla ei tulla saavuttamaan niitä tavoitteita, mitä tuon aikaisiin talous- ja toimintasuunnitelmiin oli kirjattu ja yhtenä ratkaisuna tähän on esitetty lähipoliisitoiminnan vahvistamista. (Poliisihallitus 2010, 3.)

Poliisin ennalta estävän työn strategiassa vuosille 2019–2023 mainitaan, että lähipoliisi-, kortteli- ja kyläpoliisitoimintaa on ollut aiemminkin, mutta toiminnan organisointi tuloksellisuuden, resurssien ja toimintaympäristön muuttumisen näkökulmasta on ollut riittämätöntä. Nyt lähipoliisitoiminta on valittu yhdeksi ennalta estävän toiminnan toteutusmuodoksi, sillä ennalta sovittujen työmuotojen on katsottu olevan edellytys toiminnan kehittämiseksi ja tulosten arvioinnille. (Sisäministeriö 2019a, 15.) Edellä

mainittuun viitaten lähipoliisitoiminnan tulisi jatkossa olla organisoitua, johdettua ja suunnitelmallista, mikä tarkoittaa sekä hyvää johtamista, että tietoon ja analyysiin perustuvaa toimintaa (Sisäministeriö 2019a, 14).

Valtioneuvoston hyväksymä sisäisen turvallisuuden strategia vuodelta 2017 on asettanut seuraavat päämäärät: turvallisuusympäristön analysointi ja sen muutosten ennakointi, syrjäytymisen aiheuttaman turvattomuuden ennalta estävä torjunta, tehokkaat ja vaikuttavat turvallisuusrakenteet ja prosessit sekä yksilön ja yhteiskunnan kriisinkestokyvyn ylläpito. Sisäisen turvallisuuden strategian toimeenpanoa ohjaa ohjaus- ja seurantaryhmä, jonka tehtävänä on muun muassa raportoida toimenpiteiden toteutumisesta sisäisen turvallisuuden ja oikeushoidon ministeriryhmille. (Sisäministeriö 2017.)

Sisäministeri Maria Ohisalo ja poliisiylijohtaja Seppo Kolehmainen kirjoittivat Helsingin Sanomien Vieraskynä-palstalla 30.8.2019, että poliisitoiminnan kehittämisen kärjet tulevat olemaan ennalta estävä toiminta ja digitalisaatio. He totesivat, että turvallisuus on jokaisen kansalaisen perusoikeus ja tulevaisuudessa tämä taataan panostamalla esimerkiksi lähiöpoliisitoimintaan. (Helsingin Sanomat 2019.) Antti Rinteen, sekä myöhemmin Sanna Marinin hallitusten hallitusohjelmasta löytyy erillinen maininta lähiöpoliisitoiminnan vahvistamisesta (Valtioneuvosto 2019). Jo tätä aikaisemmin, vuosina 2018-2019 sisäministerinä toiminut Kai Mykkänen oli osoittanut huolensa kehityksestä, että Suomeen muodostuisi lähiöitä, joissa poliisilla ei ole sananvaltaa. Ylikomisario Jyrki Kivirinnan (2020) mukaan tämä Mykkäsen toteamus oli ollut sysäys lähiöpoliisikokeilun käynnistämiseksi Oulussa.

1.2 Opinnäytetyön tavoite ja rakenne

Opinnäytetyöni on kehittämistutkimus, jonka tavoitteena on selvittää, miksi ja miten lähiöpoliisitoiminta Tuirassa toteutettiin ja miten se onnistui? Mitä vuodessa ehti saada aikaiseksi, kun poliisipartiolla oli käytettävissä 50 % työajasta lähiöpoliisitoimintaan? Tutkin sidosryhmäyhteistyön onnistumista ja toiminnan vaikutusta esimerkiksi asukkaiden turvallisuudentunteeseen.

Tutkimuksen toteutin laadullisin menetelmin, eli haastattelin toiminnassa mukana olleita ja sitä kautta pyrin luomaan kehittämissuunnitelmia tulevaisuuden lähiöpoliisitoiminnan suunnittelua ja toteutusta varten. Työni tavoitteena on analysoida haastattelujen kautta saatua tietoa siten, että sitä voidaan hyödyntää tulevaisuuden lähiöpoliisitoiminnan suunnittelussa. Suomen poliisilaitoksissa lähi-/lähiöpoliisitoimintaa tehdään hyvin erilaisista lähtökohdista, mutta tässä tutkimuksessa keskityn Tuirassa tapahtuneen toiminnan analysointiin.

Kiehelä ja Virta (1999) ovat vuosituhaten vaihteessa toimittaneet kirjan Lähipoliisi lähestymistapana. Kirja on vanha, mutta sen kautta olen perehtynyt tuon ajan lähipoliisitoiminnan ajatuksiin ja siihen, millaista toiminta on ollut. Tuoreempaa ja kansainvälisempää näkökulmaa lähipoliisitoimintaan sisälsi the European Crime Prevention Networkin (EUCPN) ja the European Union Agency for Law Enforcement Trainingin (Cepol) (2018) Community-Oriented Policing in the European Union Today toolbox -julkaisu. Tutustuin myös 2000-luvun alussa Tampereella läpi vietyyn nollatoleranssikokeiluun. Korander ja Soine-Rajanummi (2002) ovat toimittaneet hankkeeseen liittyvästä tutkimuksesta kirjan Kahdeksalta Koskarille - samantien sakot. Olen tutustunut myös Oulussa 1990-luvulla toteutettuun Kaijonharjun lähipoliisitoimintaa haastatteleamalla koko toiminta-ajan mukana ollutta vanhempi konstaapeli Eero Heikkistä. Olen myös keskustellut Oulun poliisilaitoksen nettipoliisi Lauri Nikulan kanssa sosiaalisen median hyödyntämisestä lähipoliisityössä.

Opinnäytetyössä olen käynyt läpi ennalta estävän toiminnan (EET) teoriaa, sekä yleisluontoisesti sitä, miten EET on järjestetty Oulun poliisilaitoksessa. En ole tutkinut tai kehittänyt Oulun poliisin ennalta estävää toimintaa, vaan miettinyt sen suhdetta lähiöpoliisitoimintaan ja toimintaedellytyksiin. Lähiöpoliisitoiminta ja sen tavoitteet on kirjattu myös Oulun poliisilaitoksen toiminnanohjausasiakirjoihin, joten olen perehtynyt myös niihin.

Oulun poliisilaitoksen apulaispoliisipäällikkö Arto Karnarannan Poliisihallituksen toimeksiannosta tekemässä Valvonta- ja hälytystoiminnan tila selvityshankkeen loppuraportissa (2019) sivutaan sekä ennalta estävää toimintaa että tietojohdoista poliisitoimintaa. Loppuraportista olen saanut hyviä näkökulmia ja kehittämissideoita myös tähän opinnäytetyöhön. Oulun poliisilaitoksen lähiöpoliisisuunnitelman (2019) mukaisesti

lähiöpoliisityössä käytetään hyväksi tietojohtoisuutta, eli analyysiin perustuvaa toiminnan kohdentamista. Osallistuin syksyllä 2019 Tietojohtoinen poliisitoiminta -kurssille, kurssin luentoja ja materiaaleja sekä Poliisihallituksen (2010) julkaisemaa Lähipoliisistrategiaa hyväksi käyttäen olen tutkinut myös sitä, miten tietojohtoisuutta ylipäätään voitaisiin peremmin hyödyntää lähiöpoliisitoiminnan toteutuksessa. Brittiläisen kriminologian professorin Robert Reinerin teoksessa *The Politics of the Police* pohditaan muun muassa poliisitoiminnan vaikuttavuuden mittaamisen vaikeutta sekä tietojohtoista poliisitoimintaa. Reinerin ajatuksiin olen tutustunut Vuorensyrjän (2019) toimittamassa Siniset klassikot -julkaisussa, jossa Korander on käynyt Reinerin teosta läpi suomen kielellä.

Käsittelen opinnäytetyössäni myös jonkin verran kriminologian teoriaa ja asuinympäristön vaikutusta turvallisuudentunteeseen. Hille Koskelan Pelkokierre-kirjasta (2009) löysin tietoa ihmisten turvallisuudentunteen kehittymisestä. Kivivuoren, Aaltosen, Näsin, Suonpään ja Danielssonin (2018) tekemässä Kriminologia-kirjassa käsitellään esimerkiksi sitä, mistä syystä laittomuudet kasaantuvat joillekin alueille. Edellä mainittuun kirjallisuuteen pohjautuen olen miettinyt myös Tuiraa asuinalueena, huono-osaisuutta ja alueella vallitsevaa sosiaalista kontrollia.

1.3 Aikaisemmat tutkimukset

Ennalta estävästä poliisitoiminnasta löytyy runsaasti viimeaikaisia opinnäytteitä, mutta lähipoliisitoiminnasta vähemmän. Sami Hurmalainen (2012) on tehnyt vuonna 2012 Jyväskylän yliopistolle kandidaatin tutkielman virtuaalisesta lähipoliisitoiminnasta. Tutkielmassaan Hurmalainen on selvittänyt ja kuvaillut lähipoliisien työtä sosiaalisessa mediassa. Hänen tutkimuskysymyksensä ovat olleet, kuinka sosiaalinen media soveltuu lähipoliisin työvälineeksi ja miksi lähipoliisit lähtivät mukaan sosiaaliseen mediaan. Lopputulokseen hän on päässyt haastattelemalla neljää lähipoliisia. Tuloksissaan Hurmalainen toteaa, että sosiaalinen media soveltuu hyvin lähipoliisin työvälineeksi. Sen kautta on mahdollista ylläpitää ja vahvistaa yhteyksiä. Sosiaalisen median kautta on myös mahdollista saada vinkkejä ja tietoa tapahtumista, sekä esimerkiksi kiusaamisasioihin ja rikoksiin liittyviä yhteydenottoja. Myös sosiaalisen median kautta saatava julkisuus on koettu hyväksi asiaksi. Hurmalainen on myös todennut, että lähipoliisit eivät ole menneet sosiaaliseen mediaan kontrollitarkoituksessa, vaan ovat siellä koska muutkin ihmiset ovat.

Se helpottaa poliisien ja kansalaisten välistä vuorovaikutusta ja siten luo luottamusta poliisia kohtaan. (Hurmala 2012, 30-32.)

Joni Tonterin (2016) Tampereen yliopiston johtamiskorkeakoululle tekemä Pro gradu -tutkielma sivuaa lähipoliisitoimintaa. Tonterin Pro gradun aiheena on ollut *Turvallisuus ja turvallisuuden kokeminen Hyvinkäällä 2015 - Turvallisuuskyselyn tulokset ja niiden hyödyntäminen poliisitoiminnan kehittämisessä*. Johtopäätöksissään Tonteri (2016) toteaa, että turvallisuuden parantamiseen tähtäviä toimintamalleja ovat perinteinen lähipoliisitoimintamalli, tietojohdoinen poliisitoiminta, kansalaisnäkökulman huomioiminen, sekä paikallisten turvallisuussuunnitelmien siirtäminen käytäntöön. Edellä mainittujen toimintamallien avulla voidaan lisätä luottamusta poliisin ja kansalaisten välillä. Tonteri (2016, 99) muistuttaa, että merkittävässä osassa luottamuksen synnyttämisessä ovat myös avoin tiedonkulku ja tiedon vuorovaikutteisuus.

Jukka Paasion (2019) Laurea -ammattikorkeakoululle tekemässä opinnäytetyössä käsitellään poliisin ennalta estävän toiminnan onnistumista poliisipäällystön näkökulmasta. Opinnäytetyön tavoitteena on ollut etsiä poliisin ennalta estävään työhön uusia toimintatapoja ja kehittämiskohteita. Työssään Paasio (2019) mainitsee lähipoliisitoiminnan osana ennalta estävää toimintaa ja johtopäätöksissään toteaa, että poliisin ennalta estävän toiminnan vaikuttavuuden mittaaminen on haastavaa ja jopa suoranainen ongelma. Paasion näkemyksen mukaan pelkästään toimintasuunnitelmilla tai toiminnan päälinjoja korostamalla ei voida saada aikaiseksi ennalta estävän toiminnan yhteiskunnallisia vaikutuksia. Myös ennakkoluulot ennalta estävää työtä tekeviä kohtaan sekä viestinnän onnistuminen nousivat esiin esteinä tai edellytyksinä ennalta estävän työn onnistumiselle. (Paasio 2019, 70–71.)

2 TUTKIMUKSEN ESITTELY

Tämä osittain etnografinen kehittämistutkimus on empiricalähtöinen, jossa viitekehys muodostuu kirjallisuudesta, asiakirjoista, haastatteluista sekä omasta havainnoinnista. Hirsjärven ja Hurmeen (2015, 160) mukaan etnografisella tutkimuksella pyritään kuvaamaan yhteisön toimintaa ja jossa havainnointi on yksi tärkeä tietojen keräystapa. Myös haastattelu on yksi etnografian päämenetelmistä. Tutkimuksessa tuon esille lähipoliisitoimintaan vaikuttavia virallisia asiakirjoja, mutta haastattelujen kautta myös

kokemuksia ja näkemyksiä lähipoliisitoiminnasta. Haastateltavat olen valinnut niin, että he ovat jollakin tavalla olleet osallisena Tuirassa vuoden 2019 aikana toteutettuun lähiöpoliisitoimintaan.

Opinnäytetyössä olen yhdistänyt piirteitä etnografisesta tutkimuksesta, kehittämistutkimuksesta sekä case-tutkimuksesta. Kehittämistutkimus ei ole oma erillinen tutkimusmenetelmä, vaan joukko eri tutkimusmenetelmiä, jotka valitaan tilanteen ja kehittämiskohteen mukaan. Kyseessä on monimenetelmäinen tutkimusote tai tutkimusstrategia, jossa yhdistyvät määrälliset eli kvantitatiiviset ja laadulliset eli kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät. (Kananen 2015, 19.) Kehittämistutkimuksella ei siis ole omaa metodologiaa, joten sen luotettavuutta on tarkasteltava kvantitatiivisen ja kvalitatiivisen tutkimuksen kriteerien avulla (Kananen 2015, 24). Kehittämistyö opinnäytetyönä liittyy aina käytäntöön ja sen taustalla on asiantila, prosessi tai ilmiö, jonka halutaan olevan paremmin muutoksen jälkeen (Kananen 2015, 13). Kehittämistutkimuksen tavoitteena on siis asiantilan muutos, eli tilanteen parantaminen (Kananen 2015, 57).

2.1 Tutkimuksen pätevyys, luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöni luotettavuuden ja laadun varmistamiseksi olen kiinnittänyt huomiota sekä kirjoituksen, tausta-aineiston, haastattelujen että teknisen välineistön korkeaan laatuun. Olen tehnyt opinnäytesuunnitelman ja hyväksyttänyt sen opinnäytetyöni ohjaajalla. Olen myös pitänyt opinnäytepäiväkirjaa sekä tehnyt haastattelupäiväkirjan ja havainnointipäiväkirjan. Haastattelut olen tallentanut Applen iPhone-matkapuhelimen Sanelin-applikaatiolla ja tallentanut ne sekä iCloud-pilvipalveluun että Apple Macbook Air-tietokoneen Opinnäytetyö-kansioon.

Olen tiedostanut haastatteluun liittyvät ongelmat, sillä haastattelun tuloksiin sisältyy aina tulkintaa. Myös tulosten yleistämistä on punnittava tarkkaan (Hirsjärvi & Hurme 2015, 12). Hirsjärvi ja Hurme (2015, 20) erottelevat tutkimuksen eri vaiheille eettisiä kysymyksiä. Näitä ovat muun muassa tutkimuksen perimmäinen tarkoitus, suunnitelma, haastattelutilanne, haastattelujen purkaminen, analyysi, todentaminen sekä raportointi.

Olen käyttänyt yhtenä tiedonhankintakeinona havainnointia. Laajalla menetelmien käytöllä on mahdollista saada esiin laajempia näkökulmia ja siten lisätä tutkimuksen luotettavuutta.

Tutkijoiden tulisi olla joustavia ja valita sellaiset menetelmien yhdistelmät, jotka sopivat tutkimuksen kohteena olevaan ongelmaan. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 38–39.)

Olen opinnäytetyötä tehdessäni miettinyt työn ja työskentelyn eettisiä puolia. Hakalan (2016) mukaan etiikka kattaa koko tutkimusprosessin, siihen sisältyvät kaikki tutkimuksen vaiheet aiheen valinnasta tutkimuksen tuloksiin saakka. Tutkijan etiikkaan liittyvät sääntöjen, periaatteiden ja normien noudattaminen, kuten myös rehellisyys ja sosiaalisen vastuun tunnistaminen. (Hakala 2016, 5.) Haastattelut halusin tehdä kasvokkain erityisesti sen takia, että saan luotua kontaktin haastateltavien kanssa. Kirjoittamisprosessissa muistutin itselle lähdeviitemerkintöjen tärkeydestä ja oikeellisuudesta. Samoin tutustuin tarkasti Poliisiammattikorkeakoulun kirjoittamiskäytännöt -oppaaseen.

3 TUTKIMUSMENETELMÄN KUVAUS

3.1 Havainnointi

Havainnointi on yksi tapa kerätä tietoa tutkittavana olevasta kohteesta (Kananen 2013, 88). Havainnointia voidaan käyttää joko itsenäisenä tiedon hankkimistapana, tai haastattelun tukena (Oppariapu.wordpress.com 2016). Havainnoinnin etuna on aitous, ilmiö tapahtuu luonnollisessa toimintaympäristössään. Suorassa havainnoinnissa tutkija seuraa tapahtumia paikan päällä niin, että toimijat huomaavat ja tiedostavat havainnoinnin. (Kananen 2013, 89.)

Torstaina 17.10.2019 olin lähiöpoliisipartion mukana työvuorossa. Tarkoitukseni oli tehdä suoraa havainnointia ja olla osallistuva havainnoija, eli osallistua itse tilanteisiin ja tapahtumiin (Kananen 2013, 89). Näin minulla oli mahdollisuus päästä kiinni suoraan tutkittavaan asiaan, vaikka itse en suoranaisesti ole kyseisen työyhteisön jäsen. Jo ennen työvuoron alkua täsmensin lähiöpoliisipartiolle, että heidän pitää tehdä työnsä juuri niin kuin he aina tekevät, eikä toimintaa saa muuttaa sen takia, että minä olen mukana työvuorossa. Suorassa havainnoissa on vaarana, että mukana oleva tutkija voidaan kokea ongelmaksi. Tutkimuksen kohdehenkilöt saattavat tiedostamattaan tai tietoisesti muuttaa toimintaansa kohti oletettua ideaalia. Tätä kutsutaan reaktiivisuudeksi ja sen katsotaan heikentävän objektiivisuutta. (Kananen 2013, 90.)

Työvuoron aikana tein strukturoimatonta havainnointia, eli minulla ei ollut tarkkaa listaa asioista, vaan kirjasin ylös mahdollisimman paljon asioita (Kananen 2013, 90). Ennen työvuoron alkua tein itselleni havaintopäiväkirjapohjan, jota täytin työvuoron aikana ja sen jälkeen. Yritin tehdä mahdollisimman tarkkoja havaintoja sekä poliisipartion että tuiralaisten käyttäytymisestä ja reaktioista.

3.2 Haastattelut

Haastattelut ovat joustava tiedonkeruumenetelmä. Haastattelun etuja ovat esimerkiksi vastakysymysten esittämisen mahdollisuus ja tietojen syventäminen. Haastateltavalle annetaan mahdollisuus tuoda asioita esille vapaasti, joten hän kokee tilanteen merkitykselliseksi ja pääsee olemaan aktiivinen osapuoli. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 34–35.) Tässä tutkimuksessa olen käyttänyt puolistrukturoitua haastattelumenetelmää, joka voidaan kutsua nimellä kohdennettu haastattelu tai teemahaastattelu. Haastattelumuodossa tiedetään, että haastateltavat ovat kokeneet tietyn tilanteen, joka tässä tutkimuksessa viittaa Tuiran lähiöpoliisitoimintaan. Tutkijana olen ollut myös selvillä tutkittavan ilmiön tärkeistä osista, rakenteista, prosesseista ja kokonaisuudesta. Minulla on ollut tiettyjä oletuksia, ja analyysin perusteella olen kehittänyt rungon haastattelulle. Viimeisessä vaiheessa olen suunnannut haastattelun tutkittavien henkilöiden kokemuksiin tilanteesta. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 47.)

3.3 Aineiston käsittely ja analysointi

Haastattelun aikana tein tarkkoja muistiinpanoja, ja teemahaastattelun luonteen mukaisesti nauhoitin haastattelut. Tällä halusin varmistaa vastausten muuttumattomuuden ja kohottaa tutkimuksen luotettavuutta. Hirsjärvi & Hurmeen (2015, 92) mukaan haastattelun nauhoittamisella on mahdollista saada säilytetyksi sellaisia seikkoja, joita muistiinpanoja kirjoittamalla ei ole mahdollista havainnoida. Haastattelun jälkeen olen kuunnellut tallenteet ja verrannut niitä tekemiini muistiinpanoihin, varmistaen näin, että olen kirjannut asiat oikein. Katja Koivukosken haastattelun tein puhelimitse koronaviruksen aiheuttaman tilanteen takia, muut haastattelut olen tehty kasvokkain.

Haastattelujen tulkinnan aloitin jo haastattelujen aikana, samalla pystyin kertomaan tulkinnoistani myös haastateltavalle. Tässä niin sanotussa ”itseäänkorjaavassa”

haastattelussa haastateltavalla oli koko ajan mahdollisuus joko vahvistaa tai hylätä tulkintani (Hirsjärvi & Hurme 2015, 137). Aineiston analyysissä olen purkanut sen teema-alueittain. Kananen (2014, 114–115) muistuttaa, että tutkijan tulisi tietää mitä hän etsii, sillä aineistosta voidaan, näkökulman mukaan, löytää erilaisia asioita.

Teemahaastattelun etuna on, että se antaa mahdollisuuden haastattelun etenemiseen tiettyjen keskeisten teemojen varassa. Merkitykset syntyvät vuorovaikutuksessa ja ihmisten tulkinnat ovat keskeisiä. Myöskään haastattelukertojen määrää tai ”syvällisyyttä” ei ole ennalta säännelty. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 48.)

Haastattelukysymykset olivat lähtökohtaisesti laajoja ja etenivät teemoittain yleisyydestä yksityiskohtaisempaan tietoon (Kananen 2013, 95). Tarkempia kysymyksiä en tehnyt ennakolta, vaan uudet kysymykset selvisivät annettujen vastausten perusteella. Teemoja miettiessä yritin valita ne siten, että ne kattavat mahdollisimman laajasti tutkimani aihealueet. (Kananen 2013, 96.) Kaikki haastateltavat liittyvät lähiöpoliisitoimintaan tavalla tai toisella. Mietittäessä aineiston edustavuutta oli huomioitava, että haastattelun tarkoituksena on kerätä tietoa, joten haastateltavien asiantuntemus on Holsteinin ja Gubriummin mukaan tärkeämpää kuin heidän edustavuutensa. (Hirsjärvi & Hurme 2015, 60.)

Haastatteluilla halusin selvittää:

Teema 1. Mitä odotuksia lähiöpoliisitoiminnalle oli?

Teema 2. Millaista toiminta oli käytännössä?

Teema 3. Millainen vaikuttavuus toiminnalla oli?

Teema 4. Miten sidosryhmäyhteistyö onnistui?

Teema 5. Miten lähiöpoliisitoimintaa on mahdollista kehittää?

Toteutin haastattelut sekä pari- että yksilöhaastatteluna. Parihaastatteluna tein lähiöpoliisipartio Lauri Kurkelan ja Hannu Määtän haastattelun, sillä he toimivat tiiviinä parina myös työtehtävissä. Loput haastattelut tein yksilöhaastatteluina, koska se tuntui luontevimmalta rooleihin nähden. Muut haastateltavat olivat Oulun poliisilaitoksen valvonta- ja hälytysyksikön johtaja, ylikomisario Jyrki Kivirinta, Oulun kaupungin turvallisuusasiantuntija Kari Broström, Tuiran asukasyhdistyksen puheenjohtaja Katja

Koivukoski, Tuiran Teboil-huoltoaseman yrittäjä Vesa Kjellman sekä Tuirassa asuva eläkeläinen Elsa Mursu.

Haastattelujen pituudet vaihtelivat 27 minuutin ja 83 minuutin välillä. Lyhyin haastattelu oli Katja Koivukosken kanssa, puhelinhaastattelu kesti 27 minuuttia. Tähän vaikutti, että en tehnyt puhelun aikana muistiinpanoja, vaan litteroin haastattelunauhoituksen kokonaisuudessaan. Pisin haastattelu-aika oli ylikomisario Jyrki Kivirinnalla. Erot haastateltavien välillä olivat suuria sekä haastattelun keston, että sisällön osalta, johtuen haastateltavien erilaisista lähtökohdista. Esitin kaikille kysymykset teemoittain, mutta jatkokysymyksiä ohjasi haastateltavan antaman vastauksen lisäksi myös hänen taustansa, sekä ”roolinsa” lähiöpoliisiprojektissa.

4 TUTKIMUKSEN TAUSTATEORIAT

Kriminologia tutkii erityisesti rikollisuuden sosiaalisia ja yhteiskunnallisia syitä. Rikollisuuden syiden ymmärtäminen on perusta rikosten ehkäisylle. Rikostorjunnan toimenpiteitä voidaan kohdistaa riskiryhmiin, tekoympäristöihin tai yhteiskunnan rakenteisiin sen mukaan, minkä havaitaan mahdollistavan tai aiheuttavan rikoksen toteutumisen. (Rikoksantorjuntaneuvosto 2019.) Kivivuori (2018) erottelee seitsemän rikollisuuden selittämisen teoriasuuntausta. Näitä ovat evoluutiokriminologia, valikoitumisteoriat, sosiaalisen kontrollin teoria, oppimisteoriat, leimaamisteoria sekä rutiinotoimintojen teoria. Teoriat keskittyvät eri näkökulmiin ja voivat toimia päällekkäin. Ne eivät välttämättä sulje toisiaan pois saman rikosilmion selittäjänä. (Rikoksantorjuntaneuvosto 2019.) Seuraavaksi käsittelen sosiaalisen kontrollin teoriaa, sillä siihen sisältyy myös lähiöpoliisiin liittyvä viranomaisten suorittama valvonta ja kontrolli.

4.1 Sosiaalisen kontrollin teoria

Sosiaalisen kontrollin teoria olettaa, että ihmiset rikkoisivat normeja, jos kontrolli ei pidättelisi heitä (Kivivuori ym. 2018, 164). Sosiaalinen kontrolli voidaan jakaa karkeasti virallisiin ja epävirallisiin lähteisiin. Viranomaistahoihin ja säädoiksiin perustuvaa kontrollia harjoittavat muun muassa poliisi ja oikeuslaitos. Laissa säädettyä kontrollivaltaa käyttävät myös esimerkiksi koulujen opettajat ja rehtorit. Epävirallisessa sosiaalisessa

kontrollissa käsite on laaja ja lähteet ovat varsin monenlaisia. Yleisimpiä näistä ovat parisuhde, työ tai koulutus. Sosiaalisen kontrollin teorian kehittäneen Travis Hirschin mukaan ihmisen rikoskäyttäytyminen on sitä todennäköisempää, mitä heikommat siteet hänellä on yhteiskuntaan (viitattu lähteessä Kivivuori ym. 2018, 177).

Sosiaalisen kontrollin teoria jakaa kontrollin ulottuvuuden neljään siteeseen. Ensimmäinen näistä on tunnepohjainen side, eli onko yksilö valmis uhraamaan tunnepohjaiset siteensä ja esimerkiksi ihmissuhteensa rikoskäyttäytymisen myötä. Vahvat siteet vahvistavat kontrollivaikutusta, sillä mitä vahvemmat siteet ovat, sitä enemmän yksilöllä on menetettävää. Toinen siteistä on sitoutuminen institutionaalisiin rakenteisiin, kuten perheeseen, työhön tai koulutukseen. Sitä epätodennäköisempää on rikoskäyttäytyminen, mitä tiiviimpi yksilön suhde on edellä mainittuihin instituutioihin. Esimerkiksi vanhempien rooli korostuu nuoren elämässä kontrollina, mutta myös luottamuksen luojana. Tiiviit sosiaaliset siteet ja niiden menettämisen pelko ovat vastakkain rikoksesta mahdollisesti saatavan hyödyn kanssa. Kolmas side muodostuu ajan käytöstä: ”Idle hands are the devil’s workshop” eli ”Toimettomat kädet ovat paholaisen työkalu”. Tämä tarkoittaa, että mitä enemmän ihmisellä kuluu aikaa laillisiin toimintoihin, sitä vähemmän hänelle jää aikaa laittomuuksiin. Teoria ennustaa koulun tai työelämän ulkopuolelle pudonneille lisääntyntä vaaraa rikollisuuden riskistä. Neljäs side liittyy yhteiseen arvojärjestelmään, eli mitä pidetään yhteiskunnassa sallittuna ja hyväksyttävänä käytöksenä. Ratkaisevaa on yhteiskunnan perusarvot verrattuna yksilön omaan arvomaailmaan, sillä motivaatio sääntöjen noudattamiseen löytyy omasta arvomaailmasta. (Kivivuori ym. 2018, 165–166.)

Kontrolliteoria kannustaa panostamaan rikosten ehkäisyssä niihin instituutioihin, joilla on tehokkain tapa hillitä rikollisuutta. Perhe, opiskelu, vakituinen työ ja aktiivisesti toimivat paikallisyhteisöt ovat tärkeitä linkkejä esimerkiksi nuorille, jotka ovat vaarassa jäädä koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle. Erilaisia tukitoimia järjestämällä on mahdollista saada nuoret takaisin kontrollin piiriin ja näin ehkäistä rikollisuutta. (Rikoksantorjuntaneuvosto 2019.)

4.2 Alueellinen huono-osaisuus

Alueellisen huono-osaisuuden ja rikollisuuden yhteys on rikollisuuden tutkimuksen perinteisiä kysymyksiä. Muuttoliike, etninen monimuotoisuus ja asukkaiden heikko

sosioekonominen asema ovat muutosvyöhykkeillä sijaitsevien asuinalueiden ominaispiirteitä. Jatkuvassa muutostilassa olevassa naapurustossa ihmiset eivät tunne toisiaan, josta seuraa sosiaalisten siteiden heikentymistä. Tästä seurauksena on rakenteellisesti alueen sosioekonomisen rakenteen madaltumista, mikä ilmenee muun muassa työttömyytenä, heikkona koulutustasona ja maahanmuuttajataustaisten osuuden lisääntymisenä. (Kivivuori ym. 2018, 211.)

Yhteisöllisen kontrollin teoria eli sosiaalisen disorganisaation teoria ei kuitenkaan esitä, että alueen huono-osaisuudella ja rikollisuudella olisi suora yhteys, vaan merkittävin tekijä on asuinalueen yhteisöllinen rakenne, kuten vapaaehtoistoimintaan pohjautuvat paikalliset organisaatiot. Kiinteät asukkaiden suhteet mahdollistavat epävirallisen valvonnan ja kontrollin, joilla on vaikutusta rikoksille altistaviin tilaisuuksiin. Tässä tulee kuitenkin huomioida, että tutkimus on ollut kansainvälinen ja esimerkiksi Yhdysvalloissa naapurustojen erot ovat suurempia kuin esimerkiksi Suomessa ja Ruotsissa. (Kivivuori ym. 2018, 212–216.)

Koskela (2009) on kirjassaan Pelkokierre pohtinut, luoko yhteisöllisyys turvaa. Koskelan mukaan yhteisöllisyyden tukemisella on selkeä yhteys turvallisuuden tunteeseen. Naapurikontrolli, avoin keskustelu ja esimerkiksi outojen ihmisten liikkumisen havaitseminen lisäävät turvallisuudentunnetta ja asuinviihtyvyyttä. Lähiöiden kaupunkikuvan rapistuminen, runsas vuokra-asuntokanta ja asukkaiden heikko taloudellinen tilanne Koskelan mukaan mahdollisesti vaikuttavat alueen turvattomaan maineeseen. Hän kuitenkin toteaa, että asukkaita tai alueita ei pidä leimata vain sen perusteella, että siellä on paljon vuokra-asuntoja tai maahanmuuttajia. Tutkimusten mukaan parempiosaiset tuntevat olonsa turvallisemmaksi kuin heikompiosaiset, mutta tunteen syntymiseen vaikuttavat muutkin seikat kuin asuinpaikka. (Koskela 2009, 116–119.)

4.3 Nollatoleranssista

Nollatoleranssi tarkoittaa ajattelutapaa, jossa suhtaudutaan tiukasti pieniinkin rikkomuksiin. Tätä tapaa sovelletaan esimerkiksi Ankkuri-toiminnassa. Kun poliisi tapaa nuoren, ensikertalaisen rikoksentehtäjän, yhteistyössä sosiaalityöntekijän kanssa tilanteeseen puututaan ja kartoitetaan, miksi nuori teki rikoksen. Ankkuri-toiminnasta on

hyviä kokemuksia monissa Suomen poliisilaitoksissa. Nollatoleranssiin kuuluu myös niin sanottu rikottujen ikkunoiden teoria. Sillä tarkoitetaan, että kaupunkikuvassa ei siedetä minkäänlaisia merkkejä rappiosta. Teorian nimi johtuu siitä, että rikotut ikkunat korjataan mahdollisimman pian ja seinägraffitit maalataan piiloon nopeasti. Näin luodaan kuvaa siististä ja turvallisesta ympäristöstä. (Koskela 2009, 231.)

Vuosina 1999–2000 Tampereella toteutettiin nollatoleranssikokeilu, hankkeesta käytettiin nimeä Viideltä saunaan ja kuudelta putkaan. Hanke oli itsenäinen rikosentorjuntaprojekti tavoitteineen, strategioineen ja yhteistyöverkostoineen. Hankkeessa yhdistyivät sekä paikallinen rikosentorjuntaohjelma *Turvallisin Tampere* että laajempi turvallisuuskonteksti. Paavo Lipposen 2. hallituksen hallitusohjelmaan oli kirjattu: *Viranomaisten yhteistyöllä estetään syrjäytymistä ja edistetään vastuullista vanhemmuutta sekä turvallista ja monipuolista kasvu-ympäristöä.* (Korander ym. 2002, 35.)

Timo Korander ja Seppo Soine-Rajanummi (2002) ovat toimittaneet hankkeen tutkimuksesta julkaisun Kaheksalta Koskarille - samantien sakot. Tutkimuksessa on selvitetty Viideltä saunaan ja kuudelta putkaan -hankkeen historiallista kontekstia, vastaanottoa ja vaikuttavuutta. Tutkimuksessa lähetettiin projektiin liittyvä lomakekysely kaikille Tampereen kihlakunnan poliiseille. Vastausprosentti oli 40 ja sitä voitiin pitää riittävänä. 65 prosenttia vastaajista näki, että projektista oli hyötyä kansalaisille ja yli puolet arvioi projektin parantaneen poliisin imagoa. Suurin yhtenäinen linja poliisien vastauksista löytyi väitteeseen: Kokeilulla osoitettiin, että miehistömäärän kasvattaminen lisää poliisin mahdollisuuksia vaikuttaa ongelmiin. Eniten kritiikkiä aiheutti ongelmien siirtyminen, eli ongelmat keskustassa vähenivät, mutta lähiöissä ne lisääntyivät. Eli Tampereen keskustan rauhoittumisen myötä juopuneiden nuorten määrä lähiöissä lisääntyi. Projekti ei siis poliisin silmissä vähentänyt nuorten alkoholin käyttöä koko Tampereen alueella. (Korander 2002, 221–229.)

Myös tamperelaisilta kyseltiin projektin onnistumisesta. Kyselyjen jälkeen voitiin todeta, että suotuisia päävaikutuksia olivat Tampereen keskustan rauhoittuminen, eli häiriöt ja häiriköivät nuoret vähenivät keskustasta. Myös uhkailukokemukset keskustan alueella vähenivät. Ihmisten tyytyväisyys poliiseihin lisääntyi keskustassa, sillä poliisi vastasi ihmisten odotuksiin esimerkiksi puuttamalla julkijuomisongelmaan. Kokeilu lisäsi

alkoholipolitiikan ja kasvatuksen ongelmien näkyvyyttä mediassa, sekä viranomaisverkosto tiivistyi ja yhteistyö koettiin hedelmällisenä.

Haitallisia vastavaikutuksia ilmeni siten, että keskustan alue koettiin ”tyhjentyneeksi”, mikä ei ole omiaan luomaan turvallisuutta. Poliisin kontrollin koettiin kohdistuvan liiaksi vain yhteen ryhmään eli nuoriin. Poliisit itse kritisoivat harkintavallan käyttämättömyyttä huonona poliisitoiminnan välineenä. Moni koki, että odotukset projektille olivat liian suuret, esimerkiksi nollatoleranssin mahdollisuudet ratkaista vakavan väkivallan ongelmia todettiin olevan pieni, ja vanhempien vastuu lapsestaan ei välttämättä kasvanutkaan odotusten mukaisesti, vaikka nuoret siirtyivät lähemmäksi viettämään aikaa.

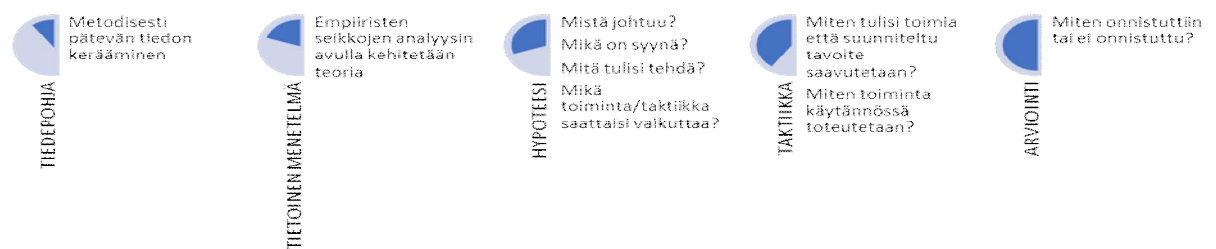
Suotuisina sivuvaikutuksina tutkimuksessa mainitaan poliisin näkyvyyden lisääntyminen, mutta toisaalta ongelmien kohdalla todettiin, että poliisin resurssit eivät riittäneet kaikkien ongelmien kohtaamiseen. Haitallisina sivuvaikutuksina todettiin, että häiriöt ja nuoriso siirtyivät pois keskustasta ja tästä syystä suuri osa kansalaisista koki häiriöiden lisääntyneen asuinalueellaan. Pelättiin myös koko nuorison leimaantuvan erityisiä poliisitoimia kaipaavaksi kohteeksi, sekä osa nuorista koki tiukentuneen kontrollin ahdistavaksi. (Korander 2002, 406.)

5 TIETOJOHTOINEN POLIISITOIMINTA

Tietojohtoinen poliisitoiminta on tiedon ja tietämyksen strategista hallintaa. Se ei ole pelkkää analyysitoimintaa, vaan se tulisi ymmärtää päätöksentekijän ja tiedontuottajan yhteistyönä. Englannin kielessä käsitteellä Knowledge management tarkoitetaan tietojohtamista. (Hakaniemi 2012, 43–44.) Tietojohtoisuudella pyritään johtamistoimintojen osalta ennalta estävyyteen, sekä myös tulevien tapahtumien ja ilmiöiden ennakointiin (Hakaniemi 2012, 46). Ylikomisario Jussi Hakaniemi (2019) puhui luennollaan, että tietojohtoinen poliisitoiminta on kulttuurillinen valinta ja sen pitäisi näkyä kaikissa poliisiorganisaation rakenteissa. Tietoprosessiin liittyy merkittävänä osana analyysi ja poliisityöstä suuri osa on analyysiä. Työssä avuksi ovat tekniikan hyödyntäminen, järjestelmät ja sovellukset.

Korander (2019, 54) kirjoittaa kriminologi Robert Reinerin ajatuksia tietojohtoisuudesta poliisitoiminnassa: *Onnistunut tietojohtoinen toiminta on sekä onnistuneen empiriisen*

käsityön että teoreettisen analyysin ja tieteellisyyden yhdistelmä. Sen mukaan tietojohtoisuus on tiedepohjaista, metodisesti pätevän tiedon keräämistä, joka etenee prosessimaisesti analyysin avulla kehitettävän teorian kautta hypoteesiin siitä, mikä toiminta saattaisi vaikuttaa. Saadun teoria avulla toimitaan ja suunnitellaan taktiikka, miten tulisi toimia tavoitteisiin pääsemiseksi. Lopuksi arvioidaan, miten ja miksi onnistuttiin tai ei onnistuttu, näin varmistetaan ettei seuraavalla kerralla tehdä samoja virheitä (ks. Kuvio 1).

Kuvio 1: Tietojohtoisuuden toimintaprosessi (mukailten, viitattu lähteessä Korander 2019, 54).

Karnaranta (2019) kirjoittaa valvonta- ja hälytystoiminnan tilan selvityshankkeen loppuraportissa tietojohtoisen poliisitoiminnan edellytyksenä olevan sen perustuminen analysoituun tietoon. Hän kuitenkin toteaa, että hälytystehtäviin liittyvien paikkatietojen hyödyntäminen on jäänyt poliisihallinnossa suhteellisen vähälle huomiolle. Kehitysehdotuksina Karnaranta (2019) mainitsee poliisin tulostietojärjestelmän eli Polstatin sekä poliisiin operatiivisen analyysijärjestelmän eli Ponan hyödyntämisen, sekä ylipäätään ymmärryksen siitä, että ”*tiedon hyödyntäminen edellyttää tiedon olemassaoloa, toimivia ja tehokkaita järjestelmiä, yhdenmukaisia kirjaamistapoja sekä osaavia tiedon ja järjestelmien käyttäjiä*”. (Karnaranta 2019, 88–90.)

Tietojohtoisuus ja lähipoliisitoiminta eivät Virran (2005, 40) mukaan ole keskenään kilpailevia toimintamuotoja, vaan hän kuvaa niiden suhdetta alueen ja poliisin välisenä suhteena. Toiminnan avoimuus ja läpinäkyvyys lisäävät luottamusta, jota kautta saadaan

tietoa, sillä lähipoliisitoimintaa rakennetaan tietojohdoisen poliisitoiminnan avulla. Tästä syystä lähipoliisitoiminnan ja tietojohdoisen poliisitoiminnan tulisi olla linjassa keskenään.

Poliisihallituksen määräys Poliisiyksiköiden analyysi- ja tiedustelutoimintojen järjestämisestä on tullut voimaan 1.1.2020. Määräystä kutsutaan lyhenteellä ATI-määräys. Siinä todetaan, että analyysi- ja tiedustelutoiminta ovat poliisin tietojohdoamisen kriittiset menestystekijät ja poliisi tarvitsee hyvin organisoidun analyysi- ja tiedustelutoiminnon tuottamaan ajantasaista ja merkityksellistä tietoa kaikille poliisitoiminnan sektoreille.

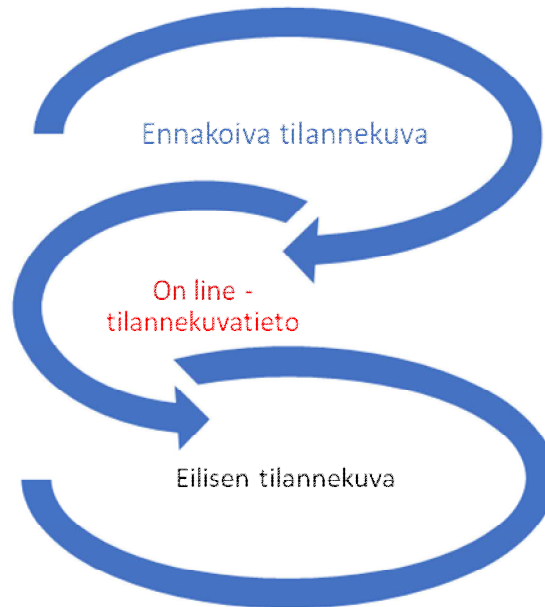
ATI-määräyksessä mainitaan, että poliisilaitostasolla analyysi- ja tiedusteluyksikön tehtäviin kuuluvat muun muassa toimintaympäristöanalyysi sekä tarveanalyysi. Lähipoliisitoimintaan liittyen merkittävin tehtävä on ylläpitää ja seurata taktista tilannekuvaa, arvioida painopistealueiden kehitystä, sekä analysoida poliisitoiminnan vaikuttavuutta kyseisillä alueilla. (Poliisihallitus 2019.)

Iso-Britanniassa käytössä olevan National Intelligence Modelin eli NIM-mallin toiminta perustuu tietojohdoisuuteen, eli mallin käytölle olennaista on toiminnan kohdentaminen, suunnittelu, tiedustelutiedon laadun parantaminen, koulutuksen kehittäminen sekä tiedustelutoiminnan systematisointi. Sen avulla on ollut tarkoitus varmistaa, että analysoitu tieto etenee varmasti päätöksenteon ja johtamisen tueksi. Lähipoliisitoiminta ja ratkaisukeskeinen ajattelutapa ovat toimineet mallissa hyvin, mutta niitä ei ole osattu liittää osaksi tietojohdoista toimintaa. Myös ristiriidoista eri toimintojen strategioiden välillä on aiheutunut ongelmia. Iso-Britanniassa NIM-mallin haasteeksi ovat nousseet myös puutteellinen koulutus, ohjeiden vaikeaselkoisuus sekä käytännönläheisyyden puuttuminen. Nämä syyt ovat mahdollistaneet paikallisen sooloilun, eikä toiminnasta ole tullut yhtenäistä. (James 2013, 126–127.)

5.1 Tietojohdoisuus lähipoliisitoiminnassa

Lähipoliisitoiminnan strategian (2010, 10) mukaan tieto on työkalu, jolla poliisin toimintaa suunnitellaan, kohdennetaan ja seurataan. Alueen ilmiöt, ongelmat ja muut toiminnan maalikohteet on mahdollista selvittää tietojohdoista poliisitoimintaa apuna käyttäen. Tietojohdoisuuden edellytys on tilannekuva, joka lähipoliisistrategiassa on jaettu kolmeen, kuviossa esitettyyn ulottuvuuteen (ks. kuvio 2).

Ajallinen tilannekuva vaatii prosessiajattelua, eli koko ajallisen ketjun hahmottamista ja haltuun ottamista. Se vaatii sujuvaa ja saumatonta yhteistyötä eri toimijoiden välillä, joista jokainen tietää tehtävänsä.

Kuvio 2: Lähipoliisistrategiassa tietojohtoisesta poliisitoiminnasta on eroteltu kolme ajallista tilannekuvaa

Tiedustelutieto ja toimintaympäristön heikot signaalit muodostavat ennakoivan tilannekuvan, minkä avulla voidaan ennakoida ja ehkäistä alkavia ilmiöitä. On line - tilannekuvatieto puolestaan viittaa nopeaan reagointiin ja varhaiseen puuttumiseen. On line -tilannekuva käsittää sekä odotettavissa olevat että ennakoimattomat tilanteet. Eilisen tilannekuvassa käsitellään jo tapahtuneet rikokset, häiriöt ja ongelmat, jotka edellyttävät järjestyksen ja turvallisuuden palauttavaa tai muuta ongelmia korjaavaa toimintaa tietyllä aikajänteellä. (Poliisihallitus 2010, 10.)

Ilmiöiden ja ongelmien tunnistamisessa tietojohtoisuus on mahdollisuus, joka tulisi hyödyntää lähipoliisitoiminnassa. Ajallinen tilannekuva ja sen ylläpito mahdollistavat jatkuvan seurannan alueen tilanteesta. Niiden avulla on mahdollista reagoida tulevaan, nykyiseen ja menneeseen tilannekuvaan asian vaatimalla tavalla ja lähipoliisitoiminnan tarjoamilla keinoilla.

6 LÄHIÖPOLIISITOIMINNAN PERUSTA

Käsitettä lähipoliisitoiminta on ensimmäisen kerran käytetty virallisessa yhteydessä Suomessa vuonna 1986. Tuolloin termi esiintyi parlamentaarisen poliisikomitean mietinnössä ja sillä tarkoitettiin lähinnä kortteli- ja aluepoliisitoimintaa. Toiminnolla haluttiin parantaa ennalta ehkäisevää toimintaa sekä lisätä poliisin kosketusta väestön kanssa. Toiminnan tavoitteena oli myös viedä poliisin palvelut mahdollisimman lähelle kansalaisia sekä ottaa huomioon väestön odotukset ja toiveet. Vuonna 1984 lähipoliisitoimintaa oli jossain muodossa yli 60 poliisipiirissä Suomessa. Englannin kielessä lähipoliisitoiminnasta on yleisimmin käytetty termiä *community policing*. Se ei kuitenkaan täysin vastaa suomalaista nimeä, sillä englanninkielisellä termillä viitataan poliisin ja yhteisön tiiviiseen vuorovaikutukseen, jossa tiedonvälityksen merkitys on suuri. Englannin kielessä lähipoliisitoiminnasta voidaan käyttää myös termejä *neighborhood policing* ja *community-oriented policing*. (Virta 1999, 11.)

Poliisin Lähipoliisistrategiassa (2010, 3) todetaan: *Lähipoliisityö on poliisin perustehtävien hoitamista kansalaisläheisesti, tehokkaasti ja laadukkaasti*. Tavoitteiden saavuttaminen vaatii yhteistä työnäkyä kaikilta toimijoilta. Toiminnan tavoitteena on turvallisuuden ja turvallisuudentunteen tuottaminen, rikollisuuden vähentäminen ja ehkäisy, sekä poliisiin kohdistuvan luottamuksen lisääminen. (Poliisihallitus 2010, 3.) Lähipoliisistrategia on julkaistu vuonna 2010, tuolloin tulevaisuuden haasteiksi nostettiin kaupungistuminen, ikääntyvien kasvava osuus väestöstä, maahanmuutto ja julkisen talouden murros. Strategiassa korostetaan ennalta ehkäisevän toiminnan merkitystä ja sen ennustetaan kasvavan. (Poliisihallitus 2010, 4–5.)

Virta (1999, 2) kertoo kirjassa Lähipoliisi lähestymistapana, että tavoiteltavissa olevan toimintamallin ominaispiirteitä ovat muun muassa poliisin tehtävät turvallisuuden rakentajana, eikä pelkästään valvojana. Myös yhteisvastuullisuuden, viranomaisyhteistyön ja yhteisöjen kanssa toimimisen Virta toteaa olleen lähipoliisimallin ominaispiirteitä. Massarikollisuuden ehkäiseminen ja vähentäminen ovat rikollisuuden torjunnan osalta lähipoliisitoiminnan tavoitteita. Massarikoksella tarkoitetaan selkeitä ja tavanomaisia asioita, joista valtaosa käsitellään normaalissa rikosprosessissa. Massa- eli päivittäisrikoksia ovat esimerkiksi myymälävarkaudet, vahingonteot ja liikennerikokset (Valtakunnansyyttäjänvirasto 2013, 12). Massarikollisuus muodostaa usein kuvan poliisin

toiminnan tasosta, sillä kyseiset rikokset tapahtuvat ihmisten lähiympäristössä ja kuuluvat omaan kokemuspäiriin. Lähipoliisiajatuksen ovat tiiviisti kuuluneet myös yhdyskuntasuunnittelu, eli ympäristö suunnitellaan sellaiseksi, jossa rikoksentekomahdollisuudet ja uhat turvallisuudelle, sekä viihtyvyydelle saadaan minimoitua. (Virta 1999, 2.)

Tuomo Lepola työskentelee Itä-Suomen poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnan komisariona. Lepolan (2019) mukaan lähipoliisitoiminnalla luodaan luottamuksellisia suhteita, eli voidaan avata kaksisuuntainen, vuorovaikutteinen väylä. Lepola korostaa uutta ajattelutapaa lähipoliisitoiminnan toteuttamiseksi ja tuo esille esimerkiksi teknologian hyödyntämisen lähipoliisitoiminnassa. Harvaan asutuilla alueilla poliisi voi panostaa näkyvään toimintaan ja tavoitettavuuteen sosiaalisessa mediassa, jota nykYTEKNIKALLA pystytään hoitamaan kauempaakin. Samaa asiaa toi esille myös Oulun poliisilaitoksen nettipoliisi Lauri Nikula, joka korosti poliisin tavoitettavuuden merkitystä turvallisuudentunteen luomisessa. Luottamusta lisää se, että asiakkaan kysymyksiin vastataan, eikä vastaajan tarvitse välttämättä olla samalla paikkakunnalla. (Nikula 2020.)

6.1 Lähipoliisitoiminnan keskeiset periaatteet

Lähipoliisitoiminta on näkyvää poliisitoimintaa, jonka tavoitteena on tuoda poliisi osaksi paikallista yhteisöä, tehdä heidät tunnettavaksi ja luoda luottamusta. Vuorovaikutus paikallisten yhteisöjen kanssa lisää tietoa siitä, mitä alueella tapahtuu. (Sisäministeriö 2019a, 20.) Sirpa Virran (1999, 52) mukaan lähipoliisitoiminnan keskeisimpiä periaatteita ovat proaktiivisuus eli ennakoiva toiminta, ongelmasuuntautuneisuus, analyttisyys, sidosryhmäyhteistyö, vastuuttaminen, desentralisointi eli hajautus, deformalisointi eli totutusta kaavasta luopuminen sekä tulosten arviointi.

Laitisen (1999, 19) mukaan rikollisuuden ennaltaehkäisynäkemykset voidaan jakaa sosiaaliseen, tilannekohtaiseen ja perinteiseen. Sosiaalisella preventiolla pyritään vaikuttamaan rikollisuuden syihin ja taustoihin. Tilannepreventiolla tarkoitetaan rikokseen houkuttelevien tilanteiden vähentämistä, tähän kuuluvat esimerkiksi omaisuuden merkitseminen ja rikoksen kohteen sijainnin muuttaminen. Perinteinen rikospreventio perustuu kiinnijäämisriskiin, jolloin rikos ei ole kannattava vaihtoehto. Rikosten korkea selvitysprosentti ja lisääntynyt valvonta kohottavat kiinnijäämisriskiä ja näin vaikuttavat

perinteiseen rikosprentioon. Ennalta ehkäisevä työ mielletään helposti vain tiettyjen henkilöiden vastuulla olevaksi, mutta peruspoliisityön tulisi sisältää kaikki edellisessä kappaleessa mainitut osa-alueet. Rikollisuuden syyt ja ennaltaehkäisyn tehokkuus ovat yhteydessä toisiinsa ja lähipoliisitoiminta on valittu tätä ajattelutapaa edustavaksi keinoksi.

Kiehelä ja Mälkiä (1999, 104) ovat tiivistäneet lähipoliisifilosofian keskeisiksi periaatteiksi:

- preventiivisyys ja proaktiivinen ajattelutapa
- arkirikollisuuden ja sen torjunnan merkityksen korostaminen
- ongelmakeskeisyys ja analyttisyys
- sidosryhmäyhteistyö
- lähestyttävyyden parantaminen
- yhteisöllisyys
- rikostorjunnan vastuuttaminen
- desentralisointi ja itseohjautuvuuden lisääminen
- tiimi- ja projektiryhmätyöskentely
- väestö- ja aluevastuu
- vaikuttavuuden kokonaisvaltainen arviointi

Vesa Tikkala (1999, 183–186) mainitsee Lähipoliisi lähestymistapana -kirjassa, että lähipoliisitoiminnan peruselementtinä tulisi olla analyttinen ajattelutapa, jossa asiakkaan merkitys korostuu. Tikkala on ollut mukana kehittämässä 1990-luvun lopulla Oulun läänin lähipoliisitoimintaa, tuolloin se tapahtui poliisin lääninjohtoon alaisuudessa. Toimintaa oli niin sanotuissa pilottikihlakunnissa, joissa suoritettiin turvallisuus- ja palveluodotuskyselyitä, sekä niihin liittyen perustettiin aluefoorumeita. Riippuen aluefoorumista, niissä oli edustus poliisin lisäksi esimerkiksi koulutoimesta, sosiaalitoimesta, terveydenhuollosta, päiväkodista ja seurakunnasta. (Tikkala 1999, 186–187.)

EUCPN ja CEPOL (2018) ovat lähipoliisitoiminnan työkalupakissaan määritelleet 10 lähipoliisitoiminnan onnistumisen edellytystä. Päätäjillä täytyy olla tietämys ja ymmärrys toiminnasta, poliisille tulee varata riittävät resurssit toiminnan toteuttamiseen sekä mahdollisuus tehdä yhteistyötä muiden viranomaisten kanssa. Koko organisaation on myös

sitouduttava ja hyväksyttävä toiminta. Tämä tarkoittaa muutosta johtamistyyliin sekä lisää tietoisuutta työstä ja työoloista. Toiminnan tulosten mittaamisessa on ymmärrettävä, ettei perinteinen tilastojen määrällinen tutkimus ole hyödyllistä vaan vaikutuksia pitäisi mitata laadullisten kriteerien avulla. Näitä ovat yhteistyö ja siihen liittyvä projektien kestävyys sekä yleinen tyytyväisyyden taso. Toiminnassa tulee hyödyntää uudet tietotekniset mahdollisuudet, mutta niillä ei korvata itse toimintaa. Tekniikan hyödyntämisen tavoitteena tulisi olla viestinnän ja vuorovaikutuksen parantaminen. Tärkeää on myös toimiva ja oikea koulutus, jonka pitäisi kattaa päättäjät, poliisin johto, yksittäiset lähipoliisityötä tekevät virkamiehet, muut poliisit sekä sidosryhmät.

Toiminnan tulee olla alueellisesti ja paikallisesti kohdennettua ja siinä tulee ottaa huomioon paikallisten tarpeiden lisäksi mahdollisesti historiasta johtuva luottamuspuula. On tärkeää, että yhteisö tuntee poliisit ja poliisit ymmärtävät yhteisön toiminnan. Kohtaamiset ja vuorovaikutus ovat edellytys toiminnan onnistumiselle. Menestymisen edellytys on tuntee ja oppia paikalliset tarpeet, sillä paikallisella ongelmanratkaisulla on mahdollisuus vähentää rikollisuutta rakenteellisesti ja parantaa turvallisuutta. Yksipuolisen näkökulman välttäminen on tärkeää, kun kerätään tietoa yhteisön huolenaiheista. Yhteistyö julkisen ja yksityisen sektorin välillä on kannustettavaa, yhteistyöllä voidaan saavuttaa yhteinen näkemys turvallisuudesta. Yhteisen näkemyksen avulla voidaan vähentää häiriöitä ja lisätä luottamusta viranomaisiin kohtaan. Viestinnän tulee olla tehokasta, asianmukaista, oikea-aikaista ja kaksisuuntaista. Yleisölle on tärkeää kertoa lähipoliisitoiminnasta ja selittää mitä toiminnalla tarkoitetaan. Hyvin toiminnasta tietävät suhtautuvat siihen yleensä positiivisemmin. (EUCPN & CEPOL 2018, 31-33.)

6.2 Lähipoliisitoiminnan onnistumiseen liittyviä haasteita

Kriminologian professorin Robert Reinerin (Korander 2019, 23) mukaan Iso-Britannian poliisissa lähipoliisitoimintaa vastaavaa ”Tiimipoliisitoimintaa” on kokeiltu jo 1970-luvulla, mutta sitä ei ole saatu toimimaan silloin, eikä se jälkeen. Syyksi epäonnistumisille mainitaan, että kenttäpoliisit eivät toteuttaneet suunnitelmia, koska ne olivat ristiriidassa vallitsevan poliisikulttuurin kanssa. Waddington (Korander 2019, 23) toteaa epäonnistumisten syynä olleen lähipoliisikäsitteiden ja niihin liittyvien uudistusten epäselvyys ja sekavuus, eli poliisit eivät tiedä, mitä heidän tulisi tehdä. Ongelmana on nähty Britanniassa myös lähipoliisitutkimuksen tulosten epäluotettavuus, sillä esimerkiksi

ministeriöiden tai poliisilaitosten tekemät tai teettämät tutkimukset tuottavat myönteisiä tuloksia, kun riippumattomien tutkimusten tulokset ovat päinvastaisia. (viitattu lähteessä Korader 2019, 23.)

Kiehelä ja Mälkiä (1999) ovat linjanneet, että organisaatorakenteiden tulisi aina tukea ja vastata valittuja toimintastrategioita. Poliisin perinteisen organisaation ja lähipoliisitoiminnan onnistumisen kannalta ongelmallisia rakennepiirteitä ja malleja ovat olleet liiallinen erikoistuminen, poliisin eristäytyminen muista toimijoista sekä päätösvallan liiallinen keskittäminen, kuri ja säädöstys. Kiehelä ja Mälkiä (1999) mainitsevat modernia poliisitoimintaa käsittelevän ulkomaisen kirjallisuuden, jossa nostetaan toistuvasti esille työn tekemisen ilmapiirin muuttamisen kannustavaksi, kehittäväksi ja kiehtovaksi. Tällä viitataan esimerkiksi luottamuksen puutteeseen, eli työskentely-ympäristössä painoarvo on liiallisella valvonnalla. Alaisten ei anneta olla luovia ja heidät pakotetaan tiettyyn muottiin, vaikka heillä olisi joitakin idealistisia arvoja ja tavoitteita. Poliisin arkityössä korostetaan myös liiaksi yksittäisen tehtävien virheetöntä suorittamista, ei työn tuloksellisuutta. (Kiehelä & Mälkiä 1999, 122–123.)

Organisaation hyvinvointi ja esimiesten johtamistyyli ovat vahvasti sidoksissa toisiinsa. Päällystön rooli lähipoliisitoiminnan onnistumisessa on ratkaiseva ja päällystön asenteilla ja arvoilla on suuri merkitys varsinkin lähipoliisitoimintaa käynnistettäessä. Kenttäjohtajilla voi olla ratkaiseva rooli uudistushankkeiden lähteinä ja mahdollistajina. Poliisityö, jossa on mahdollista kiinnittää tavanomaista enemmän huomiota ihmisiin ja heidän ongelmiinsa, palkitsee ja motivoi, sillä poliiseilla on ammattiin tullessaan vahva motivaatio ihmisten auttamiseen. Lähipoliisitoiminnan perusajatukset aloitteellisuus ja palveluhenkisyys mahdollistavat näiden tavoitteiden toteuttamisen. (Kiehelä & Mälkiä 1999, 125.)

Sirpa Virta (2006, 196) mukaan 1990-luvun lopun lähipoliisitoiminta vaihteli paljon määrältään ja intensiteetiltään. Työ miellettiin erilliseksi tehtäväksi, ja niukkojen resurssien takia lähipoliisitoiminta jäi helposti taka-alalle, eikä päässyt vakiintumaan. Virta (2006, 198) nostaa esille myös kuntien ja poliisilaitosten (tuohon aikaan kihlakunnat) erilaiset ohjelmat ja strategiat. Ei tiedetty, minkä strategian mukaisesta toiminnasta oli kysymys ja tästä aiheutui hämmennystä. Käytännön toteutusta hankaloittivat myös hallinnon ylätason koordinoinnin heikkous sekä erilaisen terminologian käyttö.

6.1 Sidosryhmäyhteistyö ja paikallinen ongelmanratkaisu

Yksi lähipoliisiajattelun keskeisistä periaatteista on Kiehelän ja Mälkiän (1999, 104) mukaan sidosryhmäyhteistyö. Sidosryhmällä viitataan kaikkiin ihmisiin, jotka toimivat organisaation kanssa. Sidosryhmä on siis ryhmä tai yksilö, joka voi vaikuttaa organisaation päämäärien saavuttamiseen ja johon organisaation päämäärien saavuttaminen voi vaikuttaa. (Harvio 2009, 11.) Poliisille tyypillisiä sidosryhmiä ovat muut viranomaiset sekä yhteisöt ja yritykset. Sidosryhmäyhteistyö on ollut poliisin ehkäisevän toiminnan kulmakivi ja kuulunut poliisin strategiaan. Näin se on kytketty myös lähipoliisitoiminnan kehittämiseen 1990-luvun lopulta lähtien. Poliisin yhteistyö eri hallinnonalojen viranomaisten, kolmannen sektorin ja paikallisten asukkaiden kanssa tähtää rikollisuuden ja ongelmien syihin ja taustoihin vaikuttamiseen. Tähän toimintaan luetaan myös poliisin oman ehkäisevän toiminnan, partioinnin, neuvonnan ja rikosten selvittämisen lisäksi esimerkiksi sosiaali-, oikeus- ja vankilaviranomaisten ehkäisevä toiminta. (Virta 2006, 196.)

Paikallinen ongelmanratkaisu eli POR on toimintamuoto, jossa turvallisuusongelmia ratkaistaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyökumppanien tunteminen luo luottamusta ja helpottaa yhteistyön sujumista. POR-toiminnassa ongelma ja sen taustalla olevat syyt tunnistetaan ja tämän jälkeen päätetään yhdessä, miten ongelma ratkaistaan. Tärkeää ongelman ratkaisussa on huomioida, ettei ongelma vain siirry toiseen paikkaan tai toistu jonkin ajan päästä, vaan toimet ovat laajempia, kestävämpää ratkaisuun pyrkiviä. (Sisäministeriö 2019, 16.)

6.2 Tulosten mittaamisen vaikeus

Estetty rikos tai häiriötilanne ei tilastoidu, joten ennalta estävän toiminnan vaikuttavuutta on vaikea mitata tulosmittarein (Sisäministeriö 2016, 37). Poliisitoiminnan tavoitteet ovat monikerroksellisia ja monitahoisia, yhtä ja selkeää tuloksellisuuden mittaria ei ole löydettävissä. Suoritteita verrataan käytettävissä olleisiin resursseihin, mikä ei anna oikeaa kuvaa siitä, onko poliisitoiminta oikeassa suhteessa sille asetettuihin ulkoisiin vaatimuksiin. Turvallisuusstrategioissa asetetut päämäärät ovat liian yleisiä, kuten *yleisen järjestyksen ja turvallisuuden lisääminen* tai *rikosten vähentäminen*, kirjoittivat Kiehelä ja Mäkiä vuonna 1999. Kansalaisten kokema turvallisuus on mittarina suhteellinen, siihen vaikuttaa muun muassa se, millaisen kuvan tiedotusvälineet luovat rikollisuudesta ja

elinympäristöstä. Priorisointi ja mittaaminen voivat olla myös eettinen ja moraalinen kysymys, siinä tapauksessa keskeisiksi kriteereiksi voisivat nousta vaikkapa uhrien asema ja uusintarikollisuus. (Kiehelä & Mälkiä 1999, 143.)

Ennalta estävän toiminnan tulosten mittaamisen vaikeudesta on esitetty samankaltaisia näkemyksiä myös muissa maissa. Iso-Britanniassa poliisilla on käytössä National Intelligence Model (NIM) -malli, jonka tavoitteena on tietojohdoiseen poliisitoimintaan perustuen kohdentaa poliisin vähäiset resurssit tehokkaasti ja vaikuttavasti. NIM-mallin yhtenä haasteena on todettu olevan tulosten mittaamisen vaikeus. Pidemmän aikavälin tarkastelussa suoritteiden määrä on jäänyt vähäisemmäksi ja tuloksia on ollut hankala mitata. Osittain tästä syystä NIM-malli ei ole saanut laajaa kannatusta Iso-Britannian poliisipäällystön keskuudessa. (James 2013, 122–123.)

Reiner (Korander 2019, 27) on pohtinut poliisitoiminnan vaikuttavuuden arviointiongelmia. Käytettävissä ei ole luotettavia ja paikkansapitäviä mittareita onnistuneen poliisitoiminnan mittaamiseksi. Britanniassa poliisitoiminnalle on rakennettu lukuisia mittareita, mutta niistäkään huolimatta ei ole pystytty ratkaisemaan mittaamisen hankaluutta. Vaikka toiminnan vaikuttavuuden mittaamiseen käytettäisiin tieteellisen arviointitutkimuksen metodiset vaatimukset täyttäviä menetelmiä, mittarit voidaan siitä huolimatta kyseenalaistaa. (viitattu lähteessä Korander 2019, 27.)

EUCPN:n ja CEPOL:n (2018) julkaisussa todetaan, että lähipoliisitoimintaa ei pitäisi mitata määrällisesti vaan laadullisesti. Pitäisi tarkastella yhteistyön tasoa ja onnistumista, yhteisprojektien kestävyyttä sekä julkista tyytyväisyyttä, eikä pidätettyjen, pysäytysten tai etsintöjen määrää. Myös poliiseille, jotka ovat halukkaita oppimaan uusia asioita ja kehittämään työtään, pitäisi löytyä kannustimia. (EUCPN & CEPOL 2018, 90-91.)

Apulaispoliisipäällikkö Arto Karnarannan tekemä Valvonta- ja hälytystoiminnan tilan selvityshankkeen loppuraportti ottaa kantaa ennalta estävän toiminnan mittaamisen vaikeuteen. Karnarannan mukaan poliisi on aina tehnyt ennalta estävää toimintaa, ja työ on varmuudella ollut arvokasta ja tuloksia tuottavaa. Välillä työtä on arvostettu, välillä sitä on pidetty vähemmän tärkeänä. Työstä on puuttunut jatkumo, sillä on koettu, että vain sellainen työ on arvokasta, mitä voidaan konkreettisesti mitata. Karnarannan mukaan meidän täytyisi hyväksyä periaate, että hyvin suunniteltu, oikein kohdennettu ja

vastuullisesti johdettu toiminta on arvokasta ja usein tuloksiin johtavaa, vaikka tuloksia ei välttämättä ole mahdollista nähdä tai mitata numeroilla. (Karnaranta 2019, 14.)

6.3 Esimerkki lähipoliisitoiminnasta – Kaijonharjun lähipoliisi

Oulun Kaijonharjun alueella toteutettiin lähipoliisitoimintaa vuosina 1998–2005. Koko tuon ajan toiminnassa oli mukana nykyisin Helsingin poliisilaitoksessa työskentelevä vanhempi konstaapeli Eero Heikkinen. Kaijonharjun lähipoliisiryhmään kuului neljä poliisimiestä, joista yksi oli ryhmänjohtaja. Kaksi poliiseista keskittyi alueen nuorten tekemien rikosten tutkintaan ja sidosryhmäyhteistyöhön, toiset kaksi keskittyivät partiointiin alueella, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvontaan sekä puuttuivat ennalta estävästi rikoksiin ja häiriöihin. Heikkisen mielestä työnjako oli selkeä ja toimiva, ja tarvittaessa lähipoliisit pystyivät tekemään töitä laajalla osaamisella. Heikkinen kertoo työnkuvaansa lähipoliisissa kuuluneen alueella partiointia, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvontaa, liikenteenvalvontaa, rikostutkintaa, sidosryhmäyhteistyötä esimerkiksi sosiaalitoimen, koulujen, terveydenhuollon ja alueen yritysten kanssa.

Kaijonharjun lähipoliisi perustettiin alueella todettujen ongelmien ratkaisemiseksi. Heikkisen mukaan Kaijonharjussa oli toiminnan alkamisaikaan jengiytymisongelmaa, johon oli tarkoitus pureutua. Alueella oli myös huono-osaisuutta, suuri maahanmuuttajien määrä sekä paljon vuokra-asuntoja. Siellä tapahtui runsaasti autovarkauksia ja -murtoja, sekä muita varkausrikoksia. Lisäksi Kaijonharjussa oli paljon kotihälytystehtäviä ja vuodenajasta riippumatta päihteitä käytettiin julkisilla paikoilla niin, että siitä aiheutui häiriötä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Lähipoliisitoiminnan tavoitteena oli saada alue rauhoittumaan.

Heikkisen mukaan lähipoliisipartiolle annettiin työrauha, eli työvuoron aikana heillä oli mahdollisuus paneutua oman alueen valvontaan ja tehtäviin. Tähän vaikutti myös se, että partio oli erittäin aktiivinen ja tästä syystä heillä oli paljon oma-aloitteisia tehtäviä. Tarvittaessa he osallistuivat muihinkin Oulun pohjoisen alueen tehtäviin. Lähipoliisilla oli oma toimitila Kaijonharjussa, se toimi sekä tukikohtana poliiseille, pelotteena rikollisille että turvallisuuden tunteen luoja asukkaille.

Vuosituhanen vaihteessa tietojohtoisien poliisitoiminnan hyödyntäminen työn suuntaamisessa oli vielä alkutekijöissään. Heikkisen mukaan he tarkastivat työvuoron alussa esimerkiksi alueella asuvien etsintäkuulutettujen listaukset, mutta tärkein tiedonhankintakanava olivat alueen asukkaat. Kaijonharjun alue ei ole erityisen suuri, joten lähipoliisit oppivat nopeasti asuinalueen ongelmakohtat ja valvontatarpeet.

Eero Heikkisen mukaan parasta Kaijonharjun lähipoliisitoiminnassa oli vapaus aloittaa toiminta lähes alusta ja kehittää toimintatapoja alueen tarpeiden mukaisesti. Heikkiselle on jäänyt kuva, että alueen asukkaat pitivät lähipoliiseistaan. Työssä palkitsevaa oli tutuksi tuleminen nuorten kanssa sekä vuoropuhelu alueen yrittäjien kanssa.

Kaijonharjun lähipoliisin toiminta edellä kuvatussa muodossaan loppui vuonna 2005, Eero Heikkisen mukaan ryhmä oli tuolloin jo osoittanut tarpeellisuutensa Kaijonharjun alueella. Läpo-ryhmä päätettiin muuttaa nuorisorikosryhmäksi, eli sen tehtävänä oli tutkia nopeutetulla menettelyllä kaikki Oulun poliisilaitoksen alueen alle 18-vuotiaiden tekemäksi ilmoitetut rikokset. Ryhmä toimi ja toimii edelleen kiinteässä yhteistyössä nimettyjen syyttäjien ja Oulun käräjäoikeuden kanssa. Tämänkin ryhmän toiminta on tehokasta ja aikaansaavaa, mutta toiminnan painopiste on tutkinnassa, ei niinkään ennalta estävässä työssä.

Lähipoliisitoiminnan kehittämiskohteina Heikkinen näkisi, että lähipoliisitoiminta ei saisi jäädä vain ajoittain pinnalle ponnahtavaksi kokeiluksi, vaan se tulisi ymmärtää tärkeänä osana ennalta estävää toimintaa. Vaikka Kaijonharjun lähipoliisitoiminnan todettiin olevan tehokasta ja tuloksia tuottavaa, toiminta ei siinä mittakaavassa kuitenkaan levinnyt muualle Oulun alueella. Tähän oli esteenä joko kiinnostuksen tai resurssien puuttuminen. Heikkinen toteaa lopuksi, että ennalta estävä toiminta tulee yhteiskunnalle paljon halvemmaksi kuin rikki menneen korjaaminen. Tällä hetkellä Kaijonharju on rauhoittunut yhdeksi Oulun normaaliksi lähiöksi, jossa edelleen tapahtuu rikoksia, mutta ei merkittävästi enempää kuin muilla samankokoisilla alueilla. (Heikkinen 2020.)

6.4 Sosiaalinen media lähipoliisin työkaluna

Yksi poliisin työkentistä on internet. Poliisi haluaa lisätä vuorovaikutusta ja olla läsnä myös sosiaalisen median kanavissa. Suomen poliisilla ja poliisiyksiköillä on omat

sosiaalisen median sivustonsa, ja nettipoliisit toimivat somessa omilla profiileillaan. (poliisi.fi 2020b.) Sami Hurmalaisen (2012) Jyväskylän yliopistolle tekemässä kandidaatin tutkielmassa on tutkittu sosiaalisen median merkitystä lähiöpoliisityössä. Tutkimuksessa Hurmalainen toteaa, että sosiaalisessa mediassa toimimisella voidaan saavuttaa samat tavoitteet kuin normaalilla lähipoliisitoiminnalla. Yhteydenpidon helppous on lisännyt luottamusta poliisia kohtaan ja madaltanut kynnystä ottaa yhteyttä poliisiin. Varsinkin nuorten yhteydenotot poliisiin ovat lisääntyneet sosiaaliseen mediaan menon myötä. Hurmalaisen loppupäätelmä on: *Sosiaalinen media soveltuu hyvin lähipoliisin työvälineeksi tämän tutkimuksen antamien tulosten perusteella, koska viestintä poliisiin ja kansalaisten keskuudessa paranee.* (Hurmalainen 2012, 31-32.)

Oulun poliisilaitoksella työskentelee nettipoliisi, vanhempi konstaapeli Lauri Nikula. Nikula on tehnyt nettipoliisin töitä vuodesta 2016 lähtien. Hänen toimintakanaviaan ovat Facebook, Twitter, Instagram ja Snapchat. Nikulan mukaan sosiaalisen median käyttäjät tavallisia, rauhallisia ja rehellisiä ihmisiä, joita on helppo lähestyä. Työssä ei ole kyse minkäänlaisesta tietolähdetoiminnasta, eli tarkoitus ei ole hankkia säännöllisesti tietoa rikollisesta toiminnasta, vaan madaltaa asiakkaiden kynnystä ottaa yhteyttä poliisiin. Nikula ottaa esimerkiksi Facebookin alueelliset Puskaradio-ryhmät. Hänen mielestään ryhmät ovat tehokkaita paikallisen tiedottamisen kanavia. Niiden kautta on mahdollista saada, mutta myös jakaa tietoa oikea-aikaisesti, eli esimerkiksi oikea vääriä huhuja tai pyytää alueen asukailta vihjeitä.

Lauri Nikulan mukaan lähiöpoliisien tulisi ehdottomasti olla mukana sosiaalisessa mediassa. Tehokkain lähiöpoliisin työskentelykanava voisi Nikulan mielestä olla Facebook, nimenomaan edellä mainittujen ryhmien takia. Facebookissa toimimisen ongelmaksi hän mainitsee, että esimerkiksi Puskaradiot ovat suljettuja ryhmiä ja niihin ei voi liittyä jäseneksi ilman käyttäjäprofiilia. Se vaatisi oman Facebook-profiilin perustamisen, pelkkä sivuston luominen ei riitä. Instagramin vahvuutena on Nikulan mielestä sen helppokäyttöisyys. Instagramin kautta on mahdollista tavoittaa nuoria seuraajia, kun taas Facebook tavoittaa varttuneempaa väestöä. Twitter on Nikulan mielestä huono alusta lähiöpoliisityötä ajatellen, koska siellä paikallisuus ei tule niin hyvin esille, vaan keskustelut koskevat usein valtakunnallisia tai kansainvälisiä asioita.

Ideaalitilanteessa lähiöpoliiseilla pitäisi olla oma tili sosiaalisen median kanavissa, jolloin heillä olisi myös vapaus ja vastuu tekemistään päivityksistä. Koko poliisiyksikön tilin käyttö vaatii kokonaisnäkemystä ja etukäteissuunnittelua, joten oman tilin käyttäminen olisi nopeampaa ja yksinkertaisempaa. Facebookin ja Instagramin Tarina-ominaisuus on yksi kanava nopeaan tiedon välittämiseen ja se voisi olla käyttökelpoinen kanava myös lähiöpoliiseille. Nikulan mukaan poliisin toimintaan sosiaalisessa mediassa ei ole erityistä koulutusta, mutta hän pitäisi tärkeänä, että uusille sosiaalisen median toimijoille järjestettäisiin koulutusta joko paikallisesti tai valtakunnan tasolla. Vastuuperiaatteet pitäisi olla selvänä ennen kuin toimintaa lähdetään tekemään.

Toiminnasta sosiaalisessa mediassa on hyvä muistaa, että siinä astutaan väistämättä julkisuuden valokeilaan. Sosiaalisen median poliisi ei voi olla kasvoton, mutta niin halutessaan julkaisuilla voi huomiota suunnata enemmän esimerkiksi tapahtumiin, ajoneuvoihin tai yhteisöön, jolloin huomio siirtyy pois itse henkilöstä. Kuitenkin Nikula kokee erittäin tärkeänä sen, että lähiöpoliiseiksi valikoituisi henkilöitä, jotka ovat valmiita toimimaan myös sosiaalisessa mediassa. Nettopoliisi muistuttaa, että sosiaalinen media on suuri mahdollisuus ja yksi merkittävä työkalu lisänä lähiöpoliisin työkalupakkiin. Sitä ei pidä nähdä uhkana, vaikka niitäkin varjoja toiminnassa voi olla. Yleisellä tasolla asioista puhuminen ja konkretiassa pysyminen auttavat siinä, että ei synny mahdollisuutta negatiiviseen kommentointiin. (Nikula 2020.)

7 LÄHIÖPOLIISITOIMINTAA SÄÄTELEVÄT ASIAKIRJAT

Lähiöpoliisitoiminta on noussut julkiseen keskusteluun ja tarkasteluun hallitusohjelmakirjausten (2019) myötä. Lähiöpoliisin liittyviä asioita käsitellään myös Valtioneuvoston selonteossa sisäisestä turvallisuudesta (2016), Ennalta estävän toiminnan strategiassa (Sisäministeriö 2019a), Lähipoliisitoiminnan strategiassa (Poliisihallitus 2010) sekä Oulun poliisilaitoksen (2018) omissa toiminnanohjausasiakirjoissa.

7.1 Hallitusohjelmakirjaukset

Antti Rinteen ja myöhemmin Sanna Marinin hallitusten yhteiseen hallitusohjelmaan on kirjattu: *Kansalaisten turvallisuus ja myös turvallisuuden kokemus ovat suomalaisen demokratian ja hyvinvointiyhteiskunnan ydintä* (Valtioneuvosto 2019). Hallitusohjelmassa

kerrotaan, että Suomi on maailman turvallisin maa ja sellaisena se halutaan säilyttää. Suomen vakaus, vapaus ja perusoikeuksien suojelun korkea taso taataan hyvällä hallinnolla ja riippumattomalla oikeuslaitoksella. Esille nostetaan kansalaisten turvallisuus ja turvallisuuden kokemus, sillä ne ovat demokratian ja hyvinvointiyhteiskunnan ydintä. Hallituskauden keskeisiksi haasteiksi nousevat muuttunut turvallisuustilanne ja uhkien monipuolistuminen, eriarvoisuuden kasvu ja syrjäytymisen lisääntyminen, oikeuksien yhdenvertaisen toteutumisen ongelmat, turvallisuuden tunteen ylläpitäminen, luottamus yhteiskuntaan yleensä ja hyvät väestösuhteet sekä turvallisuusviranomaisten toimintakyky. (Valtioneuvosto 2019.)

Turvallisuusviranomaisten toimintakyky -otsikon alla on lueteltu keinoja, joilla edellä mainittuja haasteita kohdataan. Useassa kohdassa esille nousee viranomaisten yhteistyö ja prosessien tehostaminen. Niin yksittäisen asiakkaan kohtaamisessa kuin radikalisaation, eli aatemaailmaan tai ideologiaan perustuvan väkivaltaisuuden ehkäisemisessäkin on mainittu eri viranomaisten ja järjestöjen välisen yhteistyön tärkeys. Tästä hyviä esimerkkejä ovat poliisin, Tullin ja Rajavartiolaitoksen yhteistyön jatkaminen ja turvallisuusviranomaisten hallinnollisen yhteistyön kehittäminen ja syventäminen. Hallitusohjelmaan on kirjattu myös lähipoliisitoiminnan ja ylipäätään ennalta ehkäisevän työn resurssien vahvistaminen. (Valtioneuvosto 2019.)

7.2 Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Sisäisen turvallisuuden selonteossa (2016) todetaan, että Suomen sisäinen turvallisuus on murroksessa. Viranomaisten toimintavalmiusaikojen piteneminen, näkyvän poliisitoiminnan väheneminen ja erityisesti massarikosten selvittämisasteen heikko taso ovat vaikuttaneet turvallisuudentunteen heikentymiseen. (Sisäministeriö 2016, 14.)

Sisäisen turvallisuuden selonteossa mainitaan ennalta estävän työn keinoina toimijoiden välinen yhteistyö erityisesti mahdollisuutena vaikuttaa rikosten ja häiriöiden juurisyihin. Tässä yhteydessä on tuotu esille moniammatillinen Ankkuri-toiminta eli moniviranomaisyhteistyöllä ehkäistään lasten ja nuorten syrjäytymistä (Poliisi.fi 2020b), MARAK-menetelmä eli vakavan parisuhdeväkivallan riskinarvioinnin ja uhrin auttamisen menetelmä (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2020) ja väkivaltaisen ekstremismin eli aatemaailmalla tai ideologialla perustellen käytetään tai uhataan käyttää väkivaltaa

(Sisäministeriö 2019b) ennaltaehkäisy. Myös turvallisuussuunnittelu on nostettu esille vaikutuskeinona siihen, miten turvallisuusviranomaisten puuttumista vaativia ongelmia ja häiriöitä voitaisiin vähentää. (Sisäministeriö 2016, 20.)

Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta (2016, 23) kertoo, että poliisin henkilöresurssien vähentämisellä on suora vaikutus ennalta estävään toimintaan, jonka tavoitteena on vähentää rikoksia ja lisätä turvallisuutta. Poliisia sitovat oikeudelliset velvoitteet liittyvät selkeästi hälytystehtävien hoitamiseen ja rikosten tutkintaan, ennalta estävään toimintaan näitä samanlaisia, sitovia velvoitteita ei suoranaisesti liity. Tästä syystä vähennyspaine kohdistuu ennalta estävään toimintaan enemmän kuin muihin poliisin tehtäviin. Tämän kehityksen arvioidaan vaikuttavan niin rikostutkinnan, koko oikeusketjun kuin rikollisuudesta aiheutuvien kokonaiskustannusten nousuun. (Sisäministeriö 2016, 23.)

7.3 Ennalta estävän toiminnan strategia

Poliisin ennalta estävä toiminta eli EET on poliisille laissa säädetty tehtävä, jolla ylläpidetään turvallisuutta, turvallisuuden tunnetta ja luottamusta poliisiin. Tavoitteena on puuttua turvallisuutta heikentäviin tapahtumiin ja kehitykseen mahdollisimman varhain. Kuten Tulosten mittaamisen vaikeus -kappaleessa kirjoitin, ennalta estävän toiminnan tuloksellisuutta ja taloudellisuutta on vaikeaa mitata. Tapahtumatta jääneelle rikokselle on vaikeaa määritellä hintaa. Voidaan todeta, että rikosten ja häiriöiden aiheuttamien vahinkojen korjaamisesta ja rikosprosessista kokonaisuudessaan aiheutuu paljon kustannuksia yhteiskunnalle. Rikokset ja häiriöt myös heikentävät ihmisten turvallisuuden tunnetta. (Sisäministeriö 2019a, 4.)

Rikosylikomisario Sakari Tuominen (2019) kertoi luennollaan että EET-toiminta ei ole kovaa tulosta tuottavaa toimintaa, joten sen tarkoitus pitää pystyä perustelemaan tarkemmin. Ennalta estävällä toiminnalla ei ole erillisiä toimivaltuuspykäliä, sitä ei käsitellä esitutkintalaissa eikä se ole poliisilakiperusteista, vaikka toiminnassa on mahdollista käyttää esimerkiksi Poliisilain 5-luvun keinoja tiedonhankinnasta ja vapaaehtoisesti kuulusteluun tulemisesta. (Tuominen 2019.)

Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2019–2023 määrittelee ennalta estävän työn seuraavasti:

Poliisin ennalta estävällä työllä tarkoitetaan suunnitelmallisia ja johdettuja toimia, joilla estetään rikoksia, turvallisuutta heikentäviä häiriöitä ja muita ihmisten turvallisuuden ja turvallisuuden tunteeseen vaikuttavia ei-toivottuja tapahtumia. Poliisi toimii ratkaisulähtöisesti yhteistyössä eri viranomaisten, järjestöjen ja yhteisöjen kanssa. Ennalta estävä toiminta on tietojohtoista ja sen toteutumisesta ja tuloksista raportoidaan säännöllisesti viranomaisille, yhteistyökumppaneille ja asukkaille. (Sisäministeriö 2019a, 10.)

Tällä tarkoitetaan ennalta estävän työn olevan erityistoimintaa, jota toteutetaan organisoiduissa rakenteissa (Sisäministeriö 2018, 10). Tehokas organisointi, hyvä johtaminen sekä tietoon ja analyysiin perustuva toiminta varmistavat, että strategian tavoitteet otetaan käyttöön ja niissä osataan huomioida paikalliset erityispiirteet ja tarpeet. Toiminta on tulosohjauksen, -seurannan ja raportoinnin kohteena. (Sisäministeriö 2018, 14).

Oulun poliisilaitoksessa ennalta estävä toiminta on jaettu ennalta estävään erityistoimintaan ja perinteiseen ennalta estävään toimintaan (EET). Analyysi, tiedustelu- ja tekniikkayksikkö (ATI) suorittaa ennalta estävää erityistoimintaa, joka käsittää uhkatapauksissa esitutkintaa edeltävät toimet, kuten huolta-aiheuttavien henkilöiden taustojen selvittelyt. (Korhonen 2020.) Perinteistä ennalta estävää toimintaa Oulun poliisilaitoksessa koordinoi ohjausryhmä, jonka tavoitteena on tehdä ennalta estävän toiminnan suunnitelma vuoden 2020 aikana, sekä jakaa vastuut EET-strategiaan perustuvien velvoitteiden toteutumisesta. Ohjausryhmään kuuluu edustaja/edustajia jokaiselta poliisilaitoksen sektorilta, ryhmän puheenjohtajana toimii liikenneyksikön johtaja, komisario Pasi Rissanen. Oulun poliisilaitos on toiminnallisesti jaettu neljään kenttäjohtoalueeseen, joissa jokaisessa on oma ennalta estävän toiminnan koordinaattori. Perinteistä ennalta estävää toimintaa Oulun poliisilaitoksessa tekevät koulupoliisit, nettipoliisi, lähiöpoliisit sekä Ankkuri-toimijat. (Rissanen 2019.)

7.4 Oulun poliisilaitoksen toiminnanohjausasiakirjat

Oulun poliisilaitoksen ohjesäännön 4 § mukaan poliisilaitoksen henkilöstön toiminnan periaatteita ovat muun muassa toimia avoimesti, ennalta ehkäisevästi sekä sovinnollisuutta edistäen. Poliisilaitoksen visiossa mainitaan peruspalvelujen tuottaminen mahdollisimman tehokkaasti, taloudellisesti, tasapuolisesti ja kattavasti. (Oulun poliisilaitos 2018, 3.)

Poliisihallituksen ja Oulun poliisilaitoksen välisessä tulossopimuksessa vuosille 2019–2023 mainitaan, että poliisilaitoksen rikostorjunnassa painotetaan erityisesti, että poliisin yksiköt varmistavat ennalta estävän toiminnan johdetut rakenteet. Ennalta estävän toiminnan kohteet valitaan tietojohtoisesti ja lisäksi kiinnitetään erityistä huomiota lähiöturvallisuuteen ja palvelutason kannalta haasteellisiin sekä harvaan asuttuihin alueisiin. (Poliisihallitus 2018, 2.)

Tulossopimukseen on kirjattu poliisiyksikön omat tavoitteet toimialueen turvallisuuden parantamiseksi vuonna 2019. Tässä yhteydessä on mainittu katuturvallisuuden parantaminen ja näkyvyyden lisääminen häiriöalttiilla alueilla, erityisesti kenttäjohtoalueiden isompien kaupunkien ja taajamien kävelykaduilla, kauppakeskuksissa ja torialueilla, hyödyntäen tietojohtoista poliisitoimintaa ja yhteistyötä yritysten, kauppiasyhdistysten ja kaupunkien kanssa. Tavoitteena on myös edistää aktiivisesti alueiden turvallisuutta lisäävien rakenteiden ja kulkureittien turvallisuutta. Omana kohtanaan tavoitteissa on mainittu suunniteltava ja toteutettava Oulun lähiöpoliisiprojekti, joka toteutetaan erikseen valittavalla asuinalueella tiiviissä yhteistyössä Oulun kaupungin eri hallinnonalojen ja kolmannen sektorin kanssa. (Poliisihallitus 2018, 4.)

Edellä mainittuun tulossopimukseen pohjautuvaan Oulun poliisilaitoksen poliisipalvelulinjan toimintasuunnitelmaan vuodelle 2019 (2019, 7) on kirjattu keinot tavoitteisiin pääsemiseksi. Tässä yhteydessä on mainittu erityisen huomion kiinnittäminen lähiöturvallisuuteen ja palvelutason kannalta haasteellisiin sekä harvaan asuttuihin alueisiin. Keinoina tavoitteeseen pääsemiseksi on mainittu:

- Laaditaan erillinen suunnitelma lähiöpoliisitoiminnan käytännön toimenpiteistä, keinoista, seurannasta ja raportoinnista.

- Pidetään lähiöpoliisitoiminnan aloituspalaveri yhteistyössä Oulun kaupungin kanssa.
- Tehdään analyysi lähiöpoliisitoiminnan vaikuttavuudesta toukokuussa ja syyskuussa 2019. (Oulun poliisilaitos 2019, 10.)

8 TUIRA TUTKIMUSYMPÄRISTÖNÄ

*Tuiran puolelta kaupunkiin, kolmea siltaa kuljettiin,
isä kulki edellä, naama pestynä vedellä,
äiti kulki perässä, tukka niskassa kerässä,
lapset kulkivat sivussa, hampaat kovassa kivussa.*

Vanha lastenloru kertoo, kuinka Tuiran asuinalue on aivan sillan ylityksen päässä Oulun keskustasta. Historiallisesti alueen itäistä osaa on kutsuttu Alalaanilaksi, mutta tällä hetkellä alue jaetaan puhekielessä länsi- ja itä-Tuiraan. Tuira liitettiin Oulun maalaiskunnasta Oulun kaupunkiin vuonna 1886. (Tuomaala 2015, 3.) Alue sijaitsee Oulun keskustan pohjoispuolella, Oulujoen pohjoisrannalla ja Tuirassa on tällä hetkellä asukkaita noin 9600 (Tuiran asukasyhdistys ry 2019, 2).

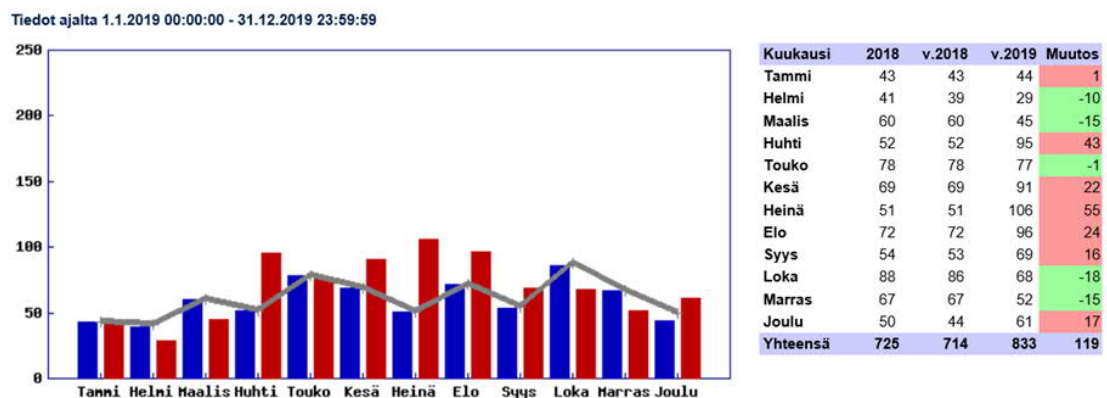
Vuonna 2017 julkaistussa Turun kaupungin kaupunkitutkimusohjelman tutkimuskatsauksia -julkaisussa tutkittiin erityisesti Turun, mutta myös muiden Suomen suurten kaupunkien ylisukupolvista huono-osaisuuden kasaantumista. Tutkimuksessa asuinalue luokiteltiin huono-osaiseksi, mikäli siellä oli muihin postinumeroalueisiin nähden korkea työttömyysaste, korkea koulupudokkaiden osuus ja korkea köyhyysaste. Oulun asuinalueista Tuira oli yksi, johon huono-osaisuus oli eniten kasaantunut. (Turun kaupunki 2017, 4.)

Kotiseutuliitto järjestää vuosittain Vuoden kaupunginosa -kilpailun. Vuonna 2019 tuon kilpailun kriteereinä korostettiin paikallistoimijoiden aktiivisuuden merkitystä viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden rakentamisessa. Ihmisten, yhdistysten ja muiden toimijoiden yhteistyö sekä monipuolinen ja kaikille avoin toiminta olivat tärkeitä tarkastelukohteita. Tuira osallistui kilpailuun ja voitti sen. Palkintoraadin päätöksessä todettiin muun muassa, että Tuirassa näkyy monipuolisuus ja monimuotoisuus erittäin rakentavassa valossa. (Tuiran asukasyhdistys ry 2019, 6.)

Oulun kaupungin konsernihallinnon suunnittelija Virpi Knuutisen mukaan Tuirassa asuu nuoria ja ikäihmisiä enemmän kuin Oulussa keskimäärin, lasten osuus on keskimääräistä pienempi. Knuutisen tiedot ovat peräisin Tilastokeskuksen tiedoista Tuiran kaupunginosasta. 31.12.2017 julkaistun tilaston mukaan työttömyysaste Tuirassa on ollut korkea, sillä työttömien prosentuaalinen osuus työkäisistä on ollut 24,2 prosenttia, kun koko Oulun alueen työttömyysaste on tuolloin ollut 14 prosenttia.

Vuonna 2018 koko Oulussa vieraskielisten osuus asukkaista on ollut 4,2 prosenttia, Tuirassa vieraskielisiä on tuolloin asunut 8,9 prosenttia. 31.12.2017 Tuiran asukkaiden veronalaiset keskitulot valtion verotuksessa ovat olleet 22 534 euroa, kun samaan aikaan koko Oulun asukkaiden keskitulo on ollut 28 790 euroa. 31.12.2018 tilaston mukaan tuiralaisista 68 % asuu yksin, kun koko Oulun alueella tuo luku on 45,5 prosenttia. Kerrostalojen osuus Tuiran kaikista rakennuksista on 31.12.2018 ollut 99 prosenttia, kun muualla Oulun kaupungissa se on 54 prosenttia. Vuokralla tuiralaisista asuu 60 prosenttia, oululaisista keskimäärin 39 prosenttia asuu vuokralla. (Knuutinen 2020.)

Tilastojen mukaan Tuirassa vuoden 2019 aikana tapahtuneet rikokset eivät merkittävästi poikkea vuoden 2018 tasosta. Rikoslakirikoksia on poliisin tietoon tullut vuonna 2019 119kpl enemmän kuin edellisenä vuonna (ks. kuvio 3).

Kuvio 3. Tuirassa ilmi tulleet rikoslakirikokset 2018 ja 2019 sekä määrässä tapahtunut muutos. (Kurkela & Määttä 2020b, 1.)

Koko vuoden tarkastelussa voidaan todeta, että varkausrikokset ovat lisääntyneet Tuirassa vuoden 2019 aikana merkittävästi. Myös liikenne rikoksissa, kuten kulkuneuvon kuljettamisissa oikeudetta on ollut lisäystä. Henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset

ovat vähentyneet (ks. kuvio 4). Lähiöpoliisipartio Kurkela ja Määttä ovat pohtineet loppuraportissaan projektin merkitystä rikosten määrän kehittymiseen. Raportista on oma kappaleensa opinnäytetyön kohdassa 9.1. (Kurkela & Määttä 2020a, 1.)

Tiedot ajalta 1.1.2019 00:00:00 - 31.12.2019 23:59:59

Kunta	2018	v.2018	v.2019	Muutos	Rikostyyppi	2018	v.2018	v.2019	Muutos
OULU	725	714	833	119	Haitanteko virkamiehelle	8	8	7	-1
Yhteensä	725	714	833	119	Huumausainerikokset	57	57	70	13
					Kavallukset	3	2	5	3
					Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta,liikennepako,liikennერიკkomus(Å)	53	53	81	28
					Kulkuneuvon luovuttamiset juopuneelle	2	2	0	-2
					Kuolemantuotukset	1	1	1	0
					Kätkemisrikokset	1	1	2	1
					Lapsen seksuaaliset hyväksikäytöt	7	7	3	-4
					Liikenneturvallisuuden vaarantaminen,liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla	21	21	29	8
					Luvattomat käytöt	3	3	1	-2
					Moottorikulkuneuvon käyttövarkaudet	33	33	15	-18
					Murhat,tapot,surmat,lapsensurmat	2	2	3	1
					Muut henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset	0	0	1	1
					Muut omaisuusrikokset	1	1	0	-1
					Muut rikokset oikeudenkäyttöä,viraomaista ja yleistä järjestystä vastaan	9	9	4	-5
					Muut rikoslakirikokset	61	59	55	-4
					Muut seksuaalirikokset	2	2	1	-1
					Näpistyksen	163	161	173	12
					Pahoinpitelyt,lievät pahoinpitelyt	59	57	58	1
					Pakottamiset sukupuoliyhteyteen	9	8	0	-8
					Petokset,vakuutuspetokset	7	7	11	4
					Rattijuopumus,törkeä rattijuopumus(Å)	22	22	21	-1
					Ryöstöt,kirstykset	7	7	21	14
					Tuhotyöt,liikennetuhotyöt	2	2	2	0
					Työrikokset	0	0	1	1
					Törkeä rattijuopumus,vesiliikennejuopumus,ilmaliikennejuopumus,junaliikennejuopumus	5	5	12	7
					Törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset	3	3	2	-1
					Törkeät pahoinpitelyt,tappeluun osallistumiset	12	12	6	-6
					Törkeät varkaudet,varkaudet	115	112	185	73
					Vahingonteot	47	47	52	5
					Vammantuotukset	2	2	2	0
					Viranomaisen erehdyttämiset,perättömät lausumat	2	2	3	1
					Väkivalta virkamiestä vastaan	5	5	3	-2
					Väärennökset	0	0	3	3
					Ympäristön-,luonnon-,rakennustensuojelurikokset	1	1	0	-1
					Yhteensä	725	714	833	119

Kuvio 4. Ilmi tulleet rikokset Tuirassa rikostyypeittäin 2018 ja 2019 sekä määrässä tapahtunut muutos. (Kurkela & Määttä 2020b, 2.)

9 TUIRAN LÄHIÖPOLIISITOIMINTA

Vuoden 2019 alussa lähiöpoliisipartio Kurkela ja Määttä julkaisivat suunnitelman, jonka nimi on Lähiöpoliisitoiminnan jalkauttaminen käytännön tekemiseksi. Suunnitelmassa he kävivät läpi yleisiä asioita toiminnasta, toimintamallin, sidosryhmäyhteistyön merkityksen, työajan käytön, tilannekuvan ylläpitämisen, toiminnan jalkauttamisen poliisilaitoksen sisällä, tiedottamisen, seurannan, raportoinnin sekä muita käytännön asioita. (Kurkela & Määttä 2019, 1–3.)

Toiminnan tavoitteiksi he kuvasivat vaikuttamisen alueen asukkaiden, yhteisöjen, liikkeenharjoittajien ja muiden toimijoiden turvallisuudentunteeseen, sekä rikosten ja häiriöiden ennalta estämisen. Lisäksi tavoitteena oli madaltaa kynnystä alueen asukkaiden ja viranomaisten välisille kohtaamisille sekä ylläpitää ja lisätä luottamusta viranomaisia kohtaan. Näkyvällä läsnäololla sekä varhaisella puuttumisella haluttiin luoda turvallisuuden tunnetta sekä asukkaiden keskuuteen pyrittiin synnyttämään kuva helposti lähestyttävästä, reilusta ja jämäkästä viranomaisesta. Erityisesti vuorovaikutuksella alueen nuorten ja vähemmistöryhmien kanssa haluttiin luoda luottamusta ja kontakteja. (Kurkela & Määttä 2019, 1.)

Tavoitteiden saavuttamisen kannalta tärkeää oli sidosryhmäyhteistyön onnistuminen. Tarkoituksena oli kartoittaa alueella toimivat tärkeimmät sidosryhmät ja pitää yhteyttä heihin. Suunnitelmassa oli huomioitu myös poliisilaitoksen sisäiset sidosryhmät, joita olivat muun muassa koulupoliisit, nuorisorikosryhmä sekä lähisuhdeväkivaltatutkijat. Toiminnan tietojohdoisuuden onnistumisen kannalta merkittävä yhteistyökumppani oli Oulun poliisilaitoksen Analyysi- tiedustelu- ja tekniikkayksikkö, jonka roolin odotettiin korostuvan varsinkin toiminnan alkuvaiheessa. (Kurkela & Määttä 2019, 2.)

Seurannan ja raportoinnin onnistumiseksi lähiöpoliisipartion suorittamat toimenpiteet piti kirjata hätäkeskustietojärjestelmään projektikoodilla. Vastuu koodin käyttämisestä oli lähiöpoliisipartiolla itsellään. Tarkalla kirjaamisella tavoiteltiin tilastoinnin, analyysin ja tilannekuvan ylläpidon helpottamista. Lähiöpoliisipartion tehtävänä oli raportoida toiminnasta esimiehille kolmen kuukauden välein. Raportin sisältönä tuli olla tiivistetyt tehty toimenpiteet ja havainnot, sekä seurantakoodin perusteella laadittu tilasto-osuus. (Kurkela & Määttä 2019, 2–3.)

9.1 Raportti lähiöpoliisitoiminnasta vuonna 2019

Lähiöpoliisipartio Kurkela ja Määttä (2020a) ovat tehneet projektin loppuraportin. Raportissa he toteavat toiminnan olleen jouhevaa ja yhteistyön sujuneen hyvin. Rikostilastojen osalta he toteavat, että varkausrikosten määrän merkittävän nousun taustalla on mahdollisesti rikossarjat, joissa lyhyen ajan sisällä tapahtuu useita samankaltaisia omaisuusrikoksia. Lähiöpoliisipartio on valvonnassa huomionut omaisuusrikokset siten, että yöaikaan valvontaa suoritetaan myös siviilivaatetuksessa lisäten kiinnijäämisriskiä.

Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta ja muut lisääntyneet liikenne rikokset selittyvät lisääntyneellä valvonnalla. 4 % vähennystä henkeen ja terveyteen kohdistuneissa rikoksissa voidaan pitää normaalina vaihteluna, mutta suunta on oikea ja lisääntyvällä YJT-valvonnalla on tarkoitus pitää suuntaus samana. Kokonaisuutena ajatellen he toteavat, että vuoden ensimmäisinä kuukausina rikosten määrä Tuiran alueella oli hieman laskenut. Tämän voidaan olettaa johtuvan tehokkaasta tiedottamisesta lähiöpoliisitoiminnan alkuvaiheessa. Lähiöpoliisipartio arvioi, että Tuiran kaupunginosa on lähiönä läpimenopaikka, joten siellä on paljon liikkuvaa rikollisuutta, eivätkä kaikki rikoksentehtäjät asu alueella. (Kurkela & Määttä 2020a, 3.)

Sidosryhmäyhteistyö ja medianäkyvyys olivat suuressa roolissa lähiöpoliisipartion työssä. He olivat mukana turvallisuusteemaisessa asukasillassa, pitäen siellä lähiöpoliisin puheenvuoron. He osallistuivat myös Riemua rantsussa -tapahtumaan sekä uskonnollisten yhteisöjen tapaamiseen. He tapasivat partioinnin yhteydessä monia alueen toimijoita ja liikkeenharjoittajia.

Mediassa he esiintyivät lehtijutuissa kaupunkilehti Forum 24:ssä, Sanomalehti Kalevassa, radiossa YLE Oulu alue uutisissa ja heistä tehtiin lehti- ja videojulkaisu myös Ilta-Sanomiin. (Kurkela & Määttä 2020 c, 1.)

10 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Seuraavana esittelen havainnoinnin ja haastattelujen tulokset. Haastattelujen vastaukset olen käynyt läpi teemoittain, eli kerännyt teemaotsikon alle kaikkien haastateltavien

kyseiseen aihepiiriin antamat vastaukset. Haastateltavien mielipiteiden suorat lainaukset on kirjoitettu kursivoidulla tekstillä. Kappalejako on tehty teemoittain, haastattelukysymysten mukaiseen järjestykseen ja jokainen vastaaja on käsitelty erikseen. Tällä olen halunnut varmistaa, että jokaisen vastaus tulee huomioitua, eikä esimerkiksi poliisien ”ääni” kuulu liian vahvasti.

10.1 Havainnointitulokset

Jo ennalta oli tiedossa, että lähiöpoliisipartio on aktiivinen ja aikaansaava. Kun kello 14.10 istuin poliisiauton 104 välitilaan, seuraavan kerran olimme tauolla kello 19. Aloittaessamme työvuoron Erica-hätäkeskustietojärjestelmästä tarkastettiin tehtävät, mitä Tuiran alueella on tapahtunut päivän aikana tai onko alueella tehtäviä odotuksella. Järjestelmästä näkyi, että odotuksella oli jo jonkin aikaa ollut moottorikulkuneuvon käyttövarkauden yrittäjä -tehtävä. Tämän tehtävän lähiöpoliisipartio otti itselleen vastaanotetuksi. Partio oli kuitenkin sopinut jo aiemmin käyvänsä vuoron aluksi Tuiran asukastuvalla. Tietenkin jos odotuksella oleva tehtävä ei olisi sietänyt viivytystä, se olisi hoidettu ensimmäisenä. Mutta nyt suuntasimme ensin kohti Tuiran asukastupaa.

Tupa oli hiljainen, sillä olimme siellä noin 15 minuuttia ennen sulkemisaikaa. Paikalla ollut aluetyöntekijä antoi meille Tuiran Kuohut -asiakaslehtiä, joissa oli artikkeli lähiöpoliiseista. Keskustelimme vähän aikaa työntekijän kanssa, jonka jälkeen siirryimme vastaanotettuna olleelle hälytystehtävälle. Paikalla puhutimme asianomistajan ja kuvasimme auton lukkoon tulleet vauriot. Jossain vaiheessa asianomistajaa kysyi: ”Oletteko te ne lähipoliisit?” Eli tieto toiminnasta ja miesten kasvot olivat tulleet tutuiksi asukkaille.

Rikosilmoitus kirjattiin järjestelmiin poliisiautossa, joten yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvonta jatkui keskeytymättä. Valvonnan aikana sain kuulla lähiöpoliisin onnistumisista, esimerkiksi yhden taloyhtiön tarinan. Hyvämaineiseen taloyhtiöön oli muuttanut epämääräinen asukas, jonka jälkeen talossa oli alkanut ilmetä häiriöitä ja rikoksia. Asiasta oli oltu yhteydessä lähiöpoliiseihin, jotka olivat lisänneet valvontaa alueella. Isännöitsijän kanssa yhdessä oli sovittu pelisäännöistä ja näillä keinoilla häiriö oli saatu rauhoittumaan. Toinen esimerkki oli paikallinen ravintola, johon oli vaihtunut uusi omistaja. Talon asukkaat olivat ottaneet yhteyttä, että omistajan vaihdoksen jälkeen

ravintolasta oli kuulunut häiriön ääniä enemmän kuin ennen. Lähiöpoliisipartio oli käynyt puhuttamassa omistajan ja häiriö oli loppunut. Lähiöpoliisit kuuluvat alueen viranomaisten yhteiselle sähköpostijakelulistalle ja saavat sitä kautta tietoa tapahtumista ja ongelmista. Myös alueen liikkeenharjoittajat ottavat suoraan yhteyttä poliisipartioon.

Partioidessamme alueella tuli hätäkeskuksen kautta tieto, että paikallinen liikeyritys oli yritetty ryöstää. Olimme paikalla nopeasti, mutta hätäpuhelun viiveen takia epäilty tekijä oli ehtinyt jo poistua paikalta. Lähietsinnöistä huolimatta häntä ei heti tavoitettu, mutta epäillyn tekijän henkilöllisyys selvisi alle tunnin kuluessa tapahtumasta. Oli hienoa huomata, kuinka analyttisesti lähiöpoliisipartio pystyi miettimään tekijäehdokkaita ja mahdollisia ”piilopaikkoja”. He tunsivat alueen, talot ja kadut, joten etsintää oli helppo suunnata sinne, mihin he saattoivat ajatella epäillyn tekijän piiloutuneen.

Partiointi Tuirassa ja lähialueilla jatkui vuoron ajan. Revika eli rekisterikilvenlukulaite, jossa on myös HD-luokan videokameraominaisuus, oli käytössä ja sen avulla oli helppo tarkastaa autoja. Lähiöpoliisipartio tunnisti myös monta Tuiran alueella liikkuvaa ihmistä ulkonäön perusteella.

Lähialueella, erään kaupan pihassa tapasimme kaksi poliisille ennestään tuttua nuorta miestä. Toisen miehistä hallusta löytyi anastetuksi ilmoitettu, kallis maastopolkupyörä, toisella miehistä oli voimassa oleva etsintäkuulutus. Hänet piti passittaa vankilaan, jos ei maksa 240 euron sakkoa. Anastetuksi ilmoitettu polkupyörä otettiin takavarikkoon ja palautettiin vielä saman työvuoron aikana asianomistajalle, joka ei ollut ehtinyt saada vakuutusyhtiöltä korvausta siitä. Mies, jonka hallusta polkupyörä löytyi, kuulusteltiin ja hän sai jatkaa matkaansa. Mies, jolla oli voimassa oleva etsintäkuulutus, sai soittaa isälleen, joka toi rahat sakon maksamista varten. Tämän jälkeen etsintäkuulutus peruttiin ja mies oli jälleen vapaa.

Lähiöpoliisipartio oli selkeästi tuttu näky Tuiran kaduilla ja kevyen liikenteen väylillä. Paikalliset, erityisesti lapset, tervehtivät poliiseja kättä nostamalla. Liikkeenharjoittajat olivat tyytyväisiä poliisin näkyvyyteen ja alueella partiointiin. Matala puuttumiskynnys edesauttoi esimerkiksi anastetun pyörän takaisin saamisessa. Lähiöpoliisipartion mukaan Tuiran alue on niin pieni, että jos mitään ei tapahdu, on tylsää ajella edes takaisin samoja

katuja. Siksi he puuttuvat aktiivisesti kaikkeen epäilyttävään, puhuttavat ihmisiä ja yrittävät kohdentaa valvontaa sinne, missä ongelmia on aikaisemmin ollut.

Mielestäni työvuoro oli erittäin antoisa havainnoinnin kannalta ja lähiöpoliisipartion mukana oleminen vahvisti omaa käsitystäni siitä, miten paljon helpompaa kansalaisten on lähestyä tuttua poliisia. Myös paikallistuntemuksesta on valtava etu.

10.2 Teema 1. Mitä odotuksia lähiöpoliisitoiminnalle oli?

Haastattelujen ensimmäisellä kysymyksellä halusin selvittää lähiöpoliisitoiminnan lähtökohtia. Mitä odotuksia toiminnalle oli ja mitä siltä toivottiin. Kysymykseen liittyi myös prosessi Tuiran valinnasta lähiöpoliisialueeksi, sekä kohteet, mitkä rajautuivat pois lähiöpoliisin työn kuvasta. Teemassa käytiin läpi, miksi toiminta käynnistettiin ja millaisia ohjeita lähiöpoliiseille annettiin.

Lähiöpoliisipartio Kurkela ja Määttä kertoivat, että lähtökohtana toiminnalle oli sisäministerin esille tuoma huoli radikalisoitumisesta. Suurin alulle paneva voima ei kuitenkaan ole näkynyt lähiöpoliisien työssä, sillä heillä ei ole ollut vuoden aikana havaintoja Tuiran alueella esimerkiksi jengiytymisestä ja ääriliikkeistä. Alueella asuviin ulkomaalaisiin lähiöpoliisit ovat luoneet kontakteja tervehtimällä, eikä häiriöitä heidän kanssaan ole ollut.

Kurkelan ja Määttän omat odotuksensa toiminnalle olivat maltillisia:

Emme lähteneet tavoittelemaan kuuta taivaalta, vaan maltillisesti katsomaan, miten toiminta kehittyy. Halusimme pitää toiminnan peruspoliisityönä, ettei kenellekään tule pettymyksiä.

Poliisipartion mukaan kaikki suunnitelmat on tehty niin että niitä on helppoa ja yksinkertaista toteuttaa. Työ piti sisällään muutamia sidosryhmäyhteistyökumppaneita ja normaalia yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvontaa. Kurkelan ja Määttän mukaan Oulussa on niin vähän poliisipartioita, että on vaikeaa toteuttaa aluevastuuta tehtävien jaossa. Suuremmassa paikassa olisi paremmat mahdollisuudet painottaa toimintaa

enemmän lähiöpoliisimaisesti, mutta Oulussa runkovuorot ovat niin niukasti resursoituja, että toimintaa olisi vaikea jokapäiväisesti toteuttaa.

Poliisit pitivät siitä, että he saivat itse kehittää toimintaa ja päättää toimintatavoistaan. Tärkeänä he pitivät myös sitä, että partiokaveri oli tuttu jo entuudestaan ja he nimenomaan halusivat tehdä työtä yhdessä. Toiminnan tarkoituksena ei ollut korvata koulu- tai ulkomaalaispoliisia, vaan olla näiden lisänä. Alueella on mahdollisesti aiheuttanut keskustelua se, ettei lähiöpoliisi ole vierailut esimerkiksi alueen kouluissa, mutta tämä linjattiin jo toiminnan alkuvaiheessa koulupoliisille kuuluvaksi tehtäväksi.

Lähiön valinnassa huomioitiin sidosryhmäyhteistyön mahdollisuus ja ettei alueella ole tiedossa selkeää uhkaa tai ongelmaa. Tällä tarkoitetaan sitä, että Tuiran alueella on paljon yhteistyöviranomaisia, joiden kanssa toimintaa voitiin lähteä kehittämään, eikä tiedossa ollut mitään suuria ongelmia, joihin olisi pitänyt heti puuttua. Lähiöpoliisipartion mielessä aluevalinta oli oikea, sillä Tuirassa on mahdollisuus tehdä ennalta estävää työtä tehokkaasti.

Ylikomisario Jyrki Kivirinnan mukaan lähtökohta lähiöpoliisitoiminnan aloittamiselle oli tuolloin sisäministerinä toimineen Kai Mykkäsen toteamus, että Suomeen saattaa muodostua paikkoja, joissa poliisilla ei ole sananvaltaa. Tähän liittyen Poliisihallitukselta tuli ohjaus, että poliisilaitokset kehittäisivät lähipoliisitoimintaa omilla alueillaan.

Lähiöpoliisialueen valinnasta Kivirinta kertoi, että se tehtiin yhteistyössä Oulun kaupungin kanssa. Sopivaksi alueeksi valikoitui Tuira, koska haluttiin valita alue, johon kahden poliisin työpanoksella olisi mahdollista vaikuttaa. Valinta ei ollut rikostilastoihin perustuva, vaan mietittiin, miten yhteistyö eri viranomaisten kanssa onnistuisi. Tuirassa on monikulttuurinen väestö, erilaisia asumismuotoja ja useita viranomaisten toimipaikkoja. Tuira on liikenteellisesti portti Oulun keskustaan, joten alueella on paljon ohikulkuliikennettä sekä paljon viranomaisten pisteissä asioivia.

Ylikomisarion mukaan lähiöpoliisipartiota ohjeistettiin tekemään toimintasuunnitelma, johon sisältyi tavoitteet, toimintamallit, työajan käyttö, tilannekuvan ylläpito, tiedottaminen sekä käytännön asiat.

Tärkein tehtävä on partioida ja ennaltaehkäistä, liikkua siellä missä ihmiset liikkuvat.

Alussa tavoitteeksi asetettiin myös syrjäytymisen ehkäisy, ääriliikkeet ja radikalisoitumisen estäminen. Nopeasti huomattiin, että edellä mainittuja ongelmia ei Tuirassa ollut näkyvillä, ja neljän seinän sisällä tapahtuvaan toimintaan on vaikeaa puuttua poliisin näkyvällä valvonnalla. Tärkeäksi keinoksi puuttumiseen haettiin viranomaisten välistä tehokasta yhteistyötä. Ihmisten ohjaaminen tukitoimiin helpottui, kun viranomaisten väliset kontaktit olivat kunnossa. Kivirinta piti viranomaisten välistä yhteydenpitoa yhtenä tärkeänä lähiöpoliisitoiminnan onnistumisen edellytyksenä. Toisaalta poliisin linjauksena oli Tuiran lähiöpoliisitoiminnasta jätetty tietoisesti pois päiväkodit ja koulut, mutta niiden osalta lähiöpoliisit ovat tehneet yhteistyötä koulupoliisin kanssa.

Oulun kaupungin turvallisuusasiatuntija Kari Broströmin mukaan Oulun kaupungilla otettiin ilolla vastaan tieto lähiöpoliisitoiminnan käynnistämisestä. Odotuksena oli, että poliisi näkyy entistä enemmän ja tulee tutuksi kansalaisten, yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa.

Ymmärsimme myös sen, että mitään ihmeitä kahden miehen 50 % työajalla ei voida tehdä, joten odotukset olivat maltilliset.

Tuira valittiin kohteeksi kaupungin ja poliisin yhteisessä palaverissa. Toiminnasta ei aiheutunut Oulun kaupungille velvoitteita, muuten kuin yhteistoiminnan osalta. Esimerkiksi Tuiran kirjastossa odotettiin kovasti lähiöpoliisien vierailuja, mutta Broströmillä ei ole tietoa, kuinka usein poliisit kirjastossa vierailivat.

Oulun kaupunki ei markkinoinut eikä tiedottanut lähiöpoliisitoiminnasta. Broström oli kaupungin edustajana mukana lähiöpoliisitoiminnan avausillassa ja siellä poliisit itse hoitivat esittäytymisensä. Broströmin mukaan paikalla turvallisuusillassa oli keski-ikäisiä ja sitä vanhempia ihmisiä, ei ollenkaan nuoria tai lapsia. Poliisi toimitti Oulun kaupungille raportin lähiöpoliisitoiminnasta. Broström oli tutustunut raporttiin, mutta siitä ei kuitenkaan suoraan voinut tehdä johtopäätöstä, miten lähiöpoliisitoiminta olisi vaikuttanut ihmisten turvallisuuden tunteeseen.

Katja Koivukoski on toiminut Tuiran asukasyhdistyksen puheenjohtajana 13 vuotta. Hän kertoo huomanneensa lehtijutun lähiöpoliiseista, eli asukasyhdistyksessä ei ollut etukäteen tietoa toiminnan aloittamisesta. Tämän jälkeen Koivukoski itse oli ottanut yhteyttä lähiöpoliiseihin ja selvittänyt yhteistyön mahdollisuuksia.

Tuli heti olo, että mahtava juttu. Aloin selvittelemään, miten voisimme tehdä yhteistyötä.

Yhteistyössä oli järjestetty turvallisuusilta, jossa lähiöpoliisit olivat esittäytyneet. Ilmapiiri oli ollut positiivinen ja odotuksena toimintaa kohtaan oli, että yhteydenottokynnys asukkaiden ja poliisien välillä madaltuisi.

Tuiran Teboil-huoltoaseman yrittäjä Vesa Kjellman kertoi puolestaan saaneensa tietää lähiöpoliisitoiminnasta siinä vaiheessa, kun lähiöpoliisipartio oli käynyt esittäytymässä huoltoasemalla. Hän oli tyytyväinen, että poliisi on näkynyt Tuirassa enemmän kuin aikaisemmin. Kjellmanin mukaan alueella on paljon päihteiden käyttäjiä, jotka nauttivat muutakin kuin alkoholia. Tästä aiheutuu turvattomuuden tunnetta, myös huoltoaseman työntekijöiden keskuudessa. Kjellmanin mukaan hänen yrityksellään on toimiva vartiointisopimus, mutta poliisin rauhoittava vaikutus on merkittävästi parempi.

Näkyvyys luo turvallisuutta ja kiinnijäämisriski kasvaa, kun poliisi on lähellä. Heti, kun lähiöpoliisipartio on töissä, häiriön aiheuttajat katoavat.

Huoltoaseman henkilökuntaa on ohjeistettu hälyttämään kiiretilanteessa apua hätäkeskuksen kautta, mutta muutoin yhteydenotot lähiöpoliisiin sujuvat puhelimitse.

Tuiran alueella asuva eläkeläinen Elsa Mursu kertoi saaneensa tietää lähiöpoliiseista, kun kaupunki ja asukasyhdistys järjestivät koululla tilaisuuden, jossa poliisit esittäytyivät. Tilaisuudesta Mursu oli lukenut lehdestä ja kiinnostunut kuulemaan toiminnasta.

Minun mielestäni lähiöpoliisit ovat hyvä idea ja ihmiset ovat hyvillään, että tällaista toimintaa on. Joskus meillä on ollut ongelmia taloyhtiössä ja ympäristössä.

10.3 Teema 2. Millaista toiminta oli käytännössä?

Tällä kysymyksellä halusin selvittää toiminnan muotoja sekä sen etenemistä ja sujumista. Myös tässä teemassa sivuttiin työn toteuttamista ja näkyvyyttä, sekä toiminta-aluetta ja sen rajaamista. Toiminnan seurantaan liittyvä raportointi kuului tämän teeman alle, samoin kuin tuiralaisten reaktiot lähiöpoliisitoimintaan ja lähiöpoliiseihin.

Lähiöpoliisit kertoivat toiminnan vaikuttaneen heidän työnkuvaansa vähän, suurin vaikutus oli, että toiminta-alue rajautui Tuiraan. Kyseessä ei kuitenkaan ollut tarkasti rajattu alue, vaan lähiöpoliisit työskentelivät tarvittaessa muuallakin. Työvuoron aluksi he kuitenkin tarkastivat tietojärjestelmistä Tuiran alueen tehtävät ja vähintään ajoivat alueen kautta muille tehtäville.

Jos olimme saaneet sähköpostilla tiedon esimerkiksi nuorten aiheuttamista häiriöistä Tuiran alueella, ilmoitimme tämän työvuoron alussa kenttäjohtajalle ja pyrimme vuoron aikana puuttumaan ongelmaan.

Toiminnan alussa lähiöpoliisit olivat selvittäneet, olisiko työajanseurantajärjestelmään mahdollista saada oma työajan erittelykoodi lähiöpoliisityölle, tämä ei kuitenkaan ollut mahdollista. Hätäkeskustietojärjestelmään heille luotiin alialueeksi Tuira ja käytännöksi sovittiin, että lähiöpoliisit tekevät vuorolleen tehtävän, jonka toiminta-alue on Tuira. Perustehtävältä irrotettiin tarpeen vaatiessa kiireisemmälle tehtävälle ja kiireisen tehtävän jälkeen palattiin takaisin suorittamaan Tuiran perustehtävää. Suunnitelman mukaan Kurkelan ja Määtän työajasta 50 % piti olla lähiöpoliisitoimintaa, mutta heidän oman arvionsa mukaan tämä aika ylittyi. Toisaalta varsinkin kesällä saattoi olla yövuoroja, joissa partio ei ehtinyt Tuiraan lainkaan.

Jos partioinnin aikana huomasimme häiriönaiheuttajia Tuirassa, ilmoitimme kenttäjohtajalle, että sitoudumme siihen tehtävään. Kyseessä on niin sanottu oma-aloitteinen tehtävä, johon itse reagoimme tilanteen mukaan.

Yhteystietoja lähiöpoliisipartio oli jakanut harkinnan mukaan esimerkiksi alueen yrittäjille ja muille sidosryhmille. He saivat runsaasti yhteydenottoja ja valvontapyyntöjä sähköpostilla. Kaikki tehty työ ei välttämättä näy ulospäin, sillä lähiöpoliisit tekivät myös yövuoroja, joiden aikana he partioivat alueella ja reagoivat esimerkiksi valvontapyyntöihin.

Kansalaisten turvallisuudentunteeseen voidaan vaikuttaa poliisiautolla näyttäytymällä, mutta sillä ei ole vaikutusta rosvoihin. Tulevaisuudessa harkitsemme, tekisimmekö yövuoroja siviilimallisella poliisiautolla. Se lisäisi valvonnan tehokkuutta ja rikollisten kiinnijäämisriskiä.

Ylikomisario Kivirinnan mukaan lähiöpoliisin toimintatapoja on mietitty jo pitkään, pohdinnassa on ollut, onko toimintaa mahdollista tehdä normaalin hälytyspartioinnin yhteydessä. Oulussa päätettiin kokeilla välimuotomallia, jossa samat poliisit toimivat sekä hälytyspartiossa että lähiöpoliisina.

Ennen toiminnan käynnistämistä emme ole käyneet läpi lähipoliisiaineistoa, vaan tarkoitus on etsiä muotoja, joilla työtä tehdään.

Kun tehtäviä hoitaa tietyllä alueella tietyt poliisit, he oppivat tuntemaan alueen ja sen ihmiset paremmin. Lähiöpoliiseilla on mahdollisuus saada kattavampi kuva siitä, mitä alueella tapahtuu. Tätä kautta on mahdollista tavoittaa syrjäytymisvaarassa olevia ihmisiä, Kivirinta totesi.

Esimiehen eli kenttäjohtajan rooli työn mahdollistajana oli merkittävä, sillä hän päätti vuorokohtaisesti, onko toimintaa mahdollista toteuttaa kyseisessä työvuorossa. Myös esimiehen rooli palautteen vastaanottajana oli suuri, sillä poliisipartio kertoi hänelle vuoron tapahtumista ja onnistumisista.

Poliisipartion tekemässä Lähiöpoliisisuunnitelmassa oli maininta, että partio raportoi tekemisistään neljännesvuosittain. Tämä ei kuitenkaan toiminut, sillä aika kului nopeasti. Toiminnan aikana herättiin miettimään, onko tiivis raportointi ylipäätään tarpeellista.

Rikostilastoja seuratessa näkyi osassa rikoksista laskua, mutta osassa nousua, joten mietittiin, mistä nämä johtuvat? Kysymykset ovat tärkeitä ratkaistavia toiminnan jatkosuunnittelua ajatellen, sillä analyysiin ja tietojohdoisuuteen perustuen valvontaa on helpompi kohdentaa tulevaisuudessa.

Turvallisuusasiantuntija Broströmin käsityksen mukaan lähiötoiminta oli hyvää ja onnistunutta. Lähiöpoliisipartio lähetti tekemänsä loppuraportin myös Oulun kaupungille, Broström muisti myös seuranneensa joitain tilastoja Tuiran alueelta.

Kaupungin näkökulmasta toiminta eteni hyvin, saimme tilastotietoja ja loppuraportin.

Katja Koivukosken mielestä toiminnan tavoitteena oli madaltaa kuntalaisten yhteydenottokynnystä poliisiin, tässä onnistuttiin kohtalaisen hyvin.

Tuli kesä ja tiesimme, että poliisilla on muita kiireitä. Herätti kuitenkin ihmetystä, kun poliisipartiota ei nähty Tuirassa.

Koivukoski arvioi toiminnan onnistumiselle numeroksi 8.5 tai 9-, arviointiasteikon ollessa 4-10. Hän harmitteli, että syksyllä 2019 oli tarkoitus järjestää tilaisuus, jossa olisi keskusteltu kokemuksista. Tämä tilaisuus ei kuitenkaan toteutunut. Koivukoski oli kuitenkin tyytyväinen, että lähiöpoliisit toimittivat raportin, jossa he kertoivat menneen vuoden sujumisesta.

Yrittäjä Kjellmanin mielestä lähiöpoliisitoiminta onnistui hyvin. Hänen havaintojensa mukaan poliisin alueella olo rauhoitti ympäristöä, näin turvallisuudentunne kasvoi. Kjellman kertoi ymmärtävänsä, että muitakin alueita on, mutta se, että Tuira valikoitui lähiöpoliisialueeksi, oli Kjellmanin mielestä hyvä asia.

Epämääräinen häiriökäyttäytyminen on lisääntynyt viime vuosina, eikä tilannetta helpota, että alkoholin rinnalle ja tilalle on tullut huumausaineet.

Kjellman osoitti huolensa siitä, että päihtyneet asiakkaat voivat olla vaarallisempia ja arvaamattomampia kuin aikaisemmin. Kjellman kertoi, että heillä on ollut ongelmia huoltoasemalla aikaansa viettävien ulkomaalaisten kanssa. Tästä asiasta Kjellman on puhunut lähiöpoliisien kanssa ja poliisin näkyminen alueella on rauhoittanut tilannetta välittömästi.

Elsa Mursu kertoo nähneensä usein kerrostaloasuntonsa ikkunasta poliisiauton ajavan läheistä tietä sekä kirkon ympäristössä. Mursun asunto sijaitsee korkealla, joten hänen on helppo havainnoida ympäristön tapahtumia. Mursu kertoi kuulleensa, että varsinkaan iäkkäämmät ihmiset eivät uskalla käyttää kaupan seinässä olevaa pankkiautomaattia, sillä lähettyvillä oleskelee epämääräisiä ihmisiä.

Mielestäni ongelma on, että meillä asukkailla ei ole kanavaa, miten saisimme yhteyden lähiöpoliiseihin, kun asia ei kuitenkaan ole niin kiireinen, että pitäisi hätäkeskukseen soittaa. Suurin osa meistä ei ole sosiaalisessa mediassa, emmekä osaa kirjoitella palautekanaville.

Mursu kertoo esimerkin, kun talon alaovea oli yritetty murtaa. Hän oli kysynyt hätäkeskuksesta, onko lähiöpoliisit töissä, mutta paikalle olikin tullut toinen poliisipartio. Hyvin hekin olivat työnsä hoitaneet. Ylipäätään tuiralaisten keskuudessa lähiöpoliisitoiminta on herättänyt paljon keskustelua ja siihen on oltu tyytyväisiä. Alueella asuu paljon ikäihmisiä, joille on erityisen tärkeää, että poliisi näkyy alueella.

10.4 Teema 3. Millainen vaikuttavuus toiminnalla oli?

Tässä teemassa on selvitetty toiminnan vaikuttavuutta ja vaikuttavuuden mittaamista. Tarkentavilla kysymyksillä olen halunnut saada tietoa tuiralaisten suhtautumisesta lähiöpoliiseihin, poliisin näkyvyydestä sekä toiminnan vaikuttavuudesta turvallisuudentunteeseen.

Turvallisuuden tunnetta on hankala mitata, totesivat Kurkela ja Määttä. Vuosi oli lyhyt aika tilastojen valossa. Lähiöpoliisien mielestä työ on ollut hyödyllistä ja tehokasta. Esimerkiksi kirjaston ja kaupan lähettyvillä olleet häiriöt ovat loppuneet.

Poliisiauto on 100 % varmasti näkynyt Tuirassa enemmän kuin aikaisemmin. Oulun keskustassa on tehty tehostettua valvontaa jo monen vuoden ajan, nyt tämä sama ”palvelu” saatiin Tuiraan.

Näkyvä puuttuminen ei vaadi poliisilta paljoo, mutta se on suuri asia esimerkiksi kaupan työntekijöille. Kurkela ja Määttä kokivat hyvänä myös työn jatkuvuuden, sillä he ovat voineet seuraavassa työvuorossa mennä käymään asiakkaan luona kysymässä, miten nyt menee. Tämä ei normaalissa hälytyspartioinnissa ole mahdollista.

He myös korostavat toiminnan jatkuvuutta, eli esimerkiksi häiriöpaikkoihin puututtiin useassa vuorossa peräkkäin, pian häiriön aiheuttajat poistuvat. Tästä toiminnasta poliisi on saanut positiivista palautetta. Esimerkiksi Länsi-Tuiran ostoskeskuksen alueen valvontaa lisättiin yrittäjän pyynnöstä, ja myöhemmin yrittäjältä tuli positiivista palautetta tilanteen rauhoittumisesta. Valvonnan kohdentamista tehtiin kaupungilta tulleiden vihjeiden perusteella, myös muilta poliiseilta sekä poliisilaitoksen analyysi-, tiedustelu- ja tekniikkayksiköltä on saatu tietoa.

Olisi jopa toivonut, että joissain tilanteissa tietoa olisi tullut enemmän. Tuirassa tapahtunut rikos kiinnostaa meitä aina, olipa se millainen tahansa.

Lähiöpoliisit toimivat etupainotteisesti ja ennalta estävästi. Tehtävtilastoilla työtä on vaikea mitata, sillä kaikkia tehtäviä ei kirjata ylös hätäkeskuksen järjestelmään. Myöskään vapaasti ohjautuvasta työajasta ei jää merkintää järjestelmiin. Lähiöpoliisit kokevat, että ei ole tarkoituksenmukaista ilmoittaa tehtäviä vain tilastoinnin takia, tärkeintä on tehdä työtä tehokkaasti ja vaikuttavasti. He ovat saaneet käyttöönsä rikostilastoja, mutta ne eivät kerro totuutta Tuirassa suoritetusta valvonnasta.

Ylikomisario Kivirinnan mukaan rikostilastojen tuijottelu ei anna oikeaa kuvaa lähiöpoliisitoiminnasta. Myöskään katuturvallisuusindeksi ei kerro totuutta, sillä sen tulos vääristyy, mitä enemmän valvontaa tehdään.

Yksi toimiva keino mitata vaikuttavuutta on laskea lähiöpoliisipartion toimintavalmiusaikoja omalla alueellaan, tässäkin tulee huomioida poistumat.

Uutuutena ovat Polstatista saatavat häiriö- ja valvontaindeksit. Häiriöindeksi pitää sisällään tiettyjä rikoksia pisteytettynä ja valvontaindeksi pitää sisällään valvontaan liittyvät tietyt tehtäväluokat. Siellä on pisteytettynä suoritteet, esimerkiksi rikosilmoitukset, sakot ja huomautukset. Näillä indekseillä on mahdollista saada jotain tietoa alueella suoritetusta valvonnasta.

Kivirinnan arvion mukaan Tuiran asukkaat ja sidosryhmät odottivat lähiöpoliiseilta näkyvämpää toimintaa, mutta partiointi tapahtuu 60 prosenttisesti ilta- ja yöaikaan, jolloin se ei näkynyt niin selkeästi tavalliselle ihmiselle.

Viestintä olisi yksi merkittävä keino tuoda työtä näkyväksi. Tässä kokeiluvaiheessa oli tarkoitus kuitenkin hakea tekijäkeskeisiä ratkaisuja, varsinkin omaisuusrikollisten kiinni saamiseksi, joten esimerkiksi sosiaalisen median näkyvyyttä oli mietittävä myös tästä näkökulmasta. Sosiaalisen median osalta käytännöt ovat kehitteillä ja tavoitteet maltillisia, sillä sillekin työlle täytyisi löytyä työaikaa, totesi ylikomisario Kivirinta.

Kari Broströmin mukaan Oulun kaupungin puolelta oli odotus, että kun poliisin näkyvyys Tuirassa lisääntyy, häiriökohteet rauhoittuvat. Vaikuttavuutta mitattiin poliisin omien raporttien kautta, kaupungilla ei ollut erillisiä mittareita vaikuttavuuden arviointiin.

Kaupungin puolesta ei ollut aktiivisesti kysely Tuiran toimijoilta, miten lähiöpoliisitoiminta on heidän näkökulmastaan onnistunut.

Asukasyhdistyksen puheenjohtajan mukaan poliisipartio ja -auto näkyi fyysisesti Tuirassa ja poliisit jalkautuivat jututtamaan ihmisiä. Koivukosken mukaan tämä oli tärkeä tavoite ja se saavutettiin aika ajoin. Toiminnan alkuvaiheessa joku oli yrittänyt kääntää lähiöpoliisitoiminnan aloittamisen negatiiviseksi asiaksi tuiralaisten kannalta, mutta sekä poliisi että alueen toimijat viestivät näkyvästi, että Tuira valittiin kohdekaupunginosaksi sen takia, että siellä on elämää ja aktiivisia toimijoita, kuten asukasyhdistys.

Lähiöpoliisitoiminnasta tehtiin julkista, että ihmisten turvallisuudentunne lisääntyisi. Ihmiset eivät oikein tienneet mitä odottivat ja kun poliiseja ei näkynytäkään, se herätti ihmetystä. Kuitenkin positiivista palautetta tuli paljon. Hyvä että Tuirassa on omat poliisit.

Vesa Kjellmanin mukaan näkyvin merkki lähiöpoliisitoiminnan onnistumisesta oli se, että epämääräinen porukka huoltoasemalla väheni. Kun poliisit tai poliisiauto olivat näkyvillä usein, häiriöitä aiheuttaneet ryhmät ja henkilöt siirtyivät muualle.

Olo on turvallisempi, kun viranomainen on näkössä.

Joku huoltoaseman asiakkaista oli ihmetelty, miksi poliisi näkyy alueella niin usein, Kjellmanin mukaan on vain hyvä, että poliisi näkyy ja rauhoittaa.

Eläkeläinen Mursu kertoi, että yleinen mielipide Tuiran omista poliiseista oli, että kyseessä on hyvä homma.

Poliisipojille terveisiä, että kaupan ja koulun lähellä on puisto, jossa häiriön tekijät parkkeeraavat.

Mursun mielestä ikäihmisten turvallisuudentunne on lisääntynyt lähiöpoliisien työn myötä. Esimerkiksi samassa talossa asuva rouva ei uskalla liikkua Tuirassa pimeään aikaan, mutta päivällä hän uskaltaa. Aiemmin hänellä oli pelkoa liikkua päivälläkin. Myös maahanmuuttajien suuri määrä on aiheuttanut pelkoa asukkaissa, mutta nyt sekin tilanne on rauhoittunut. Mursun mukaan saattaa olla mahdollista, että tämä on lähiöpoliisien ansiota. Myös kirkon seudulla aiemmin ilmenneet häiriöt ovat loppuneet.

10.5 Teema 4. Miten sidosryhmäyhteistyö onnistui?

Tässä teemassa selvitettiin sidosryhmäyhteistyötä, sen tekotapoja sekä onnistumista. Kysymyksillä haluttiin selvittää tarkemmin, miten yhteistyötä toteutettiin konkreettisesti. Kysymykset liittyivät myös sidosryhmäyhteistyön näkyvyyteen alueen yrittäjille ja asukkaille.

Lähiöpoliisipartion mukaan toiminnan aikana tehtiin tarpeen mukaan yhteistyötä useiden Tuiran alueen toimijoiden kanssa. Näitä olivat esimerkiksi Oulun kaupungin toimipisteet, Tuiran asukasyhdistys, Tuiran seurakunta, yksityiset liikkeenharjoittajat ja muutamat taloyhtiöt. Sidosryhmäyhteistyötä tehtiin tarve edellä, joten toiminnan alussa saatujen sidosryhmien lisäksi ei ollut tarkoituksenmukaista hankkia uusia.

Kesäajan kiireiden takia sidosryhmäyhteistyö oli tauolla, mutta syksyllä se aktivoitui uudelleen, ja yhteydet ovat edelleen käytössä ja käytettävissä.

Lähiöpoliisipartio totesi, että kun valvontaa tehostetaan, myös tuloksia tulee tehokkaammin. Lähiöpoliisit osallistuivat vuoden 2019 aikana Tuirassa turvallisuusteemaiseen asukasiltan, uskonnollisten yhteisöjen tapaamiseen, Riemua rantsussa -tapahtumaan sekä tapaamisiin partioinnin yhteydessä. Medianäkyvyyttä he saavuttivat lehtiartikkelilla Sanomalehti Kalevassa, Iltasanomissa (lehtiartikkeli ja video), Forum24 (Oulun alueella ilmestyvä ilmaisjakelulehti) sekä YLE Oulun alueutisissa.

Jyrki Kivirinnan mukaan lähiöpoliisitoiminta on nyt käynnistetty ja sidosryhmäyhteistyön osalta peli on avattu. Toiminta ei ole vielä täysin valmista, kehittäminen jatkuu ja lähiöpoliisitoiminta on huomioitu myös Oulun poliisilaitoksen vuoden 2020 tulossopimuksessa ja toimintasuunnitelmassa.

Lähiöpoliisi on hyvä toimintatapa ja sitä on tarkoitus tulevaisuudessa laajentaa muuallekin kuin Tuiraan.

Kivirinnan mukaan jo pelkkä lähiöpoliisitoimintasuunnitelma on asiakirja, jota voidaan hyödyntää jatkossa koko poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnan suunnittelussa, huomioiden sidosryhmät sekä EET:n kaikki toimintamuodot.

Turvallisuusasiantuntija Broström totesi, että sidosryhmäyhteistyön onnistumista ei ole kaupungin kannalta mitattu lainkaan. Kaupungin toimijoilta ei ole tullut moitteita, eikä muihinkaan yhteydenottoihin ole ollut tarvetta.

Oulun kaupunki ei siis ole ollut millään tavalla aktiivinen lähiöpoliisitoiminnan suhteen sen aloittamisen jälkeen.

Broströmin mukaan luotettiin siihen, että paikalliset toimijat hoitavat asiat suoraan poliisipartion kanssa.

Katja Koivukoski kertoi, että asukasyhdistys järjesti kaksi turvallisuusteemaista asukastilaisuutta, joista vain toiseen lähiöpoliisit pääsivät paikalle. Asukastuvalla poliisit vierailivat muutaman kerran ja Tuirassa järjestettyihin isompiin tapahtumiin heitä olisi toivottu mukaan. Esimerkiksi Titta på Tuira -tapahtumaan Koivukoski olisi toivonut poliisien osallistuvan, mutta tämä ei jostain syystä onnistunut.

Toivomus olisi, että suurempiin tilaisuuksiin lähiöpoliisit pääsisivät mukaan, sillä niissä on mahdollisuus matalan kynnyksen keskusteluun kansalaisten kanssa.

Asukasyhdistys julkaisee Tuiran Kuohut -lehteä, joka jaetaan suorajakeluna kaikkiin Tuiran suuralueen asuntoihin, sekä lisäksi Hietasaaren, Toppilansaaren ja Pikisaaren alueelle. Lehden levikki on melkein 10 000. Lehti ilmestyy kerran vuodessa ja vuoden 2019 lehdessä oli juttu lähiöpoliiseista.

Vesa Kjellmanin mukaan Tuiran alueen yrittäjillä ei ole yhteistä toimintaa eikä verkostoa, eikä yrittäjien kesken ole ollut minkäänlaista yhteistyötä lähiöpoliisiasiaan liittyen.

Alueen yrittäjillä on yhteiset ongelmat esim. häirikköasiakkaiden suhteen, joten tekemällä yhteistyötä poliisin suuntaan myös yrittäjillä olisi mahdollisuus saada äänensä paremmin kuuluviin.

Kjellman oli tyytyväinen yhteistyöhön lähiöpoliisien kanssa, asiat ovat toimineet ainakin hänen yrityksensä osalta.

Elsa Mursu kertoo olleensa mukana asukasyhdistyksen järjestämässä turvallisuusillassa, jossa lähiöpoliisitkin olivat puhumassa. Asukasyhdistys oli järjestänyt tapahtuman myös

puistossa. Mursu ei käy kaupungin tai seurakunnan järjestämissä kerhoissa, joten hänellä ei ollut tietoa, onko niissä puhuttu lähiöpoliiseista.

Toimin aktiivisesti omassa taloyhtiössä, annan apua talon vanhemmille asukkaille sekä toimin tarvittaessa linkkinä viranomaisiin päin.

10.6 Teema 5. Miten lähiöpoliisitoimintaa on mahdollista kehittää?

Tämä kysymys on koko opinnäytetyön kannalta tärkein ja siihen sain laajimmat vastaukset. Teemassa on kehittämisideoiden lisäksi käyty läpi resursseja, sosiaalisen median roolia, poliisin roolia lähiöissä sekä toiveita, kuinka työtä pitäisi jatkossa toteuttaa.

Lähiöpoliisipartion kokemukset työstä olivat positiivisia, heidän näkemyksensä mukaan työ on peruspoliisityötä, joka ei voi olla liian monimutkaista. Tällä poliisit tarkoittivat sitä, että heidän on ollut pakko rajata esimerkiksi tapahtumiin osallistumisia. Päiväkoti- ja kouluvierailuja he eivät ole tehneet lainkaan, vaan ne kuuluvat siihen tehtävään erikseen määrätyille koulupoliiseille.

Oulun poliisilaitos on päättänyt jatkaa Tuiran lähiöpoliisitoimintaa ainakin vielä vuoden 2020 ja suunnitelmissa on laajentaa lähiöpoliisitoimintaa myös muihin Oulun lähiöihin. Suunnitelmissa on, että jokaisella kenttävuorolle olisi oma alue, johon työvuoron aikana keskityttäisiin enemmän. Määtän ja Kurkelan mielestä tässä jaossa kannattaisi vielä tarkemmin hyödyntää analyysin kautta saatavaa tietoa asuinalueiden ongelmista, näin valvonta olisi tehokasta. Olisiko mahdollista järjestää toimintaa siten, että esimies jakaa vastuualueet työvuoron alussa? Tai olisiko parempi, jos jokaiseen kenttäryhmään valitaan ennalta estävän työn vastaava, joka jakaa alueet ja huolehtii työn puitteet kuntoon? Ongelmana on kuitenkin se, että esimerkiksi ekstremismi eli mielipiteiden ja asenteiden äärimmäinen jyrkkyys on piilossa, eikä siihen haalarityöllä pystytä puuttumaan.

Lähiöpoliisit kertovat, että heillä oli tarkoitus toimia sosiaalisessa mediassa Oulun poliisilaitoksen tileillä, mutta se toiminta on jäänyt erittäin vähäiseksi. Kurkela ja Määttä olivat sitä mieltä, että lähiöpoliiseina he eivät halua omaa käyttäjätiliä sosiaaliseen mediaan, vaan hyvä toimintatapa olisi tehdä julkaisuja organisaatioprofiilien kautta. He

kokivat, että lähiöpoliisi voisi julkaista yleisiä kuulumisia työstään, kuitenkin huomioiden tehtävien luonteen ja asiakkaiden yksityisyyden suojan asettamat rajoitteet.

Julkisuudessa oleminen voi olla riski hälytyspartiossa toimimiselle. Kasvojen ja nimien julkitulo voi aiheuttaa vaikeuksia tehtävillä ja varsinkin niiden jälkeen. Joten olisi löydettävä kompromissi lähiöpoliisityön vaatiman julkisuuden ja hälytyspartioinnin vaatiman ”kasvottomuuden” välille.

Parasta työssä on ollut vaikutusmahdollisuus siihen, mitä tekee, miten tekee ja milloin tekee. Ideointi ja työn kehittäminen ovat motivaatiotekijöitä, meillä on ollut vapaat kädet toimia.

Kurkela ja Määttä ovat erityisesti pitäneet siitä, että työllä on jatkumo, eli tehtävään tai asiaan on mahdollista palata myöhemmissä työvuoroissa. Tätä mahdollisuutta ei normaalissa hälytyspartioinnissa ole. Molemmat ovat työskennelleet myös rikostorjuntasektorilla, joten rikosten tutkintatyö on edelleen lähellä sydäntä. Lähiöpoliiseilla on koko ajan meneillään erilaisia projekteja ja näin työn mielekkyys säilyy paremmin. Lähiöpoliisipartio ei ole törmännyt toiminnan aikana valtaviin pettymyksiin, suurin kehittämisen kohde heidän mielestään olisi palkkaus. Tehtävässä palkkaus on valvontatehtävien vaativan tason mukainen, mutta jos sen tason on saavuttanut jo jollain toisella vastuulla tai lisätyöllä, ei korotusta ole mahdollista saada enempää.

Jos poliisilaitoksella olisi loputtomasti rahaa käytettävissä ennalta estävään toimintaan, kannattaisi nimetä jokaiselle alueella omat, päätoimiset lähiöpoliisit. Kurkela ja Määttä eivät kuitenkaan haluaisi tehdä työtään pelkästään lähiöpoliiseina, heidän mukaansa tämänhetkinen työnkuva 50 % lähiöpoliisipanostuksella on heidän näkökulmastansa hyvä ja toimiva.

Jos joku moittii, että emme miksi emme ole tehneet jotain. Syynä voi olla se, että emme ole tienneet asiasta. Olisi hyvä, että ihmiset ilmoittaisivat havainnoistaan liittyen esimerkiksi ääriilikkeisiin tai uhkiin.

Tuirassa ei olla niin huonossa tilanteessa, että ääriliikkeet tai jengiytyminen näkyisi kadulla. Jossain muualla Oulussa se voi olla näkyvämpää, mutta siihen puuttumiseen täytyy olla erilaiset keinot.

Ylikomisario Jyrki Kivirinnan mukaan lähiöpoliisitoiminnasta Oulun poliisilaitoksella on hyvä pohja, joka vaatii edelleen kehittämistä. Parhaimmillaan toiminta on silloin, kun käytettävissä on oikea, analysoitu tieto, jonka perusteella keskitytään oikeisiin asioihin. Olisi myös mietittävä, miten työtä ja tuloksia mitataan. Hän kysyykin:

Kuinka asioita saadaan ratkaistua niin, että turvallisuus ja hyvinvointi alueella kasvavat?

Kivirinta toteaa, että ajan lisääminen ihmisten väliseen vuorovaikutukseen on ratkaiseva tekijä toiminnan onnistumisessa. Onko kansalaisilla vaikuttamis- ja yhteydenottokanavia tarpeeksi? Toiminnan vaarat tulee myös tiedostaa, sillä tarkoitus ei ole perustaa uusia, pieniä poliisipiirejä, joissa poliisit keskittyvät vain omaan alueeseensa. Kivirinta mainitsee Kaijonharjun lähipoliisitoiminnan esimerkkinä suoraviivaisesta työstä, jolla saatiin aikaan tehokkaasti tuloksia. Kaijonharjussa toteutettu toimintamalli ei kuitenkaan kaikilta osin soveltuisi nykypäivään, vaan toimintaa täytyy kehittää koko ajan.

Kivirinnan mielestä poliisilaitoksessa pitäisi ottaa käyttöön koko EET-toiminnan laaja skaala, prosessit ovat jo hallussa, joten toiminta pitäisi käynnistää. Tehokas asioiden esille tuominen ja varhainen puuttuminen ovat tiedossa olevia keinoja, mutta niitä käytetään kirjavasti poliisilaitoksen alueella.

Ylikomisario pohtii, olisiko järkevää jakaa Oulu kuuteen alueeseen, eli jokaiselle kenttävuorolle tulisi oma vastuualue. Oulussa on 23 suuraluetta, suurimmat näistä ovat keskusta, Kaijonharju ja Kaakkuri. Kaupunginosa on 105. Kenttävuorojen vastualueet olisivat kuitenkin suuraluejakoja suuremmat. Analysoituun tietoon perustuen pitäisi kartoittaa lähiöiden ongelmia, mistä ongelmat johtuvat ja miten niihin voitaisiin puuttua. Yksi mahdollinen vaihtoehto olisi, että tulevaisuudessa kenttäryhmien varajohtajat ottaisivat enemmän vastuuta ennalta estävästä toiminnasta ja toimisivat yhdyshenkilöinä. Sidosryhmäyhteistyötä tehtäisiin hälytyspartioinnin lomassa, työajasta ehkäpä 10 % käytettäisiin tähän.

Paikallisessa ongelmanratkaisussa eli POR:ssa turvallisuusongelmia ratkaistaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Etsittävät ratkaisut ovat laajoja ja kestäviä sekä niissä huolehditaan, että ongelma ei siirry toiseen paikkaan tai toistu jonkin ajan päästä. (Sisäministeriö 2019, 16.)

POR eli paikallinen ongelmanratkaisu liittyy tiiviisti lähipoliisitoimintaan. Esimerkiksi Tuiran ostoskeskus ja sen lähialueet ovat olleet paikallisen ongelmanratkaisun kohteena ja sieltä on saatu hyviä tuloksia ja positiivista palautetta.

Sosiaalisessa mediassa toimiminen lähiöpoliisina vaatii vapaaehtoisuutta ja kiinnostuneisuutta. Kivirinta toteaa, että some-toiminnassa on otettava huomioon, halutaanko toiminnan olevan paljastavaa vai ennalta estävää. Tuiran lähiöpoliisitoiminnassa on tavoiteltu molempia hyötyjä, joten siltäkin osin toiminta kehittyi tulevaisuudessa kokemuksen karttuessa. Esimerkiksi rikostilastojen mukaan Tuirassa omaisuusrikosten määrä on kasvanut vuonna 2019, eli täytyy miettiä, onko tarkoituksenmukaista paljastaa poliisin valvovan alueella vai toimia kenties siviiliautolla, siviilivaatetuksessa, jolloin näkyvyys menetetään mutta kiinnijäämisriski kasvaa.

Kivirinta pohdiskelee, että tulevaisuuden uudet asuinalueet ovat haaste, niissä tulisi jo kaupunkisuunnittelussa ottaa huomioon turvallisuusnäkökohdat. Lapsuuden ympäristö on erilainen kuin ennen, jolloin koulut olivat pienempiä yksiköitä ja ne sijaitsivat lähellä. Nyt jo alakouluun voi joutua menemään kauaksi kodista, joten tietynlainen sosiaalinen ympäristön kontrolli on muuttunut.

Kivirinnan mukaan vuosi on lyhyt aika uutta toimintaa kehittäessä. Poliisilaitoksessa on käyty keskustelua myös lähiöpoliisialueen vaihtamisesta, mutta suunnitelmat elävät. Jos jokin ei toimi, sitä on mahdollista muuttaa, mutta Tuirasta saatu positiivinen palaute ohjaa jatkamaan toimintaa.

Kivirinta kertoi, että Oulun poliisilaitoksen alue on jaettu neljään kenttäjohtoalueeseen. Alueiden väliset erot ovat suuria, niin maantieteellisesti kuin asukasmäärilläänkin mitattuna. Myös ennalta estävässä toiminnassa ja sen rakenteissa on eroja. Esimerkiksi Koillismaalla hälytystehtävien määrä Ouluun verrattuna on pienempi ja yksittäinen poliisi on omassa

asuinympäristössään tutumpi, joten ennalta estävälle toiminnalle jää enemmän aikaa ja se voi olla luonnollisempi osa jokapäiväistä toimintaa. Nämä tehtävät eivät kuitenkaan tilastoidu mihinkään, joten olisi tärkeää, että tehdyt toimenpiteet kirjataan ylös.

Kaiken tavoitteena on saada yhteydenottokynnystä matalammaksi sekä neuvot ja opastus helpommaksi.

Ylikomisarion mielestä ennalta estävän työn taustalla on oltava organisaatio, joka mahdollistaa toiminnan edellytykset. Oulun poliisilaitoksessa ei ole ollut päätoimista päällystösiesimiestä tai alipäällystötason esimiestä, joka kehittäisi ja koordinoisi ennalta estävää toimintaa. Tämän jälkeen tulisi kartoittaa, onko meillä alueita, jotka vaativat erityisiä toimenpiteitä.

Jos poliisi aikoo vastata kaikkiin haasteisiin, täytyy olla mahdollisuuksia ja resursseja tehdä sitä työtä. Lähiöpoliisialueella olisi tärkeää olla kaikki ennalta estävän toiminnan prosessit käytössä, paikallisen ongelmanratkaisun lisäksi MARAK ja Ankkuri-toimintakin olisi huomioitava. Ideaalitulanteessa lähiöpoliisit tekisivät työtä täysipäiväisesti, jolloin kyse ei olisi enää pelkästä näkyvillä olemisesta vaan sidosryhmätoiminta olisi tiiviimpää, poliisilaitoksen sisällä yhteistyö olisi vilkasta, poliisit osallistuisivat erilaisiin työryhmiin ja toimisivat vuorovaikutteisesti moneen suuntaan. Lähiöpoliisitoiminnan onnistumisen edellytyksenä Kivirinta pitää kuitenkin oman persoonan antamista tehtävään. Työ vaatii sitoutumista, johon tekijällä täytyy olla halua ja taitoa.

Kari Broströmin mukaan toiminta oli poliisin puolelta alusta saakka tarkkaan mietittyä ja vuoden aikana tuli vielä lisää tarkennuksia.

En halua suurennella, sillä kun toiminta lähti käyntiin, se eteni omalla painollaan, eikä kaupunki puuttunut siihen.

Toiminta on kehittynyt matkan varrella ja kaupungin työntekijöiden näkökulmasta Tuirassa ei ole tällä hetkellä ongelmia, jotka vaatisivat poliisin puuttumista. Broström mietti, olisiko lähiöpoliisipartiota mahdollista sitouttaa vielä tiiviimpään yhteistyöhön.

Poliisin arvostus oululaisten silmissä varmasti kasvoi, sillä lähiöpoliisien näkyvyys oli hyvä. Jalkautuminen ihmisten pariin toi poliisin vielä lähemmäksi tavallista kansalaista. Autolla ajaminen mielletään usein tehtävälle menoksi, joten kynnyks pysäyttää, vaikka olisi asiaa, on korkea. Sosiaalisen median hyödyntäminen lähiöpoliisitoiminnassa olisi voinut olla tehokkaampaa. Broströmin mukaan jatkossa tulisi miettiä, voisivatko Oulun kaupungin viestintä ja lähiöpoliisit toimia yhteistyössä esimerkiksi tapahtumien tai teemojen yhteydessä.

Lähiöpoliisityötä tekevät poliisit ovat Broströmin kokemuksen mukaan persoonaltaan työhön sopivia, he ovat oikeassa työssä ja oikealla paikalla.

Lähiöpoliisitoiminta on PR-toimintaa, vaikka onkin totista työtä. Sitä ei pysty tekemään, jos siihen ei ole kutsumusta.

Broströmin mukaan Tuira on ”sekametelisoppa”, josta on ollut vaikea saada otetta. Oli fiksu ajatus perustaa lähiöpoliisi juuri Tuiraan.

Katja Koivukosken mukaan avainasemassa lähiöpoliisitoiminnan onnistumisessa on vuorovaikutus. Hän kertoi pitäneensä yhteyttä poliisipartion kanssa sähköpostilla ja tekstiviesteillä. Alueen tilaisuuksiin osallistuminen vähintään pari kertaa vuodessa olisi hyvä, varsinkin asukasilta olisi hyvä tapahtuma luoda suhteita alueen ihmisiin. Tapahtumien aikataulut ovat ajoissa tiedossa, joten yhteistyöllä varmasti löytyy mahdollisuus järjestää poliisin työvuorot siten, että he pääsevät mukaan.

Isot tapahtumat ovat mahtavia ja helppoja paikkoja luoda yhteyksiä asukkaisiin.

Koivukoski kertoi ymmärtävänsä, että poliisin resurssit ovat rajalliset ja työaika menee muuhunkin kuin lähiöpoliisitoimintaan. Siksi toimintatapoja pitää miettiä ja kehittää, esimerkiksi yhteydenpito alueen asukkaiden kanssa olisi järjestettävä toimivaksi, vaikkapa laittamalla asukastuvalle postilaatikko, johon voi jättää viestejä poliisille. Siitä olisi hyötyä sekä asukkaille, sekä samalla poliisi vierailisi useammin myös asukastuvalle.

Koivukoski totesi, että poliisin fyysisellä läsnäololla on ennalta estävä vaikutus. Sosiaalisen median käyttö perinteisen lähiöpoliisipartioinnin rinnalla tehostaisi näkyvyyttä. Sillä olisi myös mahdollisuus tavoittaa henkilöitä, joita ei muuten tavoiteta. Asukasyhdistyksellä on käytössä Facebook-profiili nimellä Tuirakas. Kyseessä on asukastuvan infokanava. Asukasyhdistys jakaisi mielellään poliisin päivityksiä ja sitä voisi käyttää myös poliisipartion kuulumisten päivittämiseen.

Asukasyhdistys on kokenut lähiöpoliisit kaikin puolin hyvänä toimintana. Koivukoski näkee koronavirustilanteen vaikeuttavan yhteistyötä, mutta jähka tilanne helpottaa, yhteistyön suunnittelua voidaan taas jatkaa.

Yrittäjä Kjellmanin mukaan lähiöpoliisitoiminnalla pitäisi olla enemmän tekijöitä. Jos yksi poliisipartio saa aikaan merkittävästi turvallisuudentunteen lisääntymistä, niin mitä tapahtuisi, jos toimintaan panostettaisiin vielä enemmän. Poliisin täytyy olla näkyvillä, mutta ei Amerikan malliin, niin että partioita olisi joka puolella. Kjellmanin mielestä olisi tärkeää, että lähiöpoliisit toimisivat linkkinä muiden poliisien suuntaan, kuten huumepoliiseihin tai ulkomaalaispoliiseihin päin.

Kjellman toteaa, että hänen pitkäaikainen kokemuksensa huoltoasemayrittäjänä auttaa häntä selvittämään esimerkiksi näpistysrikoksia. Poliisin resurssit ovat rajalliset, joten pieniä näpistysrikoksia Kjellman ei enää edes ilmoita poliisille. Tästä syystä hän näkee entistä tärkeämpänä, että poliisi valvoo alueella, sillä pelkkä läsnäolo rauhoittaa ja ehkäisee rikoksia.

Pidän toimintaa huippujuttuna ja olen nähnyt, miten se rauhoittaa seutua. Viranomaiskontrollia ei voita mikään.

Elsa Mursu toteaa, että poliisin näkyminen rauhoittaa ja parasta olisi, jos poliisit pystyisivät jalkautumaan ja kävelisivät ihmisten parissa. Mursun mukaan hänellä itsellään, sekä muiden kautta hän on saanut tietää, että lähipoliiseihin voi ja uskaltaa ottaa yhteyttä. Ainoa ongelma on, että ikäihmisillä ei oikein ole kanavaa, millä poliisin tavoittaisi ei kiireellisissä asioissa.

Monella ihmisellä voi olla pelko kohdata poliisi, mutta nämä henkilöt ovat helposti lähestyttäviä.

Mursu esitti huolensa Tuiran lähiöpoliisitoiminnan jatkumisesta. Hänen mielestään on hyvä asiassa, että poliiseja on edes kaksi, suuremmasta määrästä Mursu ei uskalla edes uneksia. Kun poliisit ovat läsnä, se lisää turvallisuutta. Varsinkin Mursun ikäluokan ihmiset lukevat lehtiä, joten näkyminen perinteisessä mediassa on tärkeää, mutta ei hän pidä huonona sitäkään ajatusta, että lähiöpoliisit olisivat sosiaalisessa mediassa. Mitä enemmän näkyvyyttä, sitä tutummiksi poliisit tulevat.

11 JOHTOPÄÄTÖKSET

Ensimmäisessä teemassa halusin selvittää lähiöpoliisitoiminnan lähtökohtia sekä siihen liittyneitä odotuksia. Kaikkien haastateltujen mukaan odotukset toimintaa kohtaan olivat maltilliset, toiminnan käynnistämisestä oltiin pelkästään hyvillään. Lähipoliisipartion mukaan tarkoitus oli tehdä peruspoliisityötä, siksi toimintasuunnitelmastakin tehtiin yksinkertainen. Sekä lähiöpoliisipartion, että ylikomisario Kivirinnan mukaan alkusysäys lähiöpoliisitoiminnalle tuli valtiovallan tahdosta. Silloinen sisäministeri oli esittänyt huolensa joistain asuinalueista, ettei niistä tulisi paikkoja, joihin poliisikaan ei uskalla mennä. Tuira asuinalueena ei ole lähelläkään tällaista aluetta, mutta muuten kokonaisuutena hyvä kohde kahdelle poliisimiehelle toimia ja saada kokemuksia lähiöpoliisitoiminnasta. Toisaalta ei ollut tietoa mitä lähiöpoliiseilta voisi odottaa, sillä toiminta oli vasta kehitteillä. Haastateltavat korostivat, että tärkeintä oli poliisin näkyvyyden lisääminen alueella sekä yhteydenottokynnyksen madaltuminen asukkaiden ja poliisin välillä. Tämä tukee Virran (1999, 52) ajatusta siitä, että lähipoliisitoiminnan tavoitteena on tuoda poliisi osaksi paikallista yhteisöä, tehdä heidät tunnetuksi ja lisätä luottamusta. Kiehelän ja Mälkiän (1999, 104) mukaan lähipoliisiajattelun keskeisiä periaatteita ovat muun muassa lähestyttävyyden parantaminen ja yhteisöllisyys sekä väestö- ja aluevastuu.

Teemaan liittyi myös prosessi aluevalinnasta, eli miksi juuri Tuiran alue valittiin lähiöpoliisialueeksi. Turun kaupungin (2017) julkaisemassa tutkimuksessa todettiin Tuiran olevan yksi asuinalue, jossa todettiin ylisukupolvisen huono-osaisuuden kasaantumista. Tuirassa on kuitenkin tarjolla tukitoimia ja yhteisöllisyyttä, jonka avulla on mahdollista

toteuttaa yhteisöllistä kontrollia ja näin ehkäistä rikollisuuden muodostumista. Aluevalinta tehtiin yhteistyössä poliisin ja Oulun kaupungin kanssa. Valinta ei ollut rikostilastoihin perustuva, vaan valittiin alue, jossa oli edellytykset toimia. Tähän vaikuttivat alueen aktiivisten toimijoiden määrä eli että alueella on mahdollisuus sidosryhmäyhteistyön toteuttamiseen. Toiminnan alkuvaiheessa lähiöpoliiseja ohjeistettiin esimiesten taholta, että työn tulee olla suunniteltua. Oulun kaupungin osalta ei vaatimuksia tai toiveita esitetty, yhteistyön toivottiin toimivan paikallistasolla, suoraan Tuirassa toimivien yksiköiden kanssa.

Toisessa teemassa selvitin, miten toiminta käytännössä eteni. Hieman yllättävää oli, että lähiöpoliisitoiminnan alulle panevana voimana toiminut radikalisoitumisen estäminen ei näkynyt työssä lainkaan. Ylipäätään lähiöpoliisitoiminnan vaikutus poliisien työnkuvaan oli vähäinen verrattuna normaaliin hälytyspartiointiin. Suurin ero oli, että lähiöpoliisivuoroissa alue rajautui Tuiran seutuun, kun normaaleissa vuoroissa alueena olisi ollut koko Oulu. Ylikomisario Kivirinnan mukaan lähiöpoliisin toimintatapoja oli mietitty jo pitkään ja yksi mietittävä aihe on ollut, voiko työtä tehdä hälytyspartioinnin yhteydessä. Tarkoitus oli etsiä työmuotoja, joilla lähiöpoliisitoimintaa voitaisiin onnistuneesti tulevaisuudessa toteuttaa. Tampereen nollatoleranssikokeilu osoitti, että puuttumiskynnystä madaltamalla on mahdollisuus saada aikaan merkittäviä tuloksia. Tampereella ihmisten tyytyväisyys poliisiin lisääntyi, viranomaisverkosto tiivistyi ja yhteistyön koettiin onnistuneen. Tampereen keskusta rauhoittui, mutta häiriöt siirtyivät muualle (Korander 2002, 221–229.) Myös Tuiran Teboilin yrittäjä totesi tilanteen huoltoasemalla rauhoittuneen poliisin näkyvyyden ansiosta, mutta eläkeläinen Mursu kuitenkin mainitsi puiston, jossa häiriötä oli ilmennyt. Kävikö Tuirassa kuten Tampereella, että häiriöiden syihin ei pystytty puuttumaan niin perusteellisesti että ne olisivat loppuneet, vaan häiriön aiheuttajat vaihtoivat paikkaa, ollen vain poissa poliisin silmistä.

Paikallinen ongelmanratkaisu eli POR tähtää siihen, että ongelmat ratkaistaan niin lopullisesti, että ne eivät siirry muualle. Joten lähiöpoliisitoimintaa ajatellen POR olisi parempi ja pitkäkestoisempi vaihtoehto kuin pelkästään matalalla puuttumiskynnyksellä aikaan saatu tulos. Kahden poliisin työpanoksella olisi mahdotonta puuttua kaikkiin alueella tapahtuviin rikoksiin, siksi Tuirassa päätettiin keskittyä poliisin perustehtäviin sekä sidosryhmäyhteistyöhön ja sen toimivuuteen. Havainnointityövuorossa lähiöpoliisit kertoivat onnistumisistaan: Erään taloyhtiön ongelmiin pystyttiin puuttumaan tehokkaasti

lisäämällä alueen valvontaa ja ongelma saatiin ratkaistua. Samoin ravintolasta aiheutuneeseen, naapureita häiritsevään meteliin lähiöpoliisi pystyi puuttumaan omien kontaktiensa avulla. Länsi-Tuiran ostoskeskuksen häiriöt rauhoittuivat, kun alueelle kohdistettiin tehokkaampaa valvontaa, tästä toiminnasta poliisi sai positiivista palautetta. Alueen ja sen asukkaiden tunteminen auttoi rikosten selviämisessä, tästä hyvänä esimerkkinä havainnointivuorossa tapahtunut ryöstön yritys, jossa epäillyn tekijän henkilöllisyys oli selvillä alle tunnin kuluttua rikoksen tapahtuma-ajasta.

Oulun kaupungin näkökulmasta toiminta näytti olevan hyvää ja onnistunutta. Alueen asukkaiden ja yrittäjän mielestä pelkkä poliisin alueella olo rauhoitti ympäristöä ja sitä kautta turvallisuudentunne kasvoi, vaikkakin joissakin Tuiran asukkaissa oli herättänyt ihmetystä, jos poliisia ei näkynytäkään, varsinkaan kesäaikaan.

Toiminnasta raportointi ei ollut sujunut suunnitelmien mukaisesti, sillä aika oli kulunut nopeasti. Työajanseurantakoodia lähiöpoliisitoimintaan ei ollut mahdollista saada, joten toimintaa oli määrällisesti seurattu hätäkeskustietojärjestelmäkirjauksista sekä rikostilastoista. Toisaalta EUCPN:n ja CEPOL:n (2018) julkaisussa todetaan, että lähipoliisitoimintaa ei pitäisi mitata määrällisesti, kuten kiinniotettujen tai sakkojen määrällä, vaan laadullisesti eli esimerkiksi yhteistyön onnistumista tai asiakaskohtaamisia arvioiden.

Kolmannessa teemassa selvitin työn vaikuttavuutta ja vaikuttavuuden mittaamista. Lähiöpoliisipartio myönsi, että turvallisuudentunnetta on vaikea mitata ja vuosi on lyhyt aika tarkastella tilastoja. On kuitenkin 100 % varmaa, että poliisiauto on näkynyt Tuirassa enemmän kuin aikaisemmin. Alueella ilmenneisiin häiriöihin poliisit puuttuivat tiukasti ja niitä oli saatu selvitettyä. Poliisit pitivät tärkeänä työn jatkuvuutta, eli seuraavassa vuorossa oli mahdollisuus palata edellisen vuoron asiaan esimerkiksi asianomistajan kuulumisia kyselemällä. Lähiöpoliisipartio sai paljon yhteydenottoja ja valvontapyyntöjä, joihin he pyrkivät reagoimaan. Kaikki valvonta ei kuitenkaan näkynyt kansalaisille, sillä lähiöpoliisit tekivät myös yövuoroja. Valvontaa siis kohdennettiin saatujen vihjeiden ja pyyntöjen perusteella. Tärkeintä työssä kuitenkin olivat etupainotteisuus ja ennalta estävyys. Viestintä olisi merkittävä keino tuoda työtä näkyväksi, mutta esimerkiksi sosiaalisen median käytännöt ovat kehitteillä ja tavoitteet sen osalta maltillisia. Tuiralaisille lähiöpoliisitoiminta näkyi poliisipartion lisääntyneenä läsnäolona ja sitä kautta

häiriökohteiden rauhoittumisena. Näkyvyydellä on kaikkien vastaajien mielestä ollut suuri vaikutus turvallisuudentunteen kohoamiseen. Lähiöpoliisitoiminnan työkalupakissa EUCPN ja CEPOL (2018, 30-31) ovat maininneet lähipoliisitoiminnan onnistumisen edellytyksissä, että kohtaamiset ja vuorovaikutus ovat edellytyksiä sujuvalle toiminnalle. Paikallisten tarpeiden tunteminen auttaa työn toteuttamisessa ja ongelmanratkaisussa. Tuirassa lähiöpoliisitoiminnan jatkuessa molemminpuolinen ymmärrys ja tieto varmasti kasvavat.

Sidosryhmäyhteistyö on yksi lähipoliisiajattelun peruspilareista, siksi halusin selvittää sitä omana teemanaan. Kiehelän ja Mälkiän (1999, 104) mukaan sidosryhmäyhteistyö on yksi lähipoliisitoiminnan onnistumisen edellytyksistä. Sidosryhmäyhteistyö Tuiran alueella käynnistyi tarve edellä ja nopeasti lähiöpoliisit saivat luotua tarvittavan verkoston. Suhteita luotiin osallistumalla tilaisuuksiin sekä esiintymällä mediassa, joten poliisien mielestä toiminta oli käynnistynyt ja onnistunut hyvin. Oulun kaupungin osalta oli luotettu siihen, että paikalliset toimijat hoitavat yhteydenpidon lähiöpoliiseihin. Asukasyhdistyksessä olisi kaivattu poliisia paikalle useampaan tilaisuuteen, mutta toisaalta taas ymmärrettiin, että poliisilla on muutakin tekemistä. Yrittäjälle ja eläkeläiselle sidosryhmäyhteistyö ei mainittavasti näkynyt muuten, kuin turvallisuusillan järjestelyinä.

Viimeisenä teemana halusin haastateltavien näkemyksen siihen, miten lähiöpoliisitoimintaa pitäisi heidän mielestään kehittää. Tämä kysymys oli koko työn kannalta merkittävin ja tähän sain laajimmat vastaukset. Lähiöpoliisipartion mukaan toiminta Tuirassa järjestetyssä muodossaan on lähellä peruspoliisin kenttätöitä. Toiminta ei voi olla monimutkaista, kun sitä tehdään puolet työajasta, sisältäen myös ilta- ja yövuorot. Analyysin kautta saatava tieto alueiden ongelmista auttaisi suuntaamaan valvontaa juuri sinne, missä sitä eniten tarvitaan. Ylikomisario Kivirinnan mukaan toiminta olisi parhaimmillaan silloin, kun tiedon avulla pystytään keskittymään oikeisiin asioihin. Tähän viittaa myös Lähipoliisistrategia (2010, 10), jonka mukaan tietojohtoinen poliisitoiminta on merkittävä apu alueen ilmiöiden, ongelmien ja muiden toiminnan maalikohteiden selvittämisessä.

Tuiran mallissa ongelmana on ollut löytää kompromissi lähiöpoliisityön vaatiman julkisuuden ja hälytyspartioinnin vaatiman kasvottomuuden välille. Jatkossa olisi hyvä, että työtä tekevillä lähiöpoliiseilla olisi mahdollisuus vaikuttaa työnsä kuvaan ja sisältöön,

koska suurin motivaatiotekijä työhön on ollut vapaus tehdä työstä oman näköistä. Kiehelä ja Mälkiä (1999, 122-123) muistuttavat, että poliisiorganisaatiota ovat perinteisesti vaivanneet liika erikoistuminen, eristäytyminen muista toimijoista, kuri, säädöstys ja päätösvalan liiallinen keskittäminen, joten koko organisaation pitäisi sitoutua toimintaan. Tuiran lähiöpoliisit ja Kaijonharjun lähipoliisitoiminnassa mukana ollut Eero Heikkinen (2020) totesivat, että parasta työssä on ollut vapaus suunnitella ja toteuttaa toimintaa omista lähtökohdista. Tämä tukee nimenomaan Kiehelän ja Mälkiän näkemystä siitä, että alaisten ei ole aikaisemmin annettu olla luovia ja heidät on pakotettu tiettyyn muottiin.

Lähiöpoliisipartio kehittäisi myös tiedonkulkua, sillä se ei välttämättä toiminut täysin moitteetta, esimerkiksi ääriliikkeisiin ja uhkiin liittyen olisi voinut tulla enemmän vihjeitä ja tulevaisuudessa olisi tärkeää saada tiedonkulku toimivaksi. Ylikomisario Kivirinnan näkemys oli, että kaiken suunnittelun ja kehittämisen lähtökohtana tulisi olla turvallisuuden ja hyvinvoinnin kasvattaminen alueella. Olisi mietittävä tulosten mittaamisen keinoja, siihen voivat auttaa uudet Polstat-järjestelmästä saatavat häiriö- ja valvontaindeksitiedot. Kansalaisten vaikuttamismahdollisuudet, vuorovaikutus ja yhteydenottokynnyksen madaltaminen ovat kaikkien haastateltavien mielestä lähiöpoliisitoiminnan kehityskohtia ja tätä samaa ajatusta tukee lähipoliisitoiminnan teoriakirjallisuuskin. Jalkautumisen ihmisten pariin koettiin olevan tärkeä osa lähiöpoliisityötä, sillä madalletaan yhteydenottokynnystä ja luodaan kuvaa helposti lähestyttävästä poliisista. Mitä enemmän poliisit näkyvät alueella, sitä tutummaksi he tulevat.

Luottamus poliisiin syntyy kohtaamisista ja kokemuksista. Poliisipartio Kurkela & Määttä tekivät noin puolet työajastaan lähiöpoliisityötä ja tuohon aikaan kuului myös ilta- ja yövuoroja. Tästä syystä poliisin näkyminen Tuirassa ei välttämättä saavuttanut sitä tasoa, mitä jotkut odottivat. Toisaalta haastateltujen mielestä pienikin poliisin näkyvyyden lisääntyminen on ollut hyvä, ja sillä on ollut vaikutusta turvallisuudentunteeseen.

Esimiehen rooli korostuu työn johtajana, siinä kuinka vapaat kädet ja millaiset mahdollisuudet työn toteuttamiselle annetaan. Vaikka lähiöpoliisitoiminta on kirjattu Oulun poliisilaitoksen tulossopimukseen (Poliisihallitus 2018) ja toimintasuunnitelmaan (Oulun poliisilaitos 2019), hälytystehtävien hoito on kuitenkin kenttäpartioilla prioriteetti numero yksi. Tästä syystä on tärkeää, että myös esimies, lähiöpoliisien tapauksessa

ryhmänjohtaja/kenttäjohtaja, antaa heille mahdollisuuden toteuttaa työtään omalla alueella. Molemmipuolinen luottamus auttaa tavoitteiden saavuttamisessa, sillä esimiehen tehtävä on myös valvoa työn tuloksellisuutta. Johtamistyylin muutos ja tietoisuus työn sisällöstä on mainittu myös EUCPN:n ja CEPOL:n (2018) julkaisemassa työkalupakissa lähipoliisitoiminnan onnistumisen edellytyksinä. Julkaisussa korostetaan koko organisaation sitoutumista lähipoliisitoimintaan ja ylipäättään toiminnan hyväksymistä. (EUCPN & CEPOL 2018, 30-31.)

Yksi lähiöpoliiseiden mainitsema kehittämiskohde on palkkaus. Tähän viittaa myös EUCPN: ja CEPOL:n (2018 90-91) julkaisu, jonka mukaan lähiöpoliisitoimintaan liittyen pitäisi löytää kannustimia sellaisille poliiseille, jotka ovat halukkaita oppimaan uusia asioita ja kehittämään työtään. Kiehelä ja Mälkiä (1999, 125) kirjoittavat, että poliiseilla on ammattiin tullessaan vahva motivaatio ihmisten auttamiseen. Lähipoliisityö palkitsee ja motivoi, sillä siinä on mahdollisuus kiinnittää enemmän huomiota ihmisiin ja heidän ongelmiinsa. Mutta onko se riittävä kannustin työhön, joka vaatii laajaa osaamista ja ammattitaitoa.

Lähiöpoliisitoiminta on yksi ennalta estävän toiminnan muoto ja muun muassa kaupunkirakenteen muutos aiheuttaa poliisille paineita kehittää toimintaa ennalta estävämpään suuntaan. Täysipäiväinen työskentely lähiöpoliisina mahdollistaisi vieläkin tiiviimmän ja laajemman sidosryhmäyhteistyön, vuorovaikutteisuus lisääntyisi, osallistuminen työryhmiin mahdollistuisi sekä yhteistyö poliisilaitoksen sisällä helpottuisi. Tämä vaatii kuitenkin merkittävää panostusta ennalta estävään toimintaan.

”Yhteisöllisyys luo turvaa”, on Koskela (2009) todennut kirjassaan Pelkokierre. Hän myös toteaa, että asukkaita tai alueita ei pidä leimata vain sen perusteella, että siellä on paljon vuokra-asuntoja tai maahanmuuttajia (Koskela 2009, 116–119). Elsa Mursun kokemuksen mukaan pelkkä tietoisuus lähiöpoliisitoiminnan aloittamisesta on saanut ihmiset hyvin. Lähiöpoliisipartio Kurkela & Määtän (2020a) loppuraportissa kerrotaan, että toimintaa tehdessä on tullut selkeästi ilmi, että Tuirassa on lähiönä niin sanottu läpimenopaikka. Poliisipartion näkemyksen mukaan paikalla on paljon oululaista liikkuvaa rikollisuutta, eivätkä kaikki rikoksenteijät asu Tuirassa, vaan tekevät rikoksia ohikulkumatkallaan. Tämä on siis poliisipartiolle vuoden aikana syntynyt näkemys, mitään tilastotietoa asiasta ei ole käytettävissä.

12 KEHITYSEHDOTUKSET

Kiistaton tosiasia on, että haastateltujen mielestä lähiöpoliisitoiminta Tuirassa vuonna 2019 onnistui hyvin. Kyseessä oli vuoden kestävä projekti, jossa etsittiin oikeita toimintatapoja ja käytänteitä, joten jälkeenpäin on hyvä miettiä, miten toimintaa kannattaisi kehittää, että sitä saadaan vielä paremmaksi. Teoriapohjan ja haastattelujen perusteella suurimmiksi kehityskohteiksi lähiöpoliisitoiminnassa erottuivat mielestäni tietojohdoisuuden hyödyntäminen, tulosten mittaaminen, vuorovaikutteiset yhteydenpitokanavat, tiiviimpi ja toimivampi yhteistyö asukasyhdistyksen suuntaa, kaupungin kanssa tehtävän yhteistyön tehostaminen, jalkautuminen kansan pariin, näkyminen sosiaalisessa mediassa sekä lähiöpoliisien ammattitaidon monipuolinen hyödyntäminen.

12.1 Tietojohdoisuuden ja lähiöpoliisitoiminnan liitto

Toiminnan kehittämisen lähtökohtana on valinta, mitä toiminnalla halutaan saavuttaa, eli mitkä ovat toiminnan tavoitteet. Poliisin näkyminen, rikosten ennalta ehkäiseminen ja turvallisuudentunteen parantaminen onnistuivat Tuirassa käytössä olleilla toimintatavoilla ja resursseilla, sillä alue on pieni ja helposti ”haltuun otettavissa”. Kiehelä ja Mälkiä (1999,104) ovat kuitenkin maininneet yhdeksi lähipoliisifilosofian keskeiseksi periaatteeksi ongelmakeskeisyyden ja analyttisyyden, joita jossain muodossa Tuirassakin toteutettiin.

Tietojohdoisuuden ja lähiöpoliisitoiminnan tulisi olla linjassa keskenään. Avoimuus lisää luottamusta, jota kautta saadaan lisää tietoa (Virta 2005, 40). Oulun poliisilaitoksen lähiöpoliisisuunnitelmassa on maininnat RTA-ryhmän (nykyisin ATI-ryhmä) sekä tarvittaessa Suojelupoliisin rooleista tilannekuvan ylläpitämisessä. Varsinkin toiminnan alkuvaiheessa tämä oli koettu tärkeäksi yhteistyöksi, sillä tavoitteena oli puuttua radikalisoitumiseen ja ääriliikkeisiin. Toiminnan aikana oli kuitenkin nopeasti huomattu, että lähiöpoliisit eivät havainneet Tuirassa edellä mainittuja ongelmia, joten yhteistyö, varsinkin Suojelupoliisiin, oli tarpeetonta. Väliraportoinnin todettiin olevan turhaa, sillä työtä tehtiin hälytyspartioluonteisesti ja tarvittavat tehtävätiedot olivat löydettävissä hätäkeskuksen tietojärjestelmästä.

Olen tässä opinnäytetyössä käynyt läpi tietojohdoisen poliisitoiminnan ajallista tilannekuvaa. Lähipoliisistrategiassa tietojohdoisuus on jaettu ennakoivaan tilannekuvaan, On line -tilannekuvaan ja eilisen tilannekuvaan, jotka siis kattavat ajallisesti koko toiminnan (Poliisihallitus 2010, 10). Tämä malli vaatisi prosessiajattelua ja jatkuvaa, vuorovaikutteista seuranta. Se vaatisi tietojärjestelmiin perehtymistä lähiöpoliisipartiolta itseltään sekä tiivistä yhteistyötä erityisesti ATI-ryhmän kanssa. Lähiöpoliisitoiminnan tulevaisuuden suunnittelun kannalta olisi tärkeää ottaa huomioon analyysiin perustuva toiminnan suuntaaminen, että rajatut voimavarat osataan suunnata oikein. Tähän ajatukseen liittyy myös ennalta estävän toiminnan tulosten mittaamisen vaikeus. Olisiko tietojohdoisuuteen liittyvällä ajallisen tilannekuvan ajattelumallilla löydettävissä apua tulosten mittaamisen vaikeuteen?

Tuiran lähiöpoliisitoiminnan aloitusvaiheessa tavoitteeksi oli kirjattu vaikuttaminen syrjäytymisvaarassa oleviin sekä radikalisoitumisen estäminen, joissa analyysiin perustuva tieto ja esimerkiksi uhkan merkkejä etsivä internet-seuranta olisivat olleet tärkeässä roolissa. Mutta koska alueella ei ilmennyt merkkejä radikalisoitumisesta, yhteistyötä ei siinä muodossa koettu tarpeelliseksi. Yleisellä tasolla Oulussa varmasti on sekä ääri liiketoimintaa että jengiytymistä, joten poliisilla tulisi olla keinot puuttua myös näihin ilmiöihin. Niin kuin Kurkela ja Määttä mainitsivat, kyseisten ongelmien juurisyihin ei näkyvällä partioinnilla pystytä ennalta estävästi puuttumaan, vaan toimintatapa pitäisi olla erilainen.

12.2 Tulosten mittaamisen tärkeys

Reiner (Korander 2019, 27) on todennut, että vaikuttavuuden mittaaminen on haasteellista ja tieteellisesti arvioituna on jopa mahdotonta tuottaa kaikkia tyydyttäviä mittareita. Crawford (Korander 2019, 53) on esittänyt huolensa siitä, että poliisitoimintaa ohjataan suuntaan, jossa tehdään vain asioita, joita pystytään mittaamaan ja hylätään asiat, jotka parantaisivat poliisitoiminnan laatua. *Se on kuin etsisi kadonneita avaimia sieltä, missä katuvalo on, mutta ei sieltä mihin ne hävisivät.*

Valvota- ja hälytystoiminnan tila, selvityshankkeen loppuraportissa mainitaan, että työ, jonka tuloksia ei voida suoranaisesti mitata, koetaan vähemmän tärkeänä. Toisaalta raportissa Karnaranta (2019, 47) kirjoittaa, että hyvin suunniteltu, oikein kohdennettu ja

vastuullisesti johdettu toiminta on tärkeää, vaikka sitä ei ole mahdollista mitata numeroilla. Ehkä tämä pätee poliisin omaan ajattelumaailmaan, mutta ulkopuolisille työn tehokkuutta on vaikeampi perustella, jos tuloksia ei näy tilastoissa.

Tuiran lähiöpoliisisuunnitelmassa on maininta, että poliisipartion suorittamat toimenpiteet kirjataan hätäkeskustietojärjestelmään erillisellä projektikoodilla ja tarkalla dokumentoinnilla helpotetaan tilastointia, analysointia ja tilannekuvan ylläpitoa. Täältä löytyvät siis syyt, miksi olisi tärkeää kirjata ylös kaikki tehty työ, että toimenpiteet olisivat jälkikäteen todennettavissa ja tarkasteltavissa. (Kurkela & Määttä 2019, 2–3.)

Mittaamista voidaan suorittaa myös esimerkiksi tekemällä rikosuhri- ja turvallisuuden kokemiseen liittyviä kyselyitä alueen asukkaille. Kyseessä olisi siis ennen ja jälkeen toiminnan kansalaisille tehtävä lomakekysely, jossa selvitetään esimerkiksi turvallisuuden kokemisen muutoksia ja havaintoja poliisin ja häiriöiden suhteen. Kysely olisi mahdollista toteuttaa yhteistyössä kaupungin kanssa, jolloin myös kaupungin sitoutuminen toimintaan kasvaisi. Mittaamiseen pitäisi varata resurssit jo hyvissä ajoin ennen toiminnan aloittamista, sekä varmistaa myös rahoitus tutkimuksen mahdollistamiseksi. Ideaalitulanteessa siis ennen lähipoliisitoiminnan aloittamista valikoidulle osalle lähion asukkaista lähetetään kyselylomake, joka toistetaan samanlaisena toiminnan päättymisen jälkeen. Näin olisi mahdollista saada luotettavampaa tietoa toiminnan vaikutuksista. (Korander 2020.)

12.3 Tiivis yhteistyö asukasyhdistyksen kanssa

Tuirassa toimii aktiivinen asukasyhdistys. Kriminologian teoriaan kuuluvan kontrolliteorian mukaan rikosten ennalta ehkäisyssä kannattaa panostaa niihin instituutioihin, jotka toimivat paikallisesti ja joilla on tehokkain tapa estää rikollisuutta (Rikoksantorjuntaneuvosto 2019). Sosiaalisen disorganisaation teoria ei esitä, että huono-osaisuudella olisi suora yhteys rikollisuuteen, vaan asiaan vaikuttaa merkittävästi asuinalueen yhteisöllinen rakenne. Asukasyhdistys on paikallisesti toimiva organisaatio, jolla on vaikutusta alueen asukkaiden sitouttamiseen. (Kivivuori ym. 2018, 212.)

Tuiran asukasyhdistyksellä on monenlaista toimintaa, joten lähiöpoliisin kannattaisi vieläkin aktiivisemmin tehdä yhteistyötä paikallisen toimijan kanssa. Erilaiset tapahtumat

keräävät alueen ihmisiä yhteen ja se luo poliisille helpon tilaisuuden tavata ihmisiä ja luoda turvallisuudentunnetta. Myös kynnys viranomaisten kohtaamiseen madaltuu ja tietojen vaihto on helpompaa.

Kaijonharjun lähiöpoliisissa työskennellyt vanhempi konstaapeli Eero Heikkinen kertoi, että heidän toiminnassaan tärkein valvontapyyntöjen ja tietojen lähde olivat paikalliset asukkaat, yrittäjät ja sidosryhmät. Tätä samaa on toteutettu Tuirassakin, mutta asukasyhdistyksen puolelta koettiin, että yhteistyö olisi voinut olla vielä tehokkaampaa.

12.4 Kaupungin sitouttaminen toimintaan

Kuten asukasyhdistyksen kohdalla, myös Oulun kaupungin rooli oli jäänyt vähäiseksi lähiöpoliisitoiminnassa. Yhteistyö kaupungin kanssa voisi toteutua monilla tavoilla; tulosten mittaamisessa, viestinnässä, erilaisissa tapahtumissa ja teemoissa. Oulun kaupungin turvallisuusasiantuntija Kari Broströmin mukaan kaupungin puolelta asiat etenivät omalla painollaan, yhteistyö tehtiin Tuiran toimijoiden kanssa suoraan. Se oli sujuvaa, mutta lisänäkyvyyden saamiseksi kannattaisi hyödyntää myös kaupungin verkostoja, kontakteja sekä rahoitusta.

Paikallinen ongelmanratkaisu eli POR perustuu sidosryhmien väliselle yhteistyölle. Siinä lähtökohtana on toimijoiden luontevat ja toimivat suhteet. Oulun kaupunki on Tuiran alueella suuri toimija, siellä sijaitsee useita kaupungin toimipisteitä. Tästä syystä nostaisin kaupungin erityiseksi yhteistyökumppaniksi, jota yhteyttä kannattaisi vaalia ja kehittää.

Ylikomisario Kivirinta mainitsi haastattelussaan uusien asuinalueiden uudenlaiset ongelmat, joihin jo turvallisuussuunnittelulla olisi mahdollista varautua. CPTED-malli (Crime Prevention Through Environmental Design) on esimerkiksi Englannissa, Hollannissa ja Saksassa käytössä oleva menetelmä, jossa rikosentorjuntaa tehdään ympäristösuunnittelun avulla. Paikalliset poliisilaitokset ovat kouluttaneet mallin asiantuntijoiksi poliiseja, jotka osallistuvat suunnittelukokouksiin (Stolt 2018, 9.) Poliisi on Suomessakin mukana alueiden turvallisuussuunnittelussa, mutta olisiko mukana olostakin enemmän hyötyä, jos paikalla olisi jo tuossa vaiheessa nimetty alueen lähiöpoliisi? Poliisi pääsisi vaikuttamaan alueen turvallisuuteen jo suunnitteluvaiheessa ja kunta tai kaupunki saisi turvallisuusalan asiantuntijan näkemyksen suunnitteluun. Tämä myös sitouttaisi

lähiöpoliisia alueeseen ja tutustuttaisi eri sidosryhmiä toisiinsa. Kaikille asuinalueille ei ole mahdollista nimetä omaa lähiöpoliisiaan, joten esimerkiksi Oulussa suunniteltu kenttäryhmäkohtainen aluejako mahdollistaisi poliisin aktiivisen osallistumisen alueen turvallisuuden kehittämiseen. Vaakakupissa tietenkin täytyy arvioida, onko valvonta- ja hälytyspartiossa normaalisti toimiva poliisi oikea henkilö istumaan turvallisuussuunnittelupalaverissa, vai täytyisikö lähiöpoliisitoiminta järjestää jotenkin toisella tavalla.

12.5 Jalkautuminen

Sisä-Suomen poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnan ylikomisario Sakari Tuominen (2019) on todennut, että ennalta estävää työtä ei voi tehdä ilman face to face -kontaktia. Kuten aiemmin mainitsin, helppo lähestyttävyys ja vuorovaikutus ovat lähiöpoliisitoiminnan kulmakiviä. Jalkautumalla ihmisten pariin voidaan osoittaa, että ollaan lähellä ja käytettävissä. Nykypäivän kiireinen työtahti voi velvoittaa pysymään poliisiauton lähetyvillä, mutta mahdollisuuksien mukaan jalkautuminen voisi tuoda työn vielä lähemmäksi kansalaisia. Jalkautumalla keskustelemaan ihmisten kanssa on mahdollista luoda luottamusta ja sitä kautta saada tietoja, joita ei muilla toimintatavoilla saada.

Reiner (Korander 2019, 25) on teoksessa *The Politics of the Police* todennut, että autopartiointi voi vähentää poliisin ja kansalaisten välistä kanssakäymistä, eli yhteistyö ja sitä kautta tärkeä tieto voi jäädä välittymättä. Autopartiointi voidaan kokea toimintahakuisuutena, jolloin ollaan tekemisissä vain ongelmien ilmetessä. Brittiläisissä tutkimuksissa on todettu, että jalkapartioalueella asukkaat kokivat vähemmän turvattomuutta ja luottamus omaan asuinalueeseen lisääntyi. Valvontamuodolla ei kuitenkaan todettu olevan vaikutusta rikollisuuteen. (viitattu lähteessä Korander 2019, 25.)

Eläkeläinen Elsa Mursun esiin tuoma ongelma pankkiautomaatilla käynnin pelottavuudesta on hyvä esimerkki siitä, mihin poliisin näkyvällä valvonnalla ja jalkautumisella voitaisiin puuttua. Jalkapartiointi kaupan lähistöllä lisäisi turvallisuudentunnetta, niin kuin esimerkiksi autopartiointi kirkon läheisyydessä on Mursun kokemuksen mukaan lisännyt.

12.6 Matalan kynnyksen yhteydenpitokanavat

Tuiran alueen sidosryhmät ja yrittäjät ovat pitäneet yhteyttä lähiöpoliiseihin sähköpostilla sekä puhelimitse. Tämä tapa koettiin Tuirassa toimivana, kun kyseessä on kiireettömät yhteydenotot. Osapuolet olivat tyytyväisiä tilanteeseen sekä yhteydenpitoon. Eläkeläinen Elsa Mursu mainitsi haastattelussaan, että asukkailla ei kuitenkaan ole kanavaa, millä voisi ottaa ei kiireellisissä tapauksissa yhteyttä lähiöpoliisiin. Tuirassa asuu runsaasti ikäihmisiä, joten sähköiset asiointialustat ovat monelle mahdollisia käyttää. Asiasta keskusteltiin asukasyhdistyksen puheenjohtajan Katja Koivukosken kanssa ja todettiin, että asukastuvalle laitetaan postilaatikko poliisipartiota varten. Sinne asukkaat voivat jättää viestejä ja poliisipartio käy tyhjentämässä laatikon aika ajoin. Myös jalkautumalla ihmisten pariin on mahdollista lisätä vuorovaikutusta. Seuraavassa kappaleessa mainittu sosiaalinen media on myös yksi kanava vuorovaikutteiseen yhteydenpitoon kansalaisten kanssa.

12.7 Näkyminen sosiaalisessa mediassa

Näkyminen sosiaalisessa mediassa on helppoa ja sillä tavoitetaan paljon ihmisiä. Nettipoliisi Lauri Nikulan (2020) mukaan sosiaalinen media olisi suuri mahdollisuus ja merkittävä työkalu lähiöpoliiseille. Sami Hurmalaisen (2012, 30–32) Jyväskylän yliopistolle tekemässä kandidaatin tutkielmassa todetaan, että sosiaalinen media soveltuu lähipoliisin työvälineeksi hyvin, sen kautta on mahdollista ylläpitää ja vahvistaa yhteyksiä. Sitä kautta on myös mahdollista saada vinkkejä ja tietoja esimerkiksi rikoksiin liittyen. Sosiaalisen median kanavissa toimiminen myös helpottaa kansalaisten ja poliisin välistä vuorovaikutusta ja siten syntyy luottamusta poliisitoimintaa kohtaan.

Itä-Suomen poliisilaitoksen ennalta estävän työn komisario Tuomo Lepola (2019) pitää teknologian hyödyntämistä tärkeänä osana nykypäivän poliisitoimintaa, Lepolan mukaan esimerkiksi sosiaalisen median kautta poliisi voi pitää yhteyttä harvaan asutun alueen ihmisiin, jos poliisi ei ehdi muuten tekemään valvontaa alueella. Tuira ei ole harvaan asuttu alue, mutta joidenkin asukkaiden tavoittaminen voisi olla helpompaa sosiaalisen median kautta, sillä Tuirassa on suhteessa paljon yksin asuvia, joka voi lisätä syrjäytymisen riskiä.

Vaikka Tuiran lähiöpoliisipartio Kurkela & Määttä eivät koe tarvetta oman profiilin tai sivuston luomiselle sosiaaliseen mediaan, olisi jatkossa kuitenkin hyvä miettiä lähiöpoliisin

julkaisuja ainakin Oulun poliisilaitoksen organisaatiotileillä. Syyskuussa 2020 Oulun poliisilaitoksella oli yli 55 000 Facebook-seuraajaa ja Instagramissa poliisilaitoksella oli yli 29 000 seuraajaa. Näkyvyys ja seuraajien tavoittamismäärät ovat laitosprofiileilla Suomen mittakaavassa korkeat, joten lähiöpoliisien kannattaisi tätä mahdollisuutta hyödyntää.

Oulun poliisilaitoksen Twitter-tilillä kesällä 2019 julkaistiin twiitti (ks. kuva 1) Tuiran uimarannalla suoritetusta yleisen järjestyksen ja turvallisuuden valvonnasta. Uimarannan alue on kesäisin suosittu ajanviettopaikka ja sieltä oli tullut useita valvontapyyntöjä.

Kuva 1. Oulun poliisilaitoksen Twitter-tilillä kesällä 2019 julkaistu twiitti. Kuvaaja Virpi Vuolteenaho.

Twiitti on esimerkki siitä, miten pienellä viestinnällisellä teolla on mahdollista luoda turvallisuudentunnetta, tehdä poliisin työtä näkyvämmäksi eli kertoa että poliisi tekee työtään silloin kun suurin osa alueen asukkaista on nukkumassa.

12.8 Lähiöpoliisi on moniosaaja?

Lähiöpoliisit kertoivat haastattelussa tuntevansa tyydytystä siitä, että työllä on jatkumo, eli tehtävään tai projektiin on mahdollista palata esimerkiksi seuraavassa työvuorossa.

Kaijonharjun lähipoliisi hoiti aikoinaan sekä alueen hälytystehtävät että rikostutkinnan. Esille nousee kysymys, voisiko lähiöpoliisitoiminnassa tulevaisuudessa olla enemmän tutkintapainotteisuutta. Turan lähiöpoliisit ovat olleet ahkeria ja aikaan saavia, he ovat partioinnin yhteydessä selvittäneet rikoksia. Huoltoasemayrittäjä Kjellman kertoi, että hän ei edes ilmoita poliisille pieniä rikoksia, koska tietää ettei poliisin voimavarat riitä niiden tutkimiseen. Jos lähiöpoliisit ehtisivät tutkia joitakin alueellaan tapahtuneita niin sanottuja massa- eli päivittäisrikoksia, toisiko se vaikuttavuutta työhön ja parantaisi yrittäjien luottamusta poliisia kohtaan? Kiehelä ja Mälkiä (1999, 104) ovat maininneet lähipoliisijattelun yhdeksi periaatteeksi arkirikollisuuden ja sen torjunnan merkityksen korostamisen.

Rikostutkintatyön lisääminen lähiöpoliisien toimenkuvaan tarkoittaisi todennäköisesti myös lisätyövoiman siirtämistä kyseisiin tehtäviin, kuten Kaijonharjussa, jossa työtä teki neljä poliisia 100 % työajalla. Selvitetty rikos on merkintä tilastoissa, se on selvä mittari työn onnistumisesta ja myös helposti mitattavissa. Jos vastuu lähiöpoliisitoiminnasta on jatkossakin valvonta- ja hälytyssektorin poliiseilla, lienee selvää että rikostutkinnalliset toimenpiteet rajoittuvat Esitutkintalain 3:14,1 §:ssä mukaiseen suppeaan esitutkintaan, joka soveltuu käytettäväksi yksinkertaisissa ja selvissä rikosasioissa, joissa vakiintuneen käytännön mukaan rangaistuksena on sakkoa. Suppeassa esitutkinnassa poliisipartio suorittaa toimenpiteet, esimerkiksi tarvittavat kuulustelut, paikan päällä. Suppea esitutkinta tulee kysymykseen, kun rikoksen näyttö on selvä, esimerkiksi epäilty myöntää teon tai valvontaviranomainen on itse havainnut rikkomuksen. (Helminen ym. 2014, 41.)

13 POHDINTA

Lähipoliisitoiminta on aika ajoin pinnalle nouseva poliisin ennalta estävän toiminnan muoto, joka ei kuitenkaan ole onnistunut vakiinnuttamaan paikkaansa pysyvänä toimintana. Se on mainittu yhtenä poliisin tulevaisuuden toimintamuotona niin Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelmassa, kuin poliisin ennalta estävän työn strategiassakin. Oulun poliisilaitoksessa lähiöpoliisitoiminta on toiminnallisesti sijoitettu valvonta- ja hälytysyksikköön, jossa yksikön yksi poliisipartio tekee toimintaa noin puolet työajastaan. Toiminnan alkaessa heräsi kysymys, voiko kahden miehen 50 % työpanoksella saada mitään vaikuttavaa aikaiseksi. Lähtötilanne synnytti mielenkiintoni tutkia asiaa. Alusta saakka oli ymmärrys, että toimintaa ei kannata tutkia määrällisesti, sillä tilastot saattavat

vääristyä valvonnan lisääntyessä. Tästä syystä valitsin kehittämistutkimuksen, sillä halusin myös miettiä, miten lähiöpoliisitoimintaa kannattaisi tulevaisuudessa kehittää.

Tuira on ollut hyvä paikka lähiöpoliisitoiminnalle. Vuoden 2019 kokeilua on jatkettu ainakin vuodelle 2020, jonka aikana on tarkoitus suunnitella lähiöpoliisitoiminnan mahdollista laajentamista. Tuirassa oli kyse pilottikokeilusta, jolla haettiin kokemuksia lähipoliisitoiminnan järjestämisestä pienessä mittakaavassa. Haastattelussaan Kurkela ja Määttä kertoivat, että Oulussa on niin vähäinen määrä poliisipartioita, että aluevastuuta on vaikea toteuttaa. Tämä kannattaa muistaa tulevaisuuden lähipoliisitoiminnan suunnittelussa, sillä vähäisistä hälytyspartioista voi olla vaikea irrottaa ketään lähipoliisitoimintaan.

Tuiran lähiöpoliisipartio ei havainnut alueella merkkejä syrjäytymisestä, ääriliikkeistä tai radikalisoitumisesta, vaikka nämä seikat olivat alun perin yksi suuri syy toiminnan käynnistämiseksi. Olisiko toiminta pitänyt järjestää jotenkin eri tavalla, että tämä tavoite olisi saavutettu? 68 % tuiralaisista asuu yksin (Knuutinen 2020), joten melko varmasti alueella asuu myös syrjäytymisvaarassa olevia. Tietojohdoisuuden tehokkaampi hyödyntäminen sekä yhteistyö poliisilaitoksen ATI-ryhmän kanssa olisivat mahdollisesti avanneet kanavia myös tähän suuntaan. Avoimuudella ja luottamuksella on suuri merkitys lähipoliisien suhteessa alueen asukkaisiin. Tätä voidaan rakentaa madaltamalla yhteydenottokynnystä, esimerkiksi jalkautumalla ihmisten keskuuteen normaaleissa työvuoroissa sekä erilaisissa paikallisissa tilaisuuksissa.

Tärkeintä lähipoliisitoiminnan onnistumisen kannalta ovat suunnitelmallisuus sekä motivoituneet ja aktiiviset tekijät, jotka eivät kaihda sosiaalisia kontakteja ja ovat rohkeita kehittämään uutta. Heillä täytyy olla esimiestaso, joka mahdollistaa työn tekemisen ja kannustaa siinä. Tietojohdoisuutta hyväksi käyttäen on löydettävä myös toimintaan soveltuva alue, sillä esimerkiksi ilman sidosryhmiä ei lähiöpoliisityötä voisi edes tehdä. Vai voisiko? Vaikka sidosryhmäyhteistyö on lähipoliisitoiminnan perusedellytys, voisiko toimintaa toteuttaa lähiössä, joissa ei ole sidosryhmätoimintaa tai aktiivisia kolmannen sektorin toimijoita. Kontrolliteoria painottaa rikosten ennalta ehkäisyssä panostamista paikallisiin instituutioihin (Rikoksantorjuntaneuvosto 2019), joten tehostetumpi ennalta estävä toiminta lähiöissä voi olla jopa tärkeämpää silloin kun alueella ei ole sidosryhmiä

lainkaan. Näin ajateltuna sidosryhmien puute ei siis saisi olla este ennalta estävän työn aloittamiselle ja toteuttamiselle.

Oulun poliisilaitoksen ennalta estävän toiminnan organisointi ja suunnittelu ovat työn alla. Ennalta estävän toiminnan hyödyt ovat tiedossa, mutta tulosten mittaamisen vaikeus voi heikentää toiminnan toteuttamista. Kaijonharjussa lähipoliisina toiminut Eero Heikkinen peräänkuulutti lähipoliisitoiminnan jatkuvuutta, eli että toimita ei olisi poukkoilevaa, päättäjien mielihaluista riippuvaista, vaan toiminnan tehokkuus ymmärrettäisiin osana normaalia poliisitoimintaa.

Työn alkuvaiheessa mietin, kenet haastattelen poliisipartion ja heidän päällystöesimiehensä lisäksi. Jälkeenpäin ajateltuna Oulun kaupungin edustajana olisi kannattanut haastatella esimerkiksi Tuiran hyvinvointikeskuksen tai kirjaston työntekijä. Häneltä olisin todennäköisesti saanut tarkemmat vastaukset kysymyksiini, erityisesti sidosryhmäyhteistyön onnistumiseen liittyvään teemaan. Muuten haastateltavat olivat kattava joukko lähiöpoliisitoiminnassa jotenkin mukana olleita. Erityisesti eläkeläinen Elsa Mursun kanssa kohtaaminen ja haastattelu hänen kotonaan oli mukava kokemus. Tämä haastattelu ehti onneksi toteutua juuri ennen koronaviruksen aktivoitumista Suomessa, sillä jos viruksen aiheuttaman karanteenin takia olisin joutunut haastattelemaan Mursun puhelimitse, enkä olisi todennäköisesti saanut häneen niin hyvää kontaktia kuin kasvokkain sain. Tuiran asukasyhdistyksen puheenjohtajan haastattelu oli sovittu viimeiseksi ja koronan takia jouduin tekemään haastattelun puhelimitse. Se harmitti minua, mutta haastattelu piti saada tehtyä eikä muita vaihtoehtoja tuossa vaiheessa ollut.

Työn teoriaosuutta varten luin paljon materiaalia, kirjallisuutta ja verkkojulkaisuja. Oli vaikea rajata, mitä teorioita lähipoliisitoimintaan liittyy, sillä sopivia olisivat olleet mielestäni niin monet kriminologiset teorit. Suomenkielisiä, tuoreita julkaisuja ei lähiöpoliisista löytynyt, joten melko paljon olen joutunut viittaamaan 1999 julkaistuun Lähipoliisi lähestymistapana -teokseen. Kyseistä kirjaa lukiessa kuitenkin nopeasti huomasin, että opit ovat täysin käyttökelpoisia vielä nykypäivänäkin. Rinnalle kuitenkin etsin englannin kielistä aineistoa, jonka avulla oli myös mielenkiintoista tutustua mitä lähipoliisitoiminnasta mietitään muualla Euroopassa.

Tutkimuseettisesti vaikeinta minulle oli tuttujen työkavereiden haastattelemine ja varsinkin heidän työnsä objektiivinen arviointi. Tutkimuksen tarkoitus ei ole ollut arvostella tehtyä työtä, vaan miettiä kuinka toimintaa voisi tulevaisuudessa tehdä paremmin. Kaikki haastateltavat ovat suostuneet haastatteluihin vapaaehtoisesti ja haastateltaville kerroin jo ennen tapaamista, että opinnäytetyöstä tulee julkinen. Kirjallisia haastattelusopimuksia en katsonut tarpeelliseksi tehdä. Aineiston käsittelyn ja analysoinnin olen tehnyt huolellisesti, vaikka en sanasta sanaan haastatteluja litteroinutkaan. Kirjoittamisen aikana kävin läpi haastattelun aikana tekemiäni muistiinpanoja ja kuuntelin haastattelunauhat uudelleen. Näin varmistin vastausten oikeellisuuden ja muistiinpanojeni paikkansa pitävyyden.

Ammatillisesti opinnäytetyön tekeminen laajensi näkökulmaani moneen asiaan, samalla sain kokemusta myös tieteellisestä kirjoittamisesta. Minulle kertyi paljon uutta tietoa sekä poliisin ennalta estävästä toiminnasta, että erityisesti lähiöpoliisitoimintaan liittyvistä asioista. Tietojohtoiseen poliisitoimintaan olin perehtynyt jo aikaisemmin YAMK-opintojen aikana, joten sitä tietoa ole helppo käyttää ja syventää opinnäytetyössä. Myös esimiehen roolia ja johtajuutta sivuttiin työssäni, sillä esimies on se taho, jonka toiminnalla on suuri vaikutus lähiöpoliisityön onnistumisessa. Esimies on työn mahdollistaja.

13.1 Esityksiä jatkotutkimuksiksi

Lähiöpoliisitoiminta on aiheena vanha, mutta kuitenkin uusi. Aiheesta löytyisi paljon uusia tutkimusaiheita, mutta tärkeimmäksi nostaisin työn vaikuttavuuden mittaamisen, eri poliisiyksiköiden käytänteiden selvittämisen sekä median roolin lähiöpoliisityön markkinoinnissa sekä työstä tiedottamisessa verrattuna turvallisuuden tunteen kehittymiseen.

Useaan kertaan tässä työssä on tullut esille, että lähiöpoliisityön vaikuttavuutta on vaikea mitata, eikä joidenkin lähteiden mukaan sitä pidä edes mitata, varsinkaan määrällisin keinoin. Olisi mielenkiintoista tehdä kyselytutkimus lähipoliisialueen asukkaille, jossa ennen toiminnan käynnistymistä sekä sen jälkeen selvitetään ihmisten turvallisuuden tunnetta ja toiminnan vaikutusta siihen.

Lähipoliisitoiminnan kehittämisen kannalta olisi hyvä kartoittaa Suomen eri poliisiyksiköissä toteutettavat mallit ja koota niistä parhaat käytänteet yhteen. Tietenkin toimipaikoissa ja -ympäristöissä on eroja, mutta toiminnan hyvät kokemukset auttaisivat toiminnan jatkokehittämisessä. Myös tietojohdoiseen poliisitoimintaan liittyvien yhteistyökäytäntöjen kartoittaminen olisi hyödyllistä.

Lähiöpoliisitoiminnan alkuvaiheessa poliisit esiintyivät ja esittelivät toimintaansa mediassa jonkin verran. Syksyllä 2019 keskustelin aiheesta erään Tuirassa asuvan 35-vuotiaan, työssä käyvän naisen kanssa. Hän ei ollut kuullutkaan koko lähiöpoliisitoiminnasta, vaikka asuukin toiminnan kohdealueella. Lähiöpoliisitoiminnan kannalta olisi mielenkiintoista tutkia, kuinka paljon ja kuinka laajaa medianäkyvyyttä vaatisi, että tietoisuus toiminnasta leviäisi laajemmalle asukkaiden keskuuteen, sekä sitä, mikä vaikuttavuus tehokkaalla tiedottamisella olisi ihmisten turvallisuudentunteeseen.

LÄHTEET

Henkilölähteet:

Hakaniemi, Jussi 2019: Ylikomisario, Poliisiammattikorkeakoulu. Luento 10.9.2019, Poliisiammattikorkeakoulu, Tampere.

Heikkinen, Eero 2020: Vanhempi konstaapeli, Helsingin poliisilaitos. Sähköposti 7.1.2020.

Korander, Timo 2020: Yliopettaja, Poliisiammattikorkeakoulu. Sähköposti 30.9.2020.

Korhonen, Konsta 2020: Rikostarkastaja, Oulun poliisilaitos. Sähköposti 5.10.2020.

Knuutinen, Virpi 2020: Suunnittelija, Oulun kaupungin konsernihallinto. Sähköposti 30.3.2020.

Lepola, Tuomo 2019: Komisario, Itä-Suomen poliisilaitos. Luento 10.9.2019. Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu.

Nikula, Lauri 2020: Nettipoliisi, vanhempi konstaapeli, Oulun poliisilaitos. Haastattelu 9.1.2020.

Rissanen, Pasi 2019: Komisario, Oulun poliisilaitos. Sähköposti 28.11.2019.

Tuominen, Sakari 2019: Rikoskomisario, Sisä-Suomen poliisilaitos. Luento 10.9.2019, Tampere. Poliisiammattikorkeakoulu.

Verkkolähteet:

European Crime Prevention Network & European Union Agency for Law Enforcement Training 2018: Community-Oriented Policing in the European Union Today. Luettavissa https://eucpn.org/sites/default/files/document/files/Toolbox%2014_EN_LR.pdf Luettu 1.9.2020

Helsingin Sanomat 2019: Sisäministeri Ohisalo ja poliisiylijohtaja Kolehmainen Vieraskynä-palstalla: Poliisin tarjoamia palveluja parannetaan. Luettavissa.

Humanistinen ammattikorkeakoulu, Jyväskylän alayksikkö 2016: Luettavissa <https://oppiapu.wordpress.com/havainnointi/> Luettu 19.10.2019.

Rikoksantorjuntaneuvosto 2019: Rikoksantorjunta.fi. Luettavissa <https://rikoksantorjunta.fi/teorioita-rikollisuuden-syista> Luettu 17.9.2019.

Sisäministeriö 2016: Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta. Sisäministeriön julkaisu 8/2016. Sisäinen turvallisuus. Luettavissa http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/74957/Sisaisen_turvallisuuden_selonteko_SUOMI_18052016.pdf Luettu 25.11.2019.

Sisäministeriö 2017: Sisäisen turvallisuuden strategia rakentaa maailman turvallisinta maata. Luettavissa <https://intermin.fi/sisaisen-turvallisuuden-strategia> Luettu 25.11.2019.

Sisäministeriö 2019b: Väkivaltaista radikalisoitumista torjutaan ennalta ehkäisevällä työllä. Luettavissa <https://intermin.fi/poliisiasiat/vakivaltainen-radikalisoituminen> Luettu 20.12.2019.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2020: Lapset, nuoret ja perheet. Kasvun kumppanit. Luettavissa https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/vakivallan-ehkaisy/lahisuhdevakivalta/marak Luettu 1.9.2020.

Turun kaupunki 2017: Kaupunkitutkimusohjelma, Tutkimuskatsauksia 2/2017. Luettavissa https://www.turku.fi/sites/default/files/atoms/files//tutkimuskatsauksia_2-2017.pdf Luettu 18.10.2019.

Valtioneuvosto 2019: Hallitusohjelma. Turvallinen oikeusvaltio Suomi. Luettavissa <https://valtioneuvosto.fi/rinteen-hallitus/hallitusohjelma/turvallinen-oikeusvaltio-suomi> Luettu 17.9.2019

www.poliisi.fi -nettisivusto 2020a: Luettavissa https://www.poliisi.fi/tietoa_poliisista/poliisit_sosiaalisessa_mediassa Luettu 9.1.2020.

www.poliisi.fi -nettisivusto 2020b: Luettavissa <https://www.poliisi.fi/hame/ankkuri> Luettu 1.9.2020.

Painetut lähteet:

Hakala, Tiina 2016: Eettisyys laadullisessa tutkimuksessa - tutkijan näkökulma. Tampereen yliopisto. Terveystieteiden yksikkö. Pro gradu -tutkielman lisäosa.

Hakaniemi, Jussi 2012: Analyysitoiminta ja päätöksenteko paikallispoliisissa, tietojohtoisen poliisitoiminnan sovelluksia. Tampereen yliopisto. Johtamiskorkeakoulu, turvallisuushallinto. Pro gradu -tutkielma.

Harvio, Susanna 2009: Sidosryhmäyhteistyö ja -johtaminen osana strategista laatujohtamista. Tapaus: Oulun yliopisto. Oulun yliopisto. Kauppakorkeakoulu. Pro Gradu-tutkielma.

Helminen, Klaus & Fredman, Markku & Kanerva, Janne & Tolvanen, Matti & Viitanen, Marko 2014: Esitutkinta ja pakkokeinot. Helsinki, Talentum.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2015: Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus Helsinki University Press, Oy Yliopistokustannus, HYY yhtymä.

Hurmalainen, Sami 2012: Virtuaalinen lähipoliisitoiminta. Lähipoliisin kokemuksia sosiaalisesta mediasta. Jyväskylän yliopisto. Yhteiskuntatieteiden tiedekunta. Kandidaatin tutkielma.

James, Adrian 2013: Examining Intelligence - Led Policing: Developments in Research, Policy and Practice. London. United Kingdom. Palgrave Macmillan.

Kananen, Jorma 2013: Case-tutkimus opinnäytetyönä. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma 2014: Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: miten kirjoitan kvalitatiivisen opinnäytetyön vaihe vaiheelta. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kananen, Jorma 2015: Kehittämistutkimuksen kirjoittamisen käytännön opas: miten kirjoitan kehittämistutkimuksen vaihe vaiheelta. Jyväskylä. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Karnaranta, Arto 2019: Valvonta- ja hälytystoiminnan tila, selvityshankkeen loppuraportti. Poliisihallituksen julkaisusarja 3/2019.

Kiehelä, Hannu & Mälkiä, Matti 1999: Poliisikulttuuri, lähipoliisitoiminta ja tulosten arviointi. Näkökulmia lähipoliisifilosofian toimeenpanoon ja sen ongelmiin. Teoksessa: Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa 1999: Lähipoliisi lähestymistapana. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4. Helsinki, Oy Edita Ab. 81–160.

Kivivuori, Janne & Aaltonen, Mikko & Näsi, Matti & Suonpää, Karoliina & Danielsson, Petri 2018: Kriminologia. Helsinki, Gaudeamus.

Kurkela, Lauri & Määttä, Hannu 2019: Lähiöpoliisitoiminnan jalkauttaminen käytännön tekemiseksi. 21.1.2019. Suunnitelma. Oulun poliisilaitos.

Kurkela, Lauri & Määttä, Hannu 2020a: Lähiöpoliisitoiminta vuonna 2019. 2.2.2020. Raportti. Oulun poliisilaitos.

Kurkela, Lauri & Määttä, Hannu 2020b: Tuiran rikostilastot 2019. 2.2.2020. Raportti. Oulun poliisilaitos.

Kurkela, Lauri & Määttä, Hannu 2020c: Lähiöpoliisipartion toimenpiteitä 2019. 2.2.2020, Raportti, Oulun poliisilaitos.

Korander, Timo & Laapio, Marja Liisa & Soine-Rajaniemi, Seppo 2002: Nollatoleranssin, ”Viideltä saunaan ja kuudelta putkaan” -hankkeen ja monitahoarvioinnin perusteet. Teoksessa: Korander, Timo & Soine-Rajanummi, Seppo (toim.) (2002) Kaheksalta Koskarille – samantien sakot. Tampereen nollatoleranssikokeilu 1999–2000: historiallinen konteksti, vastaanotto ja vaikuttavuus. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 13. Helsinki, Edita Oyj. 21–59.

Korander, Timo 2002: Poliisihenkilöstön näkökulma rikostorjuntaprojektiin. Teoksessa: Korander, Timo & Soine-Rajanummi, Seppo (toim.) (2002) Kaheksalta Koskarille – samantien sakot. Tampereen nollatoleranssikokeilu 1999–2000: historiallinen konteksti,

vastaanotto ja vaikuttavuus. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 13. Helsinki, Edita Oyj. 212–279.

Korander, Timo 2002: Arvioryhteenvedo. Miten käy, kun poliisi ei siedä häiriökäyttäytymistä? Kuvio 10.1 VSKP-projektin pää-, vasta- ja sivuvaikutuksia. Teoksessa: Korander, Timo & Soine-Rajanummi, Seppo (toim.) (2002) Kaheksalta Koskarille – samantien sakot. Tampereen nollatoleranssikokeilu 1999–2000: historiallinen konteksti, vastaanotto ja vaikuttavuus. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 13. Helsinki, Edita Oyj. 400–420.

Korander Timo 2019: Poliisin vaikuttavuus ja poliisikulttuuri. Poliisimuodit ja vaikuttavuus. Teoksessa: Vuorensyrjä, Matti (toim.) (2019) Siniset klassikot. Poliisi- ja kriminologian alan moderneja klassikkotutkimuksia 1. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 44. Tampere, Puna Musta Oy. 20-30. Luettavissa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-815-362-0>

Korander Timo 2019: Poliisin vaikuttavuus ja poliisikulttuuri. Poliisikulttuurin ydinpiirteet. Teoksessa: Vuorensyrjä, Matti (toim.) (2019) Siniset klassikot. Poliisi- ja kriminologian alan moderneja klassikkotutkimuksia 1. Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuksia 44. Tampere, Puna Musta Oy. 46-61. Luettavissa <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-815-362-0>

Koskela, Hille 2009: Pelkokierre, pelon politiikka, turvamarkkinat ja kamppailu kaupunkitilasta. Helsinki, Gaudeamus.

Laitinen, Ahti 1999: Poliisin rooli rikostorjunnassa. Lähipoliisitoiminnan käsitteet ja teoreettiset perusteet. Teoksessa: Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa 1999: Lähipoliisi lähestymistapana. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4. Helsinki, Oy Edita Ab. 19–20.

Oulun poliisilaitos 2018: Oulun poliisilaitoksen ohjesääntö. 29.1.2018. Ohjesääntö.

Oulun poliisilaitos 2019: Poliisipalvelulinja, toimintasuunnitelma 2019. Suunnitelma.

Paasio, Jukka 2019: Poliisin ennalta estävän toiminnan onnistuminen poliisipäällystön näkökulmasta. Laurea-ammattikorkeakoulu. Turvallisuusjohtaminen. Opinnäytetyö.

Poliisihallitus 2010: Lähipoliisitoiminnan strategia. Lähipoliisitoiminnan ja turvallisuusyhteistyön kehittämisen strategiset linjaukset ja tavoitteet 2010. Poliisihallituksen julkaisusarja, 1/2010.

Poliisihallitus 2018: Vuosien 2019–2023 tulossopimus, Poliisihallitus ja Oulun poliisilaitos. Sopimus.

Poliisihallitus 2019: Poliisiyksiköiden analyysi- ja tiedustelutoimintojen järjestäminen, tehtävät ja vastuut. Määräys. POL-2019-58976.

Sisäministeriö 2019a: ENSKA, Poliisin ennalta estävän työn strategia 2019–2020. Sisäministeriön julkaisuja 2019:3.

Stolt, Jari 2018: CPTED-malli tilojen turvaamisessa. Laurea-ammattikorkeakoulu. Turvallisuusalan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Tikkala, Vesa 1999: Lähipoliisiohjelman toteuttaminen paikallistasolla. I-vaihe: Ulkoinen tiimityö, analyysi ja poliisin toiminnan ulkoisen laadun parantaminen. Teoksessa: Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa 1999: Lähipoliisi lähestymistapana. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4. Helsinki, Oy Edita Ab. 183–188.

Tonteri, Joni 2016: Turvallisuus, ja turvallisuuden kokeminen Hyvinkäällä 2015 – Turvallisuuskyselyn tulokset ja niiden hyödyntäminen poliisitoiminnan kehittämisessä. Tampereen yliopisto. Hallintotiede, turvallisuushallinto. Pro gradu -tutkielma.

Tuiran asukasyhdistys ry 2019: Tuiran Kuohut. Aluetiedote, syksy 2019.

Tuomaala, Ilkka 2015: Puu-Tuirasta kerrostaloalueeksi. Oulun yliopisto. Historiatieteet. Pro gradu -tutkielma.

Valtakunnansyyttäjänvirasto 2013: Esitutkintayhteistyötä koskeva ohje. Valtakunnansyyttäjänviraston julkaisusarja nro 7. Helsinki, Edita Prima Oy.

Virta, Sirpa 1999: Käsite. Lähipoliisitoiminnan käsitteet ja teoreettiset perusteet. Teoksessa: Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa 1999: Lähipoliisi lähestymistapana. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4. Helsinki, Oy Edita Ab. 11.

Virta, Sirpa 1999: Lähipoliisi ja yhteiskunta. Lähipoliisin yhteiskunnallisen merkityksen arviointi. Teoksessa: Kiehelä, Hannu & Virta, Sirpa 1999: Lähipoliisi lähestymistapana. Poliisiammattikorkeakoulun oppikirjat 4. Helsinki, Oy Edita Ab. 39–80.

Virta, Sirpa 2005: Tavoitteena turvallisuus. Poliisin strategisen johtamisen haasteita. Tampereen yliopiston laitosten julkaisut, turvallisuushallinto. 10/2005.

Virta, Sirpa 2006: Paikallinen turvallisuudenhallinta – kohti yhteisökontrollia? Poliisivoimista turvallisuuspalveluihin. Teoksessa: Rantala, Kati & Sulkunen, Pekka (toim.) 2006: Projektiyhteiskunnan kääntöpuolia. Helsinki, Gaudeamus. 194–206.

LIITTEET

Liite 1. Teemahaastattelurunko lähiöpoliisipartio Lauri Kurkela - Hannu Määttä

Liite 2. Teemahaastattelurunko ylikomisario Jyrki Kivirinta

Liite 3. Teemahaastattelurunko turvallisuusasiantuntija Kari Broström

Liite 4. Teemahaastattelurunko asukasyhdistyksen puheenjohtaja Katja Koivukoski

Liite 5. Teemahaastattelurunko yrittäjä Vesa Kjellman

Liite 6. Teemahaastattelurunko eläkeläinen Elsa Mursu

Liite 1.

Haastattelija: Eeva Törmänen
Ajankohta: 19.2.2020
Haastattelun kesto: 1h 00min 23sek
Haastateltavat henkilöt: Vanhempi konstaapeli Lauri Kurkela ja vanhempi konstaapeli Hannu Määttä, lähiöpoliisit, Oulun poliisilaitos

Teema 1. Mitä odotuksia toiminnalle oli?
Miksi toiminta käynnistettiin?

Teema 2. Kuinka toiminta eteni?
Miten työ toteutettiin?
Rajoittuiko alue pelkästään Tuiraan?

Teema 3. Kuinka toiminta mielestänne vaikutti?
Miten vaikuttavuutta mitattiin?

Teema 4. Kuinka sidosryhmäyhteistyö toteutettiin?
Kuinka sidosryhmäyhteistyö mielestänne onnistui?

Teema 5. Kuinka lähiöpoliisitoimintaa pitäisi mielestänne kehittää?

Miten kehittäisit toimintaa näillä resursseilla?
Miten kehittäisit toimintaa, jos resurssit olisivat lähes rajattomat?
Sosiaalisen median rooli työssänne?
Mikä on ollut parasta lähiöpoliisityössä?

Liite 2.

Haastattelija: Eeva Törmänen
Ajankohta: 19.2.2020
Haastattelun kesto: 1h 23min 17sek
Haastateltava henkilö: Ylikomisario Jyrki Kivirinta

Teema 1. Mitä odotuksia toiminnalle oli?
Miksi toiminta käynnistettiin?
Miten lähiöpoliiseja ohjeistettiin ja ohjattiin?

Teema 2. Kuinka toiminta eteni?
Kuinka raportointi toteutettiin ja miten se onnistui?

Teema 3. Kuinka toiminta mielestäsi vaikutti?
Miten toiminnan vaikuttavuutta mitattiin?

Teema 4. Kuinka sidosryhmäyhteistyö onnistui?

Teema 5. Miten kehittäisit toimintaa näillä resursseilla?
Miten kehittäisit toimintaa, jos resurssit olisivat lähes rajattomat?

Liite 3.

Haastattelija:	Eeva Törmänen
Ajankohta:	17.3.2020
Haastattelun kesto:	33min 27sek
Haastateltava henkilö:	Turvallisuusasiantuntija Kari Broström, Oulun kaupunki
Teema 1.	Mitä odotuksia ja tavoitteita Oulun kaupungilla oli lähiöpoliisitoiminnan suhteen? Toteutuivatko odotukset? Miten kaupunki sitoutui toimintaan?
Teema 2.	Kuinka toiminta eteni kaupungin näkökulmasta?
Teema 3.	Kuinka toiminta vaikutti kaupungin näkökulmasta? Miten vaikuttavuutta mitattiin?
Teema 4.	Kuinka sidosryhmäyhteistyö onnistui kaupungin näkökulmasta?
Teema 5.	Kuinka lähiöpoliisitoimintaa tulisi mielestäsi kehittää?

Liite 4.

Haastattelija: Eeva Törmänen
Ajankohta: 26.3.2020
Haastattelun kesto: 27min 47sek
Haastateltava henkilö: Tuiran asukasyhdistyksen puheenjohtaja Katja Koivukoski

Teema 1. Mitä odotuksia asukasyhdistyksellä oli lähiöpoliisitoiminnalle?
Miten ne toteutuivat?

Teema 2. Kuinka toiminta eteni ja onnistui asukasyhdistyksen näkökulmasta?

Teema 3. Kuinka toiminta on näkynyt Tuirassa?
Miten toiminta on vaikuttanut Tuirassa ja tuiralaisiin?

Teema 4. Kuinka sidosryhmäyhteistyötä toteutettiin asukasyhdistyksen suuntaan?
Kuinka sidosryhmäyhteistyö onnistui asukasyhdistyksen näkökulmasta?

Teema 5. Kuinka lähiöpoliisitoimintaa tulisi mielestäsi kehittää?
Mitä toivoisit poliisin tekevän lisää tai enemmän?

Liite 5.

Haastattelija: Eeva Törmänen
Ajankohta: 4.3.2020
Haastattelun kesto: 1 h 8min 58sek
Haastateltava henkilö: Tuiran Teboilin yrittäjä Vesa Kjellman

Teema 1. Mitä odotuksia toiminnalle oli yrittäjän/yrittäjien suunnasta?

Teema 2. Kuinka toiminta eteni alueen yrittäjän näkökulmasta?

Teema 3. Miten toiminta näkyi ja vaikutti alueella?

Teema 4. Kuinka sidosryhmäyhteistyö onnistui yrittäjän näkökulmasta?
Mitä yhteistyötä tehtiin ja miten?

Teema 5. Kuinka lähiöpoliisitoimintaa kannattaisi mielestäsi kehittää?
Mitä toivoisit poliisin tekevän lisää tai enemmän?

Liite 6.

Haastattelija: Eeva Törmänen
Ajankohta: 4.3.2020
Haastattelun kesto: 45min 32sek
Haastateltava henkilö: Eläkeläinen Elsa Mursu, Tuiran asukas

Teema 1. Miten tai mistä saitte tietää lähiöpoliisitoiminnasta? Mitä odotuksia toiminnalle oli Tuirassa asuvan näkökulmasta?

Teema 2. Kuinka toiminta eteni asukkaan näkökulmasta? Oliko toiminnasta havaintoja tai kokemuksia? Herättikö lähiöpoliisitoiminta keskustelua asukkaiden keskuudessa? Jos herätti, minkälaista keskustelu oli?

Teema 3. Kuinka toiminta vaikutti asukkaan näkökulmasta? Lisääntyikö poliisin näkyvyys? Mitä tapahtui turvallisuudentunteelle?

Teema 4. Näkyikö sidosryhmien välinen yhteistyö millään tavalla alueen asukkaille?

Teema 5. Kuinka lähiöpoliisitoimintaa pitäisi kehittää asukkaan näkökulmasta? Mitä toivoisit poliisin tekevät lisää tai enemmän?